

**PEDAGÓGIAI
PROGRAM
2023**

**Sirius Gimnázium és
Szakgimnázium**

1. Tartalomjegyzék

2. Bevezetés.....	4
3. Nevelési program.....	4
3.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	4
2.1.2. Fejlesztési területek, nevelési célok.....	8
2.1.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	17
2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	21
2.2.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos főbb feladatok.....	21
2.2.2. A személyiségfejlesztés lehetséges szinterei	22
2.3. A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	23
2.3.2. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai	25
2.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	26
2.5. A pedagógusok helyi, intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	29
2.5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai	29
2.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	30
2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	31
2.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	31
2.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program	33
2.6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése.....	34
2.6.4. Az ifjúságvédelmi feladatok.....	35
2.6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	36
2.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....	36
2.8. A szülő, tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái.....	37
2.9.1. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	38
2.9.2. A tanulmányok alatti vizsga követelményei, részei	41
2.9.4. Az előrehozott érettségi vizsgát tett tanulókkal kapcsolatos szabályozás	47
2.9.5. Az alkalmassági vizsga szabályai.....	48
2.10. A felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti - helyi szabályai, továbbá a szakképzésre vonatkozó felvételi/átvételi szabályok	49
2.10.2. Tanulók átvétele.....	50
2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervek	53
4. Helyi tanterv	56
3.1.1. Iskolánk helyi tanterve kialakításának alapelvei.....	65
3.1.2. Gimnáziumi óratervek a 2020/2021. tanévtől kifutó rendszerben:	66
3.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, és a megtanítandó és elsajátítandó tananyagok.....	81
3.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	81

3.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	83
3.5. Mindennapos testnevelés.....	83
3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....	85
3.7. Az érettségi vizsgatárgyak középszinten.....	86
3.8. A középszintű érettségi vizsgatárgyak témakörei.....	89
3.9.1. A tanuló munkájának ellenőrzése, értékelése.....	91
3.9.2. Az értékelés követelményei:	92
3.9.3. A magatartás és a szorgalom minősítésének elvei és gyakorlata	93
3.10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	95
3.11. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	97
3.12. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	98
3.13. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	100
3.13.1. Egészségnevelési alapelvek, célok és feladatok.....	100
Iskolai helyzetkép.....	102
Az egészségneveléssel összefüggő iskolán, illetve tanórán kívüli programok	103
3.14. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	106
3.15. A tanulók jutalmazásának elvei, formái	109
3.16. A nevelőtestület által fontosnak tartott további elvek a pedagógiai programhoz	110
3.17. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés helyi szabályai	110
4. Szakmai program	112
4.2. A felnőttoktatásra vonatkozó rendelkezések.....	116
4.3. A szakképzés megkezdésének néhány feltétele.....	118
• Két éves, nappali rendszerű szakgimnáziumi képzés óratervi táblázata.....	118
4.4. Az intézmény szakképesítésre felkészítő képzései	119
Szakgimnáziumi szakképesítés megszerzésére irányuló képzés.....	119
A szakképesítés azonosító száma: 40119 01	119
A szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs	119
A szakirány megnevezése: Pedagógiai asszisztens	119
Tanulmányi terület: Pedagógia	119
Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év.....	119
Szakgimnáziumi szakképesítés megszerzésére irányuló képzés.....	129
A szakképesítés azonosító száma: 40119 01	129
A szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs	129
A szakirány megnevezése: Gyógypedagógiai asszisztens	129
Tanulmányi terület: Pedagógia	129
Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év.....	129
5. Legitimációs záradék	149
6. A Pedagógiai Program melléklete.....	150

PEDAGÓGIAI PROGRAM 2023

2. Bevezetés

A budapesti székhelyű **SIRIUS Oktatási Egyesület** által 2006-ban alapított iskolánk működésének első évtizedében követte a hazai szakképzés jogi és munkaerő-piaci változásait, majd a **2016/2017. tanévtől** áttért a **szakgimnáziumi és az új szakközépiskolai** oktatásra. Az aktuális iskolahasználoi igények figyelembe vételével – követve az Alapító okirat módosítását - a közelmúltban további intézménytípus módosítás történt: a **2019/2020. tanévtől bevezettük a gimnáziumi** nevelés–oktatást mind a nappali tagozaton, mind felnőttoktatás terén.

Többcélú köznevelési intézményként működő iskolánk Pedagógiai programja a 2011. évi CXC. törvény (Nkt.) és a hatályos Nemzeti alaptanterv (NAT) előírásainak megfelelően három fő fejezetből épül fel:

- a **nevelési programban** rögzítettük az iskola nevelési alapelveit, céljait és annak egyes területein megvalósítandó feladatainkat,
- a **helyi tantervben** a gimnáziumi és szakgimnáziumi tanítás-tanulás óraterveit, a középfokú oktatás tartalmi és oktatásszervezési követelményeit, jellemzőit, míg
- a **szakmai programban** a szakképzés alapidokumentumait helyeztük el.

A program tartalmát illetően - a megfelelő fejezetekben az Nkt. mellett - érvényesítettük a szakképzésről szóló új, **2019. évi LXXX. törvény** (Szt.), illetve annak végrehajtását szabályozó előírásokat (Szvr.), továbbá a NAT módosításáról intézkedő kormányrendelet elemeit is.

A **Sirius Gimnázium és Szakgimnázium** pedagógiai programjának **Függelékét** képezi az intézmény aktuális Alapító okirata, amely tartalmazza mindazon alapadatokat, amelyek közvetlenül befolyásolják pedagógiai szakmai tevékenységrendszerünket. **Mellékletként** helyeztük el a Helyi tanterv és a Szakmai program részleteit rögzítő érettségi témaköröket és kerettanterveket.

3. Nevelési program

3.1 A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A nevelési-oktatási folyamatnak és a szakképzésnek mindenkor összhangban kell lennie hazánk **Alaptörvényével**, a jogállam rendjével, az élet és az emberi méltóság tiszteletének elvével, valamint az ezzel összefüggő lelkiismereti és vallásszabadsággal, továbbá a Föld, az ember, a természet és a kultúra védelmét szolgáló nemzetközi egyezményekkel.

Az iskola nevelőtestülete - a diákok, a szülők, a fenntartó, a közvetlen és közvetett partnerek, a társadalmi környezet igényeinek, elvárásainak minél teljesebb kielégítésére törekedve -

pedagógiai hagyományaira építve fogalmazta meg az **iskola pedagógiai alapelveit, céljait, feladatait.**

Legfontosabb alapelvünk: korszerű általános és szakmai tudásbázist, hatékony kompetenciákat közvetítő, harmonikus személyiséget fejlesztő, emberléptékű, diákközpontú iskolaként működünk.

Iskolánk nevelő-oktató munkáját a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend, valamint az egyetemes kultúra hagyományos és új értékei hatják át. Kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra, a különböző kultúrák iránti nyitottságra. **Az értékek** - hosszú távon - alapvetően meghatározzák az iskola, programját, működését, a vezetési stílusát, munkamódszereit, ezért **intézményünk jövőbeni prioritásait** az alábbiakban határozzuk meg:

- alapozza meg az alapműveltséget, az önálló életkezdéshez, az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges alapkompentenciákat,
- konvertálható tudásalapokat közvetítsen: alapozza meg a szakmatudást, illetve a felsőoktatási tanulmányokat,
- fejlessze az idegen nyelvi kultúrát és az informatikai műveltséget,
- készítsen fel hatékony és praktikus életvezetési megoldásokra, kellő önállóságra,
- gondozza a tehetségígéretű fiatalokat minden területen,
- kompenzálja a tanköteles korúak, illetve fiatal felnőttek hátrányait.

Alapelveinkkel összhangban célunk olyan széleskörű **általános és szakmai műveltség** biztosítása, amely jó alapot ad a felsőoktatásban, további szakképzésben és a munka világában történő helytálláshoz.

A nevelő- oktató- képző munkánk, a tanítás-tanulás során azt a **célt** kívánjuk elérni, hogy az iskolánkba beiratkozott tanulók

- a különböző szintű adottságokkal,
- az eltérő ütemű fejlődésükkel,
- az intézményesen elsajátított és az iskolán kívüli tanulásukkal,
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységeikkel,
- szervezett ismeretközvetítéssel,
- spontán tapasztalataikkal

összhangban mind teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Feladataink az említett célokból vezethetők le: tanulóink számára biztosítani kívánjuk mindazon **ismeretek átadását**, azoknak az **alap-készségeknek és képességeknek a kialakítását** és fejlesztését, melyek életkori adottságaiknak megfelelnek, és szükségesek ahhoz, hogy fejlődésük töretlen legyen, megalapozva a felnőtt életben való boldogulásukat.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges **szempont** volt a diákok képességeinek fejlődéséhez szükséges **olyan követelmények**

meghatározása, amely ösztönzi az általános, illetve a szakmai műveltség elsajátítását és az önálló ismeretszerzést.

Ezeknek a feladatoknak a teljesítése folyamatában – nevelési, illetve a tantárgyi sajátosságokhoz igazított módon – alkalmazzuk azokat a **módszereket, eljárásokat**, amelyek érvényesítik

- a tradicionális frontális osztálymunka,
- a differenciált (egyéni vagy csoport) tananyag-feldolgozás, valamint
- az IKT által kínált modern ismeretközvetítés elemeit.

Nevelőtestületünk nem tervezi a **projektoktatás** rendszer-szintű bevezetését; annak eseti lehetőségéről a szakmai munkaközösségek döntenek. A **témanapok/témahetek** megszervezését viszont a tanév rendjére vonatkozó miniszteri rendelet érvényesítésével minden tanévben megvalósítjuk.

Miután a **Sirius Gimnázium és Szakgimnázium** alapfeladatai a **2020/2021-es** tanévtől számottevően megváltoztak, nevelő-oktatómunkánk alapidokumentumát már a napjainkban hatályos „új NAT” szellemiségével és tartalmával összhangban terveztük meg. Az országos érvényű dokumentum szerint az iskolai nevelés-oktatás **egységes** pedagógiai folyamat, amelyben a NAT **műveltségi területenként** határozza meg az iskolai nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát és a tantárgyaknál megadott fő témakörök és tanulási eredmények az egyes nevelési-oktatási szakaszokhoz kapcsolódnak. A **középfokú nevelés-oktatás és a szakmai oktatás, szakképzés** szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alpműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák.

A NAT fontos szerepet szán az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a magyarországi nemzetiségekhez tartozók öntudatának ápolását is. Kiemelten kezeli az ország és tágabb környezete, a Kárpát-medence, különösen a környező országokban élő magyarság életének megismerését, ugyanakkor fontosnak tartja azokat a tartalmakat, amelyek Európához tartozásunkat erősítik. A dokumentum figyelmet fordít az egész világot érintő átfogó kérdésekre, hangsúlyozva a fenntarthatóság iránti közös felelősséget.

Ennek megfelelően **iskolai alapidokumentumunk**

- a) a fejlesztési területeket, nevelési célokat, a NAT feladatait és értékeit,
- b) az iskolai nevelés-oktatás egyes sajátos tartalmi, pedagógiai feladataira, valamint az iskola és más nevelési-oktatási intézmények közötti, az érintett tanulók fejlesztését támogató pedagógiai tevékenységek egymásra épülésére vonatkozó elveket,
- c) a kulcskompetenciákat,
- d) az iskolai nevelés-oktatás NAT-ban meghatározott szakaszaiban az egyes műveltségi területek százalékos arányát,

e) a műveltségi területek tartalmát határozza meg.

Ez a célrendszer egyetemleges érvényű a középfokú iskolahálózat valamennyi elemére, ugyanakkor **iskolánk 2020/2021-től** történő profilbővítése megkívánja, hogy kiemeljünk olyan elemeket, amelyek intézménytípusonként kerülnek előtérbe alapfeladatainkat illetően.

Gimnáziumi nevelési–oktatási feladatainkat illetően olyan stabil, megbízható általános műveltség közvetítését tervezzük, amely leendő tanítványaink számára tetszőleges irányú egyetemi, főiskolai továbbtanulási esélyt biztosíthat, ám – intézményünk személyi és tárgyi adottságaihoz igazított módon – emelt szintű oktatást is kínálunk, amelynek részleteit a Helyi tantervben rögzítjük.

Szakképzési feladatainknak megfelelően hangsúlyozhatjuk, hogy a NAT kiemelt értéknek tekinti azt a tudást és azokat a viselkedésbeli jellemzőket, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a magyar gazdaság erősítse pozícióját a világméretűvé vált gazdasági versenyben és képes legyen a fenntartható növekedésre. Ennek megfelelően támogatja mindazokat az – iskolánk által is képviselt – értékeket, amelyek a magas szintű szaktudáshoz, a javakkal való értelmes gazdálkodáshoz, a munkában való megbízhatósághoz, a munka útján történő értékteremtéshez, a minőségi munkavégzéshez és a gazdaság világában való eredményes szerepvállaláshoz kapcsolódnak.

Napjainkban felértékelődik a formális, informális, non-formális kultúra- és tudásközvetítő rendszerek, intézmények és szervezetek szerepe, még inkább így lesz ez a jövőben, amikor a kötelező iskolai képzéstől nem várható el, hogy lezárt tudást nyújtson; sokkal inkább az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumok és tanulási képességek kialakítása válik alapvető jelentőségűvé. A NAT-ban megfogalmazott fejlesztési feladatok nyitottak a **gimnáziumi nevelés –oktatás, a szakmai képzés, a felnőttoktatás** és az egyéni vagy közösségi önművelődést segítő intézmények követelményei és az általuk kínált lehetőségek felé.

2.1.1. A kulcskompetenciák

A NAT alapvető értéként kezeli az iskolai tanítási-tanulási folyamatok hatékonyságát és az elsajátított tudás és kompetenciák használhatóságát, hasznosságát. Ennek érdekében alapvető iskolai célnak tekintjük a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú **kulcskompetenciák fejlesztését**, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést, a hatékonyság egyik feltételeként a modern (személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó) tanulás-szervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá válását segítő helyi szabályozást.

Számos kompetencia részben fedi egymást és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát. A **műveltségterületek fejlesztési feladatait, a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg.** Számos olyan

fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetenciának részét képezi (ilyenek például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőkéesség, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése stb.).

Az elmúlt évtized nemzetközi és hazai kutatásai eredményeként napjainkra árnyaltabbá vált a tanulói kulcskompetenciák értelmezése, azokban új hangsúlyok és rendszerezési lehetőségek kerültek előtérbe. Ezek nyomán a NAT - az **Európai Unió** által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de - a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

2.1.2. Fejlesztési területek, nevelési célok

A NAT a magyar kulturális és pedagógiai örökség gyökereiből táplálkozik, annak hagyományaira épül. **Meghatározza** azokat a nevelési-oktatósi alapelveket, amelyek biztosítják az iskolai nevelés-oktatósi tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot. A Nemzeti alaptanterv emellett

- meghatározza az elsajátítandó tanulási tartalmakat, valamint
- kötelező rendelkezéseket állapít meg az oktatásszervezés körében
- lefekteti a köznevelés elvi és tartalmi alapjait és kereteit, azaz meghatározza az alpműveltség kötelezően közvetítendő tartalmait az alap- és középfokú oktatási intézmények számára.

A módosított dokumentum a **köznevelés feladatát** alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg. Feladata továbbá

- a tanulóhoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése,

- az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése,
- a közjóra való törekvés megalapozása,
- a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

A NAT - az **iskolák szakmai önállóságának** teret engedve - lefekteti a köznevelés szemléleti, elvi és tartalmi alapjait, azaz meghatározza az alpműveltség kötelezően közvetítendő tartalmait minden magyarországi iskola számára.

A **fejlesztési területek, nevelési célok** áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek - összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel - **egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új** társadalmi igényeket.

A **nevelési célok** a következőképpen érvényesülnek a **tartalmi szabályozás** különböző szintjein, és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- a középiskolákban tematizálhatják elsősorban az osztályfőnöki órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

Az alábbiakban részletezett **nevelési célokat** az új NAT megtartotta; azokat **intézménytípusonként** tekintjük át:

Az erkölcsi nevelés

Gimnázium, szakgimnázium

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismer közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Érti az etikai elvek, a normák és a törvények

kapcsolódását. Képes értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat értékkonfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Gimnázium

A tanuló képes elhelyezni a magyarság kultúráját európai kontextusban. Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosan benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a magyar, illetve magyar származású Nobel-díjasokat, munkásságuk legkiemelkedőbb eredményeit. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismeri a népi hagyományokon és vallási gyökereken alapuló éves ünnepkört, van tapasztalata ezekhez kötődő szokásokról, ismer ilyen témájú folklór- és műalkotásokat. Képes felidézni népi kultúránk néhány jelentős elemét, jellemzőjét. Értékeli a helytörténeti ismeretek fontosságát, ismeri lakóhelye és iskolája helytörténetének, kulturális és természeti örökségének főbb értékeit. Ismeri a nemzeti és nemzetiségi kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait. Tájégségekhez kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Felismeri az egyetemes emberi örökség és az európai kultúra kiemelkedő eredményeit, az ennek megőrzésén munkálkodó szervezeteket, a nemzetközi összefogás jelentőségét.

Szakgimnázium

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosan benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a szakmája fejlődésével kapcsolatos fontosabb magyar találmányokat, a szakmájában ismert kiemelkedő magyar személyiségeket. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismeri a népi hagyományokon alapuló és vallási gyökerű éves ünnepkört, van tapasztalata az ezekhez kötődő szokásokról. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét, tisztában van a helytörténeti események főbb állomásaival. Ismer az UNESCO kulturális örökség kincséhez és a magyar örökséghez tartozó kiemelkedő jelentőségű hazai természeti és kulturális értékeket. Tájégségekhez kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Gimnázium

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Érti a demokrácia alapvető működését és az állampolgári aktivitás lényegét és jelentőségét, ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, képes az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismer a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tud példát hozni az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit. Érzékenyé válik a helyi közösségek és tágabb társadalom problémái iránt, és ismeri beavatkozási lehetőségeit ezek megoldás-keresési folyamataiba. Tisztában van azzal, hogy a sikeres társadalmi működéshez elengedhetetlen, hogy az abban együtt élő egyének és csoportok egymás jogait és sajátosságait tiszteletben tartva kompromisszumokat keresve, békére törekedve éljenek és működjenek együtt. Ez a demokrácia alapvető célja is. Tisztában van a civil társadalmi aktivitás értékével, jelentőségével.

Szaktgimnázium

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, képes az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismer a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tud példát hozni az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Gimnázium

A tanuló képes különbséget tenni az ideális és a reális énkép között és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Tudatosítja, hogy az önismeret természetes szükségleteink közé tartozik, és próbál ismeretet szerezni arról, milyen eszközök állnak rendelkezésünkre, hogy megismerjük, megmagyarázzuk önmagunkat. A tanuló tisztában van azzal, hogyan aknázhatja ki saját erőforrásait a mindennapi életben, és hogyan létesíthet, tarthat fenn kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben.

Szaktgimnázium

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, amelyben az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához szükséges ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

A családi életre nevelés

Gimnázium

A tanuló tisztában van azzal, hogy az ember magatartását szocializációja, társas környezete hogyan befolyásolja. Tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. A tanuló értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

Szaggimnázium

A tanuló tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a

család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. Értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

Gimnázium, szakgimnázium

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Képes egészséges étrend összeállítására, ismeri a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatait. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Képes stressz-oldó módszereket alkalmazni, választani. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, ezektől tudatosan tartózkodik. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, ismeri ezek alapvető hatásmechanizmusát, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gimnázium, szakgimnázium

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mértén kötelességének érzi a segítségnyújtást, és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Gimnázium

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit, képes az ezzel kapcsolatos különböző szakpolitikák, törekvések és folyamatok egyes hatásainak megértésére. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság) a globális problémákkal. Érti, hogyan

vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Érti a hagyományok szerepét a harmonikus és fenntartható életvitel megalapozásában. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Ismeri egyes hazai és nemzetközi szervezetek, intézmények fenntarthatósággal kapcsolatos munkáját.

Szakgimnázium

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdaságossági, a környezeti és a szociális fenntarthatóság) globális problémákkal. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

Gimnázium

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kerülhet sor, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Reális ismeretekkel rendelkezik saját képességeiről, adottságairól tervezett szakmájával, hivatásával összefüggésben, továbbá munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Szakgimnázium

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik tervezett szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Felkészült az álláskeresésre, tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve hogy a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban

összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Gimnázium

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az euro-övezetről, a valutaforgalomról, a tőzsdeindexről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életében. Törekszik arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki. Felismeri, hogy az egyén életútját a külső tényezők, hatások is nagymértékben befolyásolják, alakítják, melyek végig jelen vannak az emberi élet során. Érti a gazdasági folyamatok összefüggéseit különböző globális problémákkal is. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Szaktgimnázium

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az euró-övezetről, a valutaforgalomról, a tőzsdeindexekről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életére. Törekszik rá, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitellel elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes eligazodni pénzügyi és közgazdasági fogalmak között. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

Gimnázium, szaktgimnázium

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nemkívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

Gimnázium

A tanuló megtanul jegyzetelni, rendszeresen használja az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikát hallott vagy olvasott szöveg alapján. Tisztában van azzal, hogy a jegyzetelés alkotás, hogy a gondolkodás által a meglévő ismeretekből egy új gondolatot hozhat létre. Ismer különböző modalitásokra építő tanulást segítő technikákat. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz ezt segítő technikákat.

Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. A tanuló tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

Szaktudás

A tanuló megtanul jegyzetelni, képes kiemelni a lényegét a hallott vagy az olvasott szövegből. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz az azt segítő technikákat. Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. Tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

Az új NAT további kiegészítéseket is tartalmaz, amelyek elsősorban az oktatásszervezést, a tanítási-tanulási folyamat módszertanát érintik – a következők szerint:

Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását. A **tevékenységekre épülő tanulás** szervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében. Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a **differenciált egyéni** munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy **csoportban** végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A differenciált tanulás szervezés jellegetességeit képviselik az olyan eljárások, mint az egyéni rétegmunka vagy az adaptált szövegváltozatok felhasználása, melyek kiterjeszhetik és elmélyíthetik a tankönyvek tartalmát.

A pedagógus

- a **probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot** - a tanuló szükségleteinek megfelelően - közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti.
- az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi **iskolán kívüli** szakemberek bevonását, valamint a **külső helyszínek** nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert)

- **együttműködik** más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az iskoláknak tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben **több tantárgy ismereteinek integrálását** igénylő (multidiszciplináris) **téma** kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével.

A **technológiai fejlődés** nyújtotta lehetőségek alkalmazása **sokféle módszertani** lehetőséget biztosítva segíti a tanulás-tanítás folyamatát. A XXI. századi tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó **digitális technológiával** támogatott oktatási módszerek sokfélesége, ezért különösen fontos, hogy a pedagógusok ismerjék és alkalmazzák azokat. Olyan **tanulási folyamatra** adnak lehetőséget, amely nemcsak a pedagógus-diák együttműködést, hanem ennek következtében a hagyományos tanulási folyamatot is jelentősen megváltoztathatja, ennek következtében **új típusú szerepben** jelenik meg a folyamatban mind a tanuló, mind pedig a pedagógus.

2.1.3. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A NAT-ban megfogalmazott elvek, célok, fejlesztési feladatok és műveltségi tartalmak a képzési szakasz sajátosságai szerint több változatban is kimunkált dokumentumokban, a **kerettantervekben** öltének testet.

Az egyes műveltségi területeknek lehetnek olyan **fejlesztési céljai és tartalmi elemei**, amelyek a kerettantervekben nem önálló tantárgyként, hanem más tantárgy/tantárgyak részeként jelennek meg, sőt, a kerettantervi implementációban más műveltségterületek részévé is válhatnak.

A **helyi tanterv** iránti alapvető követelmény, hogy megfeleljen annak a **választott kerettantervnek**, amely elkészítése alapjául szolgál, továbbá az iskola arculatára jellemzően töltsen meg tanítási-tanulási tartalommal és tevékenységekkel a rendelkezésükre álló átlagosan 10%-os szabad időkeretet.

A köznevelési rendszer egyes feladataira és intézményeire vonatkozó külön szabályok

Természettudományos nevelés

A természettudományos gondolkodás megalapozása az alapfokú képzés első szakaszában a magyar nyelv és irodalom tanulási területének tudásbővítést és olvasásfejlődést segítő olvasmányai (1–2. évfolyam) ágyazva kezdődik, és a Természettudomány és földrajz tanulási

terület környezetismeret (3–4. évfolyam) és természettudomány (5–6. évfolyam) tantárgyainak keretében folytatódik.

A természettudomány oktatása a 7–8. évfolyamon a biológia, a kémia és a fizika, valamint hozzájuk kapcsolódva a földrajz tantárgyak keretében valósul meg. Ezeken az évfolyamokon a diszciplináris tartalmak egy **integrált természettudomány** tantárgy részeként is oktathatók. A gimnáziumokban a **9–12. évfolyamokon** a természettudományos oktatás diszciplináris bontásban valósul meg.

A természettudományos ismeretek és kiemelten a matematikai, természettudományos, mérnöki-műszaki és informatikai készségek fejlesztése érdekében a gimnáziumban a **11. évfolyamon** azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámú vagy fakultáción természettudományos tantárgyat,

- egy jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktató, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat kell felvennie, illetve
- a fenti elvek mentén oktató természettudomány integrált, fizika, kémia, biológia, földrajz moduljai közül az egyiket heti két óra időkeretben.”

A mindennapos testnevelés

Az Nkt-ban foglalt kivételekkel az iskola a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében szervezi meg. A heti öt órából legfeljebb heti két óra a NAT Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy - az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően - különféle más sporttevékenységekre fordítható. A heti két óra kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy - a tanuló kérése alapján - sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.

A mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, - az Nkt. 27. § (11) és (11a) bekezdésében foglalt kivétellel – **testnevelés óra** megtartásával kell biztosítani.

Ha a tanuló választása alapján a mindennapos testnevelésből **heti két testnevelés órát iskolai sportkörben** történő sportolással vált ki, és az iskolai sportkör feladatait - a testnevelő tanár közreműködésével - az iskolával kötött megállapodás alapján a sportról szóló törvény szerinti sportszervezet látja el, a sportszervezet a tanulótól a két tanórai sportköri foglalkozáson való részvétel tekintetében díjat semmilyen jogcímen nem szedhet, ellenszolgáltatást nem kérhet.

Az idegennyelv-oktatás

Az **első idegen nyelv** oktatása legkésőbb az általános iskola 4. évfolyamán kezdődik. Amennyiben az 1–3. évfolyam idegennyelv-oktatásában képzett pedagógus alkalmazása megoldható, és az iskola pedagógiai programja erre lehetőséget ad, az első idegen nyelv oktatása ezen évfolyamokon is megkezdhető. Az első idegen nyelv megválasztásakor biztosítani kell,

hogy azt a felsőbb évfolyamokon is folyamatosan tanulhassák. A második idegen nyelv oktatása a 8. évfolyam után kezdődhet.

A tanuló a **középiskolai tanulmányai végére** képes elérni a KER szerinti B2 szintet, de legalább a középszintű nyelvi érettségit (B1 szint) teljesíti. A **gimnáziumban** a második idegen nyelvre meghatározott órakeret egy részét a vonatkozó szabályozásnak megfelelően fel lehet használni az első idegen nyelv oktatására, az intézmény pedagógiai programjában rögzített keretek között. A középiskolákban második idegen nyelvként szabad választás szerint oktathatók a különböző nyelvek

Az emelt szintű képzési forma

Az emelt szintű (hagyományos, korábbi elnevezéssel: ún. „tagozatos”) szervezési forma a **tehetséggondozás** sajátos módja, amelynek során a középfokú oktatásban egy vagy több meghatározott tantárgy fejlesztési követelményeinek és ismereteinek elsajátítása a kerettantervek által meghatározott, magasabb szintű követelményekkel, emelt óraszámban valósul meg. Ebben a szervezési formában kiemelt hangsúlyt kell helyezni a természettudományok, az idegen nyelvek, illetve a művészeti területek fejlesztésére.

A NAT – rendelet értelmében, ha az iskola emelt szintű oktatást szervez, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban

- idegen nyelv, matematika, magyar nyelv és irodalom, továbbá nemzetiségi nyelv és irodalom esetén legalább heti öt,
- minden egyéb tantárgy esetében legalább heti négy

tanórai foglalkozást kell biztosítani.

További kötelező előírás, hogy, az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a **11-12. évfolyamon** az előzőekben rögzített követelményeket kell érvényesíteni.

A középiskola helyi feladatai

A középiskola évfolyamain folytatott nevelés-oktatás egyetemleges feladata az iskolai alapképesség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a felsőfokú és a szakmai továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, illetve **szakgimnáziumokban** ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák. A kompetenciák kialakítását az egyes műveltségi területek tananyagának feldolgozása folyamatában valósítjuk meg – a következők szerint:

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,

- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban,
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük révén,
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával,
- az együttműködésre építő kooperatív – interaktív tanulási technikák és a tanulásszervezési módok fokozatos bővítésével, kiteljesítésével.

Az előzőekben áttekintett **pedagógiai alapvetések** határozzák meg az intézményünkben a gimnáziumi, szakgimnáziumi nevelés-oktatás általános céljait és az azok elérését szolgáló feladatainkat, eljárásainkat; azok érvényesítésével tervezzük és valósítjuk meg mindennapi tevékenységünket. Az iskola pedagógiai tevékenységrendszerének **módszereire, eljárásaira** vonatkozó helyi szabályozók elveit a **Bevezetésben** rögzítettük, további részleteit a Nevelési program, a Helyi tanterv és a Szakmai program további részfejezeteiben is megjelenítjük.

Hangsúlyozzuk, hogy a **felmenő rendszerű gimnáziumi** nevelés-oktatás során folyamatosan alapozzuk és fejlesztjük az általános műveltséget szolgáló kulcskompetenciákat, ugyanakkor – iskolánk egyéni arculatának megjelenítése érdekében – **kiemeljük** azokat a kompetencia-területeket és fejlesztési feladatokat, amelyekre megkülönböztetett figyelmet fordítunk a szakgimnáziumi és a szakközépiskolai nevelés-oktatás folyamatában. Ezek a következők:

a kulcskompetenciák közül:

- a kommunikációs (idegen nyelvi) kompetencia,
- a digitális kompetencia,
- a hatékony, önálló tanulás kompetenciái,
- a munkavállalási, innovációs és, vállalkozói kompetencia.

a fejlesztési feladatok közül:

- állampolgárságra, demokráciára nevelés
- fenntarthatóság, környezettudatosság
- pályaorientáció
- a tanulás tanítása,
- gazdasági és pénzügyi nevelés.

2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Tanulóink az **általános műveltséget megalapozó és a szakképző évfolyamokon** hosszú éveket töltenek el 14-19-25. éves korukig iskolánkban. Ezen időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló, megszilárduló szokásaikat, értékrendjüket.

Meghatározott feladatok végrehajtása nem oldható meg egy, esetleg néhány évfolyam pedagógiai munkájával, nem köthetők egy műveltségi területhez, egy tantárgyhoz. Olyan képességek és készségek fejlesztéséről, olyan ismeretek átadásáról kell a középiskolai évek alatt gondoskodnia az iskolának, amelyeknek meg kell jelenniük **minden pedagógus ismeretkövetítő, –feldolgozó és értékelő tevékenységében**, igazodva az éppen adott tanulói csoporthoz, az érintett tanulók életkorához, személyiségéhez, felkészültségéhez.

Ezek az ellátandó feladatok az iskolapedagógiai értékvetítő tevékenységének lényegét adják, amelyek célja elsősorban a személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés.

2.2.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos főbb feladatok

A gondolkodás és viselkedés teljes egészében jellemző az adott személyre, egyedül reá, ezért egyediek, személyesek és meghatározó szerepet játszanak az individuumnak a környezethez való alkalmazkodásában.

Ezek szem előtt tartásával **legfontosabb feladataink** a tanulói személyiség fejlesztése terén:

- a tanulók általános és speciális intellektuális képességeinek fejlesztése,
- az önálló ismeretszerzési képességkialakítása és fejlesztése,
- a kommunikációs képességek fejlesztése,
- a feladat-elkötelezettség, a motiváció fejlesztése, a reális önismeret, énkép, önértékelés kialakítása,
- a demokratikus együttműködési készségek fejlesztése,
- a szeretet és a valahová tartozás igényének megerősítése, az ön- és mások elfogadására való törekvés ösztönzése,
- a megbecsülés iránti igény kialakítása, a saját és mások tulajdonságainak értékelésére,
- és a kölcsönös elismerésre történő nevelés,
- az önmegvalósítás szükségletének, mint a legmagasabb rendű emberi motivációnak a kialakítása és megerősítése.

2.2.2. A személyiségfejlesztés lehetséges szinterei

Az oktatás, ismeretközvetítés és információfeldolgozás szempontjából – alapul véve az érintett tanuló(k) személyiségjegyeit, az elérendő pedagógiai, pszichológiai célkitűzéseket – az alábbi foglalkoztatási, munkaszervezési területek kínálkoznak az osztályfőnökök, szaktanárok számára:

- a tanítási órák, osztályfőnöki órák,
- a tanulói megbízatások,
- közös mozi-, színház- és múzeumlátogatások,
- alkotó- és képzőművészeti fórumokon való részvétel,
- osztály-, évfolyam- és iskolai tanórán kívüli rendezvények,
- osztálykirándulások,
- tanulmányi és szakmai gyakorlati versenyek,
- iskolai kulturális és sportrendezvények,
- pályázatokon való részvétel,
- a közösségi szolgálat teljesítése, értékelése
- diáknapok programok,
- táborok,
- hazai és nemzetközi testvériskolai kapcsolatok találkozási,
- ünnepekről való megemlékezés,
- hagyományőrző iskolai, városi események.

A fentiekben felsorolt - az osztályfőnökök, szaktanárok által szervezett – foglalkoztatási formák és keretek nem válthatják ki a tanulókkal való **személyes foglalkozásokat**; ezek jelentősége mind az egyéni képességek és szándékok feltárása, mind az esetleges problémahelyzetek kezelése szempontjából meghatározó fontosságú, ezért minden pedagógus alapfeladatának tekintjük az egyéni fejlesztést.

A közismereti és a szakmai tantárgyak óráin kívül a szakképzési program olyan elemeket is tartalmaz, amelyek **közvetlen módon** alakítják a tanulók személyiségét azáltal, hogy nem csak ismereteket, hanem viselkedési mintákat (is) közvetítenek, tréning-szerűen valósulnak meg a tanulók egyéni vagy csoportos részvételével – ezek gyakorlati megvalósítása is pedagógusaink

feladata.

Az osztályfőnöki órák, illetve a felajánlott konzultációk, esetleges tanórán kívüli személyes megkeresés lehetőségei közvetve ugyanezt a célt szolgálják. A nevelés összetett, állandó folyamatára a **tanórákon és tanórákon kívül** is sok lehetőség kínálkozik, amelyek tudatos kihasználása az iskolavezetés és valamennyi pedagógus egyetemleges kötelessége.

Iskolánk felnőttoktatási szakképzésben résztvevő tanulói valójában **fiatal felnőttek**. Sok olyan személyiség-vonással rendelkeznek, amely segítheti őket az életben; ezek megerősítése a célunk. Ilyenek például a szorgalom, a lelkiismeretesség, a szakmai kötelességek ismerete, az erkölcsösség stb.

A **negatív**, nem előremutató **személyiségvonások** esetében azok gyengítése, kompenzálása a feladatunk. A tiltás, a követelés csak a legszükségesebb (alap) esetekben járható út, az indirekt módszerek alkalmazása (rákérdezés, beszélgetés, segítség felajánlása stb.) ebben az életkorban hasznosabb.

2.3. A teljes körű egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

2.3.1. Az egészségfejlesztés értelmezése, alapjai

Az **Egészségügyi Világszervezet (WHO)** szerint „az egészség nem a betegség hiánya, hanem a *testi-lelki és szociális, társadalmi jólét* állapota”. amely a fenntartható fejlődésnek is egyik elengedhetetlen alapfeltétele

Az egészség nem passzív állapot, hanem dinamikus, **szabályozható folyamat**; fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely, képessé teszi az egyént az egészségét meg határozó tényezők felügyeletére és ez által egészségének javítására.

A **teljes körű egészségfejlesztés célja**, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden tanuló részesüljön a teljes **testi-lelki** jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az intézményben folyó lelki egészségfejlesztés célja **részleteiben**, hogy

- elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést,
- támogassa a tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást,
- felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá
- pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az iskola által működtetett **teljes körű egészségfejlesztés** olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok

- az intézményben végzett tevékenységet,
- a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést,
- a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű **egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra**, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.

A helyi egészségfejlesztési programot a nevelőtestület az **iskola-egészségügyi szolgálat** közreműködésével készíti el. Az iskola saját pedagógus-munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján és az intézményben iskola-egészségügyi szolgálatot ellátó szakemberen kívül csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szakembert vagy szervezet programját megvalósító személyt vonhat be tanórai vagy tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciók tevékenység megszervezésébe, aki vagy amely rendelkezik az egészségügyért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával.

Az iskola igazgatója az **egészségfejlesztési és prevenciók programok** kiválasztásánál beszerzi

- a) az intézményben dolgozó iskolapszichológus,
- b) az iskola-egészségügyi szolgálat, továbbá
- c) amennyiben működik, a helyi vagy megyei Kábítószerügyi Egyeztető Fórum véleményét.

Az iskolának kiemelt figyelmet fordít a **magatartási függőség és a szenvedélybetegség** kialakulásához vezető szerek fogyasztásának, valamint az intézményben megjelenő bántalmazás és agresszió megelőzésére, továbbá a gyógyult szenvedélybeteg és bántalmazott tanulók beilleszkedésének elősegítésére, ennek során indokolt esetben együttműködik az iskola-egészségügyi szolgálattal.

Abban az esetben, ha a pedagógus a tanuló **bántalmazását vagy deviáns viselkedésformákat** észlel, az adott osztály vagy tanulócsoporthoz nevelésében, oktatásában közreműködők bevonásával esettanulmányt kezdeményez, majd a pedagógusokkal közösen feltárja azokat a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek. A konfliktusban érintett gyermekek, tanulók az iskolapszichológus kiemelt segítségével részesülnek.

Amennyiben az érintett tanuló vagy a tanulók csoportja vonatkozásában a viselkedési problémák ismétlődő jellegűek, az intézmény vezetője értesíti az iskolapszichológust, és egyúttal meghatározza azt az időpontot, amikor a tanuló köteles a pszichológus tanácsadásán részt venni.

Az egészségfejlesztés **kiemelt témakörei:**

- az életkorral járó biológiai, pszicho-higiénés, életmódi tényezők,
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdései,
- az egészségre káros szokások (helytelen táplálkozás, inaktív életmód),
- az antihumánus szenvedélyek, drog-prevenció,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztése,
- az egészségérték tudatosítása.

A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés módszertani útmutatóját az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki.

Az egészségfejlesztés **magában foglalja** a korszerű egészségnevelés, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önértékelés feladatait, módszereit.

2.3.2. Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az egészségfejlesztés – és annak egyik megvalósulási formája, a korszerű egészségnevelés (lásd: Helyi tanterv 3.13. részfejezet) – az **egészségi állapot erősítésére és fejlesztésére** irányul. Ide tartozik például az egészséges táplálkozás, a szabadidő aktív eltöltése, a mindennapos testmozgás, a személyi higiéné, a lelki egyensúly megteremtése, a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása, fenntartása, a családtervezési módszerek, az egészséges és biztonságos környezet kialakítása, az egészségkárosító magatartásformák elkerülése, a járványügyi és ételbiztonság-biztonság megvalósítása.

Az egészségfejlesztési **feladatok** megoldása során **az iskola:**

- minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a nevelőtestület egészségének **védelmét, az egészség fejlesztését,**
- **együttműködést** alakít ki a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen,
- egészséges **környezetet,** iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatást biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal,

- kiemelt jelentőséget tulajdonít az **egészséges életvitelnek** (étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének), teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak,
- olyan **nevelési gyakorlatot** folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók „jól-létét” és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrelépést,

Az **iskolai egészségfejlesztésnek** ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez.

Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg.

2.4. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

A **közösség** olyan, együttműködésre szerveződött emberi csoport, amelyet a *közös érdek, közös cél, közös értékrend és közös tudat* tart össze. Fontos az együttes élmény ereje, mert a közös szokások révén kialakult elvárások lesznek a szabályozók. Az igazi tanulói és más emberi közösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője, amely messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjainak egyéni sajátosságait.

A közösségi nevelés célja: a csoport, a szervezet segítse az egyének fejlődését, képességeinek kibontakozását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeik maximumára jussanak el, miközben a közösség kohéziója is erősödik.

A közösségi nevelés színterei:

- a család,
- a köznevelés és a szakképzés intézményei,
- az iskolán kívüli közösségek.

Az iskola keretén belül működő közösségi nevelés területei:

- tanítási órák,
- az iskola kommunikációs csatornái,
- tanítási órán kívüli egyéb iskolai foglalkozások (pl. kirándulások, sportfoglalkozások),
- diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások,
- szabadidős tevékenység.

Ezek a foglalkozások hozzájárulnak

- az egyén (tanuló) közösségi magatartásának kialakításához, véleményalkotó, véleménynyilvánító képességek fejlődéséhez, a közösségi szokások, normák

elfogadásához,

- a másság elfogadásához,
- az együtt érző magatartáskialakításához,
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Nagyon fontos az oktatás és a szabadidős tevékenység gondosan megtervezett, átgondolt munkamegosztása, amely az egymásra épülés teljes rendszerét jelenti. Az iskolai szabadidős tevékenység jó teret biztosít a **közösségfejlesztő munkának**.

A közösségfejlesztés terén kitűzött **fő célunk** az egyén és a társadalom harmonikus kapcsolatának megalapozása, az ehhez szükséges egyéni és csoportos képességek kialakítása, készségek begyakorlása.

Kiemelt intézményi feladataink:

- a tanulócsoporthoz osztály-, évfolyam- és iskolaközösséggé formálása,
- az iskolai élet kiegyensúlyozott, „otthonos” jellegének alakítása,

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos **feladataink** teljesítése során arra törekszünk, hogy minden tanuló:

- ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek,
- ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit,
- sajátítsa el azokat az ismereteket, és gyakorolja azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek,
- legyen nyitott, megértő a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások, a másság iránt, becsülje meg ezeket,
- valamilyen módon közvetlenül is vállaljon részt a nemzetközi kapcsolatok ápolásában,
- váljon érzékeny környezete állapota iránt, kapcsolódjon be közvetlen környezete értékeinek megőrzésébe, gyarapításába, életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljon meghatározóvá,
- szerezzen személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktus közös kezelése és megoldása terén,
- legyen képes a modern audiovizuális, információs környezetet megérteni és azt szelektíven használni,
- tudjon társaival és a felnőttekkel is adott témáról, anyanyelvén szabatosan kommunikálni,
- az önálló, felnőtt életében képes legyen életmódjára vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani,
- ismerje meg a környezet leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és

ezek elkerülésének módjait,

- kapjon kellő mélységű támogatást a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzéséhez,
- tudja azt, hogy életpályája során többször pályamódosításra kényszerülhet,
- legyen képes önellenőrzésre, egymás segítésére és segítő szándékú ellenőrzésére, tevékenysége erősítse a közösséghez való kötődést

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok megvalósításának területei:

a) harmonikus kapcsolat a természeti és társadalmi környezettel:

- az egyén és a közösség együttműködéséhez szükséges szabályzók ismertetése,
- szerepük tisztázása (erkölcs, jog, törvények, szabályok, házirend stb.),
- a közvetlen környezet értékeinek megőrzése, gyarapítása, ápolása, szépítése,
- a társas kapcsolatok kialakításához, működtetéséhez szükséges tulajdonságok,
- képességek fejlesztése (tisztelet, tolerancia, empátia, udvariasság, figyelmesség stb.),
- nyitottság a különböző kultúrák, szokások, életmód, a másság elfogadása iránt,
- a kapcsolódási lehetőségek megismerése és érvényesítése a különböző társadalmi, civil, kulturális és egyéb szervezetekhez (sportegyesületek klubok, képzőművészeti körök stb.),
- hazai és nemzetközi iskolai kapcsolatok ápolása,
- pozitív viszony a közös európai és egyetemes emberi értékekhez.

b) a kommunikációs kultúra fejlesztése terén:

- véleményformálás gyakorlása,
- a vélemények, érvek kulturált kifejtésének és értelmezésének képességfejlesztése,
- az idegen nyelvtudás aktív, beszédhelyzetben történő fejlesztése.

A közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló főbb **tevékenységi körök és szervezeti formák:**

- az osztályközösség keretében végzett tanórai és tanórán/iskolán kívüli tevékenységek, évfolyamok számára szervezett közösségi programok,
- iskolai rendezvények,
- hazai szakmai kiállítások, események látogatása, tanulmányi kirándulások,

Gimnáziumi és szakgimnáziumi osztályainkban megkülönböztetett szerepe lehet e területen az 50 órás kötelező, az érettségi vizsgára történő jelentkezés feltételeként előírt **közösségi szolgálat** teljesítésének, amit szervezett és dokumentált feltételrendszerben valósítunk meg.

A közösségi szolgálat keretei között

- a) az egészségügyi,
- b) a szociális és karitatív,

- c) az oktatási,
- d) a kulturális és közösségi,
- e) a környezet- és természetvédelmi,
- f) a katasztrófavédelmi,
- g) a rendvédelmi szerveknél bűn- és baleset-megelőzési

területen folytatható tevékenység.

A közösségi szolgálat a szakképző intézményben meghatározott **munkaköri feladatok ellátására nem irányulhat**

A fenti tevékenységi körök és szervezeti formák működtetését és aktuális megvalósítását – a tanulók és szüleik igényeit és az iskola lehetőségeit szem előtt tartva – az éves munkatervben határozzuk meg.

Hangsúlyozzuk, hogy a közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott **valamennyi dolgozónak**, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi munkatársa és partnere mintaként áll a diákok előtt.

2.5. A pedagógusok helyi, intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza, amelynek iskolai szintű formanyomtatványa az SZMSZ mellékletében található. Többcélú **köznevelési** intézményként ezen a helyen nem érvényesítjük az Szt. által bevezetett „**oktató**” terminológiát; a hozzárendelt feladatok közül azokat érvényesítjük, amelyek koherensek az Nkt. előírásaival.

2.5.1. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatai

Az **Nkt. 62.§-ban** részletezett kötelező, az ellenőrzés és minősítés alapjául szolgáló és a pedagógus kompetenciákban rendszerbe foglalt **pedagógus-feladatok** közül ezen a helyen az alábbiakat emeljük ki:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozóvizsgák előkészítése, lebonyolítása,
- demonstrációs és tanulói kísérletek tervezése, előkészítése és bemutatása,

- dolgozatok, tanulmányi versenyek tervezése, megvalósítása és értékelése,
- az iskolavezetés által megtervezett egyéb foglalkozások megtartása,
- tehetséggondozás és felzárkóztatás; a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakelektárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- az intézményi önértékelési folyamat feladataiban való közreműködés annak mindhárom szintjén,
- az intézményfejlesztési Intézkedési terv megvalósításában való közreműködés.

2.5.2. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a **pedagógiai alkalmasságot** és a **felmenő rendszer** elvét figyelembe véve.

Feladatok, hatáskör:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.

- Nyomon követi és dokumentálja a tanulók közösségi szolgálatának teljesítését.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Hospitálásokkal, óralátogatásokkal és azok értékelésével segíti az osztályában folyó nevelő – oktató munkát.

2.6. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Az alábbiakban rögzített – a Bevezetésben részletezett alapelveinkkel összhangban – egyaránt érvényesek a gimnáziumi és szakgimnáziumi tanítványainkra

2.6.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Cél: a tanuló tehetség felismerése, feltárása és minél sokoldalúbb kibontakoztatása, vagyis

- minden diákunk egyéni képességeinek, tehetségének felismerése és felkarolása,
- tehetségfejlesztés, eredményes verseny-előkészítés,
- a középiskolában tanult ismeretek szintézisének biztosítása.

A tehetségfejlesztés **részcéljai** (tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon):

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése (amiben kiváló, abban segíteni kell a fejlődését),
- a tehetséges tanuló gyenge oldalának erősítése,
- diszinkrónia vagy egyenlőtlen fejlődés esetén tanulási stratégiák javítása stb.,
- olyan légkör és környezet megteremtése, amely segít, ösztönző a tehetség kibontakozása számára (például emberi kapcsolatok kortársakkal, felnőttekkel),
- a regenerálódásra való alkalom biztosítása (a túlterhelés elkerülése céljából, pihenés, fellazulás, kikapcsolódást szolgáló szabadidős programok stb.).

A tehetség azonosítása:

Rendkívül nehéz **diagnosztizálni** a tehetséget mindaddig, amíg az meg nem nyilvánul. Éppen ezért azonosító eszközökre, módszerekre és ezek következetes használatára van szükség.

A legtöbb mérés arra ad választ, hogy aktuálisan, az adott időpontban „hol tart” a tanuló. Leginkább az **általános intellektuális képességeket** méri a tesztek, de nem képesek megjósolni, hogy milyen gyorsan fejlődik majd a „tehetség-ígéret”, illetve milyen **speciális** területen teljesebben kiemelkedő képessége.

Éppen ezért a tehetségek azonosítására is programok készítését tartjuk a legcélszerűbbnek, amelyek tervezése során fő szempontként azt érvényesítjük, hogy a tanuló minél több tevékenységterületen próbálhassa ki magát, „erős pontjainak” feltárása érdekében.

Tanítványaink többsége iskolánkban szerzi meg **első szakképzettségét**, nálunk kap először felkészítést az adott szakmára. Ez azzal is jár, hogy a **speciális** szakmai foglalkozásokon, gyakorlatokon új oldalukról mutatkoznak meg. Kiderülhet, hogy érzékük, tehetségük van valami olyasmíhez, amire eddig nem volt igazán szükség, amit esetleg nem is tekintett a környezetük értéknek (például jól tudnak szervezni, ügyesen tárgyalnak, érvelnek, rendszer-szemlélettel bírnak, logikusan értelmezik a szabályokat, kreatívak stb.).

Ha a tehetséget a fentiek szerint és nem kizárólag a középiskolai tananyag elsajátításának mértékén mérjük, akkor kiderülhet, hogy tanulóink nagy része **valamilyen területen tehetséges**. Szeretnénk, ha ennek tudatára ébredve válnának diákjaink öntudatos, felelős, igazi felnőtté. Minden tanóránk közvetlenül vagy közvetve, de ezt a célt is szolgálja. Ez a tényező megkülönböztetett jelentőségű a **gimnáziumi** tanulók esetében, akik még pálya (szakma) választás előtt állnak, tehát egyéni képességeik feltárása és kibontakoztatása iskolánk pedagógusainak felelőssége és feladata.

Feladatrendszer: a tanulók

- tevékenységeinek, önállóságának, kezdeményezőképességének, problémamegoldó módszereinek szélesítése,
- alkotóképességének előtérbe állítása, kreativitásának fejlesztése,
- a kulcskompetenciák megalapozása, bővítése, megszilárdítása és az egyénhez igazodó fejlesztése.

A **motiválás** történhet személyes beszélgetéssel, megfelelő egyéni feladatok kijelölésével, ösztönzéssel, a jutalmazás megfelelőformáinak alkalmazásával.

A tehetséges tanulók képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a pedagógusok szervezeten, illetve egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak.

Az emelt szintű oktatásban részesülő tanulók az emelt követelmények szerinti oktatás folyamán, valamint az érettségi vizsgára felkészítő foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak az ismereteik elmélyítésére, az emelt szintű érettségi vizsgákra való felkészítésre.

A tehetséggondozás elszakíthatatlan részét képezi a színvonalas oktatásnak. Iskolánkban erre megalakulásunk óta hangsúlyt fektetünk. Kollégáink és diákjaink akkor is végzik a tevékenységet, amikor nincs mód arra, hogy a tevékenységre fordított munkát az intézmény anyagilag is honorálja.

A tehetségfejlesztés területei, szervezeti keretei:

- csoportbontás,
- differenciált (kiscsoportos és egyéni) foglalkoztatás a tanítási órákon,
- iskolai könyvtár és az iskola egyéb lehetőségeinek, eszközeinek önálló/csoportos használata,
- pályázatok, kutatások, kiegészítő anyagok tanulói feldolgozása, önálló ismeretszerzés segítése,
- IKT- eszközök használatának támogatása,
- egyéni fejlesztő feladatok biztosítása az otthoni önálló munkához,
- szakkörök,
- verseny- előkészítő foglalkozások,
- iskolai szintű közismereti és szakmai tanulmányi versenyek szervezése,
- országos tanulmányi versenyeken való részvétel,
- műveltségi és sport vetélkedőkön/versenyeken való részvétel.

A kiváló képességekkel, adottságokkal rendelkező tanulók jó teljesítményét **hátráltató, fékező** tényezők a következők:

- szociális éretlenség (nagyon fontos a kapcsolatok fejlesztése),
- erőszakosság, agresszív hajlam (akadályozó tényező a tehetség kibontakozása terén, ezért kezelni kell agresszivitását),
- irreális énkép, önértékelési képesség (az alulértékelés gátolja a jó teljesítményt, a tehetséges gyermeknél is szükség van megerősítésre, dicséretre, elismerésre),
- a „hagyományos” iskolai értékelő munka, amelyre inkább a negatív dominancia volt jellemző (kevés kivételtől eltekintve azt emelte ki, hol hibázott a tanuló, mit csinált rosszul); ezt az ellenkezőjére kell változtatni, vagyis a tényleges értékeket elismerni
- belső bizonytalanság (fontos, hogy kiegyensúlyozott, érzelmileg harmonikus legyen),

A tehetség-fejlesztés érdekében ezeket a tényezőket egyedi/eseti, **személyre szabott** módon kell az osztályfőnöknek és a szaktanároknak feltárniuk és a megfelelő pedagógiai módszerrel kezelniük.

2.6.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Tanítványaink egy része olyan családi környezetből érkezik, ahol hiányoznak azok a szociális, szociokulturális feltételek, amelyek tudatos, kiegyensúlyozott és eredményes tanulást biztosítanak. A **tanulási kudarcnak** kitett tanulók **felzárkóztatásának segítése** tehát iskolánk alapfeladatai közé tartozik és a következő tevékenységek során történik:

- a tanuló testi-lelki állapotának minél teljesebb felmérése, ok-okozati összefüggések feltárása,
- a gyermek személyiségének átgondolt és reális megítélése,
- negatív környezeti hatások kiszűrése és ellensúlyozása,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, egyéni foglalkozás,

- felzárkóztató órák, foglalkozások
- folyamatos kapcsolat, együttműködés a Nevelési Tanácsadóval és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottsággal,
- inger-gazdag környezet kialakítása,
- a részképesség-kiesések lehetőség szerinti korrigálása,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatának megvalósítása
- családlátogatások,
- a szülők, a családok nevelési gondjainak segítése,
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- az alulteljesítő tehetségek segítése (tanórán vagy tanórán kívüli programok keretében).

2.6.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A középiskolai tanulmányokat gyakran heterogén előképzettséggel kezdő tanulókat leginkább az a veszély fenyegeti, hogy az új környezetben, megváltozott tartalmi követelményeket támasztó tantárgyi foglalkozásokon „**alulteljesítenek**”, vagyis eredményeik nincsenek összhangban a tényleges képességeikkel, ami a **magatartásukban** is megnyilvánul és a közösségbe való **beilleszkedésüket** is hátráltatja. Ez a helyzet előállhat az érettségi vizsgával rendelkező, szakképzésbe bekapcsolódó tanulók esetében is, ami több tényezőre is visszavehető (a szakmai tantárgyak újszerűsége, speciális követelményei, motiválatlanság stb.).

A sikeres egyéni tanulási utak megtalálása, a kudarcok megelőzése és ezáltal a tudatos közösségi közreműködés elősegítése érdekében **differenciált** eljárások szükségesek, amelyek közül iskolánkban a következő lehetőségeket alkalmazzuk:

- a hátrányokkal érkező tanulók kiszűrése, adaptív tanulási módszerek alkalmazása, **differenciált** tanórai foglalkoztatás, tanórán belüli **egyéni** segítségnyújtás,
- **felzárkóztató** foglalkozások szervezése, biztosítása, szakmai orientáció és motiváció kialakítása, szakmai vizsgára felkészítő foglalkozások,
- **önálló tanulási** stratégia és tanulási stílusfejlesztő foglalkozások.

A felsorolt lehetőségek hasznossága érdekében reális **önismeret** kialakítására van szükség, tehát kapjanak lehetőséget ezek a tanulók önmaguk megértésére, kipróbálására. Az önismeret feltárására, a belső késztetésből fakadó önfejlesztés érvényesítésére napjainkban már számos – egyéni vagy csoportos foglalkozás során megvalósítható – eljárást dolgoztak ki; azok alkalmazása mind az osztályfőnökök, mind a szaktanárok számára hatékony lehetőségeket kínál. Kulcsfontosságú **az önálló tanulási képességek** fejlesztése, vagyis a tanulókat meg kell tanítani tanulni. A szaktanárok feladata, hogy a lemaradó tanulóknak magyarázzák el, hogy az adott tantárgy esetében melyek a legjobb módszerek a megértéshez, a lényeg kiemeléséhez, az összefüggések felismeréséhez és rögzítéséhez.

Fontos nevelési feladat, hogy felismerjük, ha **szorongásos kudarcfélelem** okozza a gyengébb teljesítményt, sikerélményt kell biztosítani tanulóinknak, ugyanis a tanulás eredményessége szempontjából az elismeréshiánya, a közömbösség a leginkább ártalmas nevelési magatartás.

Környezetünkben – és így iskolánkban is – folyamatosan nő a **munkanélküliséggel** sújtott családból érkező, illetve az egyre nehezebb körülmények között élő tanulók száma, ezért ez a nevelési terület mind jelentősebb szerephez jut.

2.6.4. Az ifjúságvédelmi feladatok

Összehangolt pedagógiai tevékenységünk **célja** az is, hogy a **veszélyeztetett, hátrányos** szociokulturális háttérrel rendelkező tanulók iskolai beilleszkedését, sikeres tanulmányi munkáját segítsük. Ennek kapcsán egyaránt igénybe vesszük az **iskolai és az intézményen kívüli** személyi –és más erőforrásokat, kapcsolatainkat.

Az e területen folyó munkát az **ifjúságvédelmi felelős** feladatokat ellátó - az igazgató által megbízott – pedagógus az osztályfőnökökkel, a szaktanárokkal és a szülőkkel együttműködve irányítja, koordinálja, szervezi.

Fontos feladatunknak tartjuk a segítségre szoruló körének **pontos felmérését** a hatékony prevenció érdekében. Ebben meghatározó szerepük van az osztályfőnököknek, akik a fentiek szerint együttműködnek a megbízott ifjúságvédelmi felelőssel. Ismételten hangsúlyozzuk azonban, hogy az ifjúságvédelmi felelősség és közreműködési kötelezettség a nevelőtestület egészére, **valamennyi pedagógusra** kiterjed.

El kell érniük, hogy a tanulók bizalommal legyenek irántuk, megbízhatóan ismerjék problémáikat és adott esetben cselekvően vegyenek részt az események feltárásában, hogy körültekintően, pedagógiai felkészültséggel, tapasztalattal tudják orvosolni azokat.

A feladatrendszer elemei:

- a veszélyeztetett tanulók kiszűrése, nyilvántartása, javaslattétel a teendőkre,
- a tanuló tanulmányi előmenetelének, szabadidős tevékenységének figyelemmel kísérése,
- a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű tanulók felmérése, nyilvántartása, javaslattétel a teendőkre,
- szociális ellátások számbavétele (pl. kedvezményes étkeztetés, tankönyv-támogatási igények stb.),
- drog-prevenció, bűnmegelőzési és mentálhigiénés programok szervezése, előadás sorozatok szervezése a szenvedély-betegségek kialakulásának megelőzésére, kapcsolattartás az illetékes hatóságokkal.

2.6.5. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Pedagógusaink nevelő munkájának fontos részét képezi a tanulók **szociális hátrányából** adódó **esélyegyenlőségi** különbségeinek mérséklése, lehetőség szerinti kiküszöbölése.

A szociális hátrányok enyhítésének lehetséges eszközei:

- problémás családi háttér esetén kollégiumi elhelyezésben való koordinációs tevékenység, segítségnyújtás lakóhelytől függetlenül,
- indokolt esetben kezdeményezzük és javaslatot teszünk az állandó lakóhely szerinti önkormányzati szociális támogatás biztosítására,
- szükség szerint differenciált tankönyvtámogatást valósítunk meg, a rászoruló tanulónak könyvtári könyvek kölcsönzését biztosítjuk,
- szülői értekezleten, fogadóórákon, egyéni szülői beszélgetéseken tájékoztatást nyújtunk aszociális juttatások, pályázatok lehetőségeiről.

Aszociális hátrányok enyhítését iskolában az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- pályaorientációs tevékenység,
- felvilágosító munka szociális juttatások lehetőségeiről,
- pályázatok figyelése,
- részvétel az aktuális pályázatokon.

2.7. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

Az iskola életével kapcsolatos legfontosabb döntések a **nevelőtestület hatáskörébe**, míg a jogszabályok szerint bizonyos döntések a **fenntartó**, mások az **intézmény vezetőjének** hatáskörébe tartoznak. A tanulók döntési joga a diák-önkormányzati munkában történő részvételre, annak szervezésére, szervezeti rendjének kialakítására korlátozódik a jogszabályok által meghatározott módon, illetve véleményüket minden, a tanulókat érintő döntés előtt ki kell kérni. Az itt említett döntési joggal élve iskolánk tanulóit **nem kívánunk intézményi szintű diákönkormányzatot** létrehozni, így ez az érdekképviseleti szervezet iskolánkban **nem működik**.

A köznevelési és a szakképzési törvényben és azok végrehajtási rendeletében meghatározottak szerint ugyanakkor biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a tanulók kifejthessék véleményüket a következők szerint:

A diákönkormányzat (esetünkben az ODB) véleményét

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanuló helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a pályázati kiírások, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,

- a szakképző intézményi sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,
- a házirend elfogadásához

ki kell kérni.

Ennek teljesítése érdekében az osztályfőnökök közreműködésével minden osztályban ismertetjük a dokumentumok tartalmát, biztosítjuk az egyes tanulók és az **osztályközösségek** számára a véleménynyilvánítás lehetőségét.

Lehetőséget kívánunk biztosítani arra is, hogy egyes – a tanulóközösség egészére vonatkozó – döntések meghozatala előtt a tanulók szervezett formában részt vehessenek a döntést megelőző véleményezésben. A tájékoztatás és a tanulói vélemények beszerzésének módszerét az előző bekezdésben meghatározottal azonosan határozzuk meg.

2.8. A szülő, tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskolában folyó pedagógiai munka hatékonyságának fokozása, az eredményesség tartós magas szinten tartása érdekében szükséges és elengedhetetlen a programban meghatározott alapelveink és feladataink összehangolása a **családban** folyó neveléssel. Rendkívül fontos, hogy folyamatos és egyenrangú, azaz kölcsönös kapcsolat legyen a szülők, az iskolai pedagógusok és az osztályfőnökök, valamint az iskolavezetés között. Az együttműködés, egymás segítése, tájékoztatása alapot teremt az egységes szemléletű nevelés kialakítására. Ezekkel az elvi alapvetésekkel tanítványaink szülei egyetértenek, ugyanakkor kifejezték azt az álláspontjukat, hogy **formalizált módon működő szülői szervezetet nem kívánnak létrehozni** az intézményben.

A tanulókkal való kapcsolattartás szabályai az előző fejezetben találhatóak, részletes kifejtésük az iskolai SZMSZ-ben és Házirendben is megjelenik.

Iskolánk **további (külső) partnereivel** folyamatos, tervezett (formalizált) kapcsolatrendszerrel tartunk fenn, amelynek sajátos területe a szakmai oktatásban, szakképzésben közreműködő szervezetekhez, intézményekhez fűződő kapcsolatunk.

A kapcsolattartás formái:

Szülők	Tanulók	Partnerek (közvetlen/közvetett)
--------	---------	------------------------------------

Szülői értekezlet	Személyes beszélgetés	Személyes találkozó
Fogadóóra	Honlap	Levél
Honlap	Hírlevél, IKT - források	Elektronikus kapcsolat-tartás
Hírlevél, IKT - források	Faliújság	Megkeresés
Faliújság	Közösségi oldal	Támogatói szerződések
Közösségi oldal	Helyi média	Szponzori lehetőségek
Helyi média	Iskolai rendezvények, programok (kiállítások, kirándulások)	
Iskolai rendezvények, programok (bál, kiállítások, kirándulások)	Ellenőrző, tájékoztató füzet	
Ellenőrző		
Tájékoztató füzet		
Levél		

A külső partnerekkel történő kapcsolattartás szabályozása jelentős részben a **Szervezeti és Működési Szabályzat** hatáskörébe tartozik, így az iskola-egészségügyi ellátást biztosító szervezettel, a családsegítő szolgálattal, a pedagógiai szakmai szolgáltatókkal stb. való kapcsolattartás további szabályozásától ezen a helyen eltekintünk.

2.9.A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei, az alkalmassági vizsga szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei

2.9.1.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A szabályozás célja:

- egységes követelményrendszer vonatkozzon valamennyi érintett tanulóra,
- a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet előírásainak mindenben megfeleljünk,
- érvényesítsük a 12/2020.(II.7.) kormányrendeletben (Szvr.) normáit,
- a vizsgák előkészítése, szervezése, lebonyolítása tervezhető és a szabályoknak megfelelő legyen.

A szabályok hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít,

- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények olyan tanulóira, akik átvételüket kérik az intézménybe és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az iskola nevelőtestületének- vizsgáztatásban közreműködő – pedagógusaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga **nem ismételhető**.

A tanulmányok alatti vizsga **vizsgaidőszakát** a tanulmányok alatti vizsgát megelőző három hónapon belül kell kijelölni. A tanulmányok alatti vizsga időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén az illetékes **kormányhivatal** vezetője a vizsgázó - kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő - írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó az EMMI rendelet (1) bekezdés szerint előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a **kormányhivatal** szervezi.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, az EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából **független vizsgabizottság** előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból **javítóvizsgára** utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A tanulmányok alatti vizsgák további szabályai a következők:

Vizsgatípusok, tanulmányok alattvizsgák:

- osztályozó vizsga,
- különbözeti vizsga,
- pótló vizsga,

- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- a) felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- b) engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- c) a 20/2012.EMMI rendelet 51.§ (6) bekezdés b), valamint a (7) a), b) és f) pontjában meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- d) a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozó vizsgát kell tennie.
- e) a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga – b) pontban meghatározott kivétellel– egy **adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek** teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni. Gimnáziumi osztályainkban tervezzük a 4 éves tanulmányi idő 1 tanévvel történő **rövidítése** lehetőségének biztosítását, amelyet osztályozó vizsga sikeres letételével nyerhet el a tanuló. Ennek részleteire a Helyi tantervben visszatérünk. Osztályozó vizsgát a szakképző intézmény a tanítási év során bármikor szervezhet. Osztályozó vizsgának számít a szakképző iskolában –a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint– szervezett *beszámoltató* vizsga is.

A jogszabály szerint **különbözeti vizsgát** a tanuló abban az iskolában/szakképző intézményben tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja. A különbözeti vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Intézményünkben ez a folyamat a tanuló (kiskorú esetén a szülő) által benyújtott írásbeli kérelmére hozott igazgatói engedély alapján valósul meg. A vizsga időpontjának és tartalmi követelményeinek meghatározásához az igazgató kikéri a tárgyban kompetens szaktanár javaslatát.

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha

ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból– elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozóvizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban az igazgató által meghatározott időpontban tehet. Szakmai gyakorlatból akkor lehet javítóvizsgát tenni, ha a gyakorlati képzés szervezője azt engedélyezte.

A **különbözeti** és a **beszámoltató vizsgákra** tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni. Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban, osztályozó, különbözeti és beszámoltató vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola **igazgatója készíti elő**. Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért. Az igazgató e feladata ellátása során

- a) dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- b) írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- c) ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- d) minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A középiskolában, olyan tantárgyból, amely követelményeinek teljesítésével a helyi tanterv alapján valamely vizsgatárgyból a tanuló érettségi vizsga letételére való jogosultságot szerezhet, a **tanulmányok alatti vizsgán** minden évfolyamon kötelező követelmény a minimum hatvanperces, az adott tanév helyi tantervének legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgarész, valamint a szóbeli vizsgarész sikeres teljesítése.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

2.9.2.A tanulmányok alatti vizsga követelményei, részei

A tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit, így különösen az írásbeli, a szóbeli, a gyakorlati vizsgarészeket, az értékelés szabályait az alábbiakban határozzuk meg.

Vizsgaidőszakok

A *különbözeti* és a *beszámoltató* vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.

Javítóvizsga letételére az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban, *osztályozó, különbözeti és beszámoltató* vizsga esetén a vizsgát megelőző három hónapon belül kell a vizsgaidőszakot kijelölni azzal, hogy osztályozó vizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

Az iskolában tartott tanulmányok alatti vizsga esetén az igazgató, a független vizsgabizottság előtti vizsga esetén az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal vezetője a vizsgázó - kiskorú vizsgázó esetén a törvényes képviselő - írásbeli kérelmére engedélyezheti, hogy a vizsgázó a fentiek szerint előre meghatározott időponttól eltérő időben tegyen vizsgát.

Intézményünkben a javító és osztályozó vizsgák a tanév rendje szerint augusztus 15. és 31. napja közötti időszakban kerülnek lebonyolításra.

Osztályozó vizsga igazgatói engedéllyel szervezhető január 1 – 20. közötti időszakban is abban az esetben, ha a tanuló előrehozott érettségi vizsgát kíván tenni a május– júniusi vizsgaidőszakban. Igazgatói engedéllyel ettől az időponttól el lehet térni.

Vizsgára való jelentkezés

A javítóvizsgára írásbeli jelentkezés nem szükséges.

Az osztályozó és különbözeti vizsga letételének engedélyezését a tanuló (kiskorú esetén a szülő) az igazgatónak címzett kérvényben kérheti.

A kérvény beadásának határideje: augusztus 15. napja, illetve december 15. napja.

Az igazgató az engedélyezés után továbbítja a kérvényt az általános igazgatóhelyettesnek, aki gondoskodik a vizsga megszervezéséről.

A vizsgák előkészítése

A *javító, különbözeti és osztályozó* vizsgák beosztását az általános igazgatóhelyettes készíti el. Az igazgatóhelyettes az érintett tanulókat tájékoztatja a vizsga helyéről és időpontjáról (iskola honlap, hirdetőtábla). Ezzel egyidejűleg a vizsgabeosztásról osztályfőnöki értekezleten tájékoztatja a nevelőtestületet– elkészítve a vizsga forgatókönyvét. A szaktanárok a vizsga időpontja előtt egy héttel összeállítják a feladatlapokat, tételsorokat. A vizsgabizottságokat az igazgató jelöli ki és bízza meg.

A vizsgák lebonyolítása

Egy adott vizsgaidőszakban a tanuló több évfolyam anyagából is tehet osztályozóvizsgát, de minden évfolyam anyagából külön írásbeli–szóbeli vizsgát kell tennie a követelményeknek megfelelően, amelyet külön dokumentálni kell.

A tanuló egy napon maximum három írásbeli vizsgát ehet. Az írásbeli feladatot a jegyzőkönyvhöz csatolni kell.

Szóbeli vizsgán a tanuló háromtagú vizsgabizottság előtt ad számot tudásáról. A vizsgabizottság elnöke felelős a jegyzőkönyvek szabályos vezetéséért, a vizsga szabályszerű lebonyolításáért. A vizsgák eredményét a megfelelő záradék alkalmazásával az osztályfőnök írja be a törzslapba, bizonyítványba, szükség esetén a naplóba. A vizsgák eredményének bejegyzése után a vizsgajegyzőkönyveket az iskolatitkár az irattárba helyezi és gondoskodik az irattári terv szerinti megőrzéséről.

A vizsgák követelményrendszere

A középiskolában, olyan tantárgyból, amely követelményeinek teljesítésével a helyi tanterv alapján valamely vizsgatárgyból a tanuló érettségi vizsga letételére való jogosultságot szerezhet. A **tanulmányok alatti vizsgán** minden évfolyamon kötelező követelmény a minimum hatvanperces, az adott tanév helyi tantervének legfontosabb tanulmányi követelményeit magában foglaló írásbeli vizsgarész, valamint a szóbeli vizsgarész sikeres teljesítése.

A **vizsgák követelményrendszerét** az adott szakmai munkaközösség határozza meg – központi közismereti és szakmai kerettantervekkel összhangban – az elfogadott Pedagógiai program, Helyi tanterv alapján. A *javító, osztályozó és különbözeti* vizsgák anyaga lefedi az egész tanév tananyagát. A követelményrendszer egységes, független a letenni kívánt vizsga fajtájától. A követelmények írásbeli, szóbeli, esetleg gyakorlati részből állnak

Az iskola értesítési kötelezettsége, értesítési lehetőségek

- A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.
- A javítóvizsga időpontjáról – miután e vizsgatípusra jelentkezni nem kell – a tanév végén határozatban tájékoztatja az iskola igazgatóhelyettese a tanulót.
- A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-től augusztus 31-ig terjedő időszakban tehet. Szakmai gyakorlatból akkor lehet javítóvizsgát tenni, ha a gyakorlati képzés szervezője azt engedélyezte.
- A különbözeti és a beszámoltató vizsgákra tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.

2.9.3. A vizsgák rendje, formája, értékelése

A **javító, osztályozó és különbözeti** vizsgák az alábbi formai, tartalmi követelményeknek kell, hogy megfeleljenek a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 67-70. §-ában foglaltak alapján

ÍRÁSBELI VIZSGA:

- Az **írásbeli** vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a **gyakorlati** vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően, – így különösen rajz, műszaki rajz, festmény, számítástechnikai program formájában – kell elkészíteni.
- Az írásbeli vizsgán a vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék.
- A vizsga kezdetekor a vizsgabizottság elnöke a vizsgáztató pedagógus jelenlétében megállapítja a jelenlévők személyazonosságát, ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, majd kihirdeti az írásbeli tételleket. A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez segítség nem adható.
- Az írásbeli vizsgán kizárólag a vizsgaszervező intézmény bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja számológép, számítógép használatát, amelyet a vizsgaszervező intézménynek kell biztosítani.
- Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik.

A vizsgázó az **írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt** mindegyik átvett feladatlapon feltünteti a nevét, a vizsganap dátumát, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

A vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő **tantárgyanként hatvan perc.**

Ha az írásbeli vizsgát bármilyen rendkívüli esemény megzavarja, az emiatt kiesett idővel a vizsgázó számára rendelkezésre álló időt meg kell növelni.

Ha a vizsgázó a **szóbeli vizsgát írásban** teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben vizsgáztató tanár mellett készíti el a dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa. Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell

biztosítani. A pótló vizsga–szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával – harmadik vizsgaként is megszervezhető.

Ha a vizsgáztató pedagógus az írásbeli vizsgán **szabálytalanságot** észlel, elveszi a vizsgázó feladatlapját, ráírja, hogy milyen szabálytalanságot észlelt, továbbá az elvétel pontos idejét, aláírja és visszaadja a vizsgázónak, aki folytathatja az írásbeli vizsgát.

A vizsgáztató pedagógus a szabálytalanság tényét és a megtett intézkedést írásban jelenti az iskola igazgatójának, aki az írásbeli vizsga befejezését követően haladéktalanul kivizsgálja a szabálytalanság elkövetésével kapcsolatos bejelentést. Az iskola igazgatója a megállapításait részletes jegyzőkönyvbe foglalja, amelynek tartalmaznia kell a vizsgázó és a vizsgáztató pedagógus nyilatkozatát, az esemény leírását, továbbá minden olyan tény, adatot, információt, amely lehetővé teszi a szabálytalanság elkövetésének kivizsgálását. A jegyzőkönyvet a vizsgáztató pedagógus, az iskolaigazgatója és a vizsgázó írja alá. A vizsgázó külön véleményét a jegyzőkönyvre rávezetheti.

Az iskola igazgatója az írásbeli vizsga folyamán készített **jegyzőkönyveket** és a **feladatlapokat** – az üres és a piszkosokat tartalmazó feladatlapokkal együtt– a kidolgozási idő lejártával átveszi a vizsgáztató pedagógusoktól. A jegyzőkönyveket aláírásával – az időpont feltüntetésével – lezárja, és a vizsgairatokhoz mellékeli.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

Ha a vizsgáztató pedagógus a **feladatlapok javítása során** arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, segítséget vett igénybe, megállapítását rávezeti a feladatlapra, és értesíti az iskolaigazgatóját.

Ha a vizsgázó a vizsga során **szabálytalanságot** követett el, az iskola igazgatójából és két másik–a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő– pedagógusból álló háromtagú bizottság a cselekmény súlyosságát mérlegeli, és

- a vizsgakérdésre adott megoldást részben vagy egészben érvénytelennek nyilvánítja, és az érvénytelen rész figyelmen kívül hagyásával értékeli a vizsgán nyújtott teljesítményt,
- az adott tantárgyból – ha az nem javítóvizsga – a vizsgázót javítóvizsgára utasítja, vagy
- amennyiben a vizsga javítóvizsgaként került megszervezésre, a vizsgát vagy eredménytelennek nyilvánítja, vagy az a) pontban foglaltak szerint értékeli a vizsgázó teljesítményét.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

SZÓBELI VIZSGA

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb **három tantárgyból** szervezhető **szóbeli vizsga**. A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat. A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdzi a vizsgát, amelybe beosztották.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó tantárgyanként húz tételt vagy kifejtendő feladatot, és– amennyiben szükséges– kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik. Minden vizsgázónak tantárgyanként **legalább harminc perc felkészülési időt** kell biztosítani a szóbeli feleletet megelőzően. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania. Egy - egy tantárgyból egy vizsgázó esetében a feleltetés időtartama tizenöt percnél nem lehet több.

A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik. A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg.

A vizsgázó segítség nélkül, **önállóan felel**, de ha önálló feleletét önhibájából nem tudja folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vét, a vizsgabizottság tagjaitól segítséget kaphat.

A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak **kérdéseket tehetnek fel**, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos tárgyi, logikai hibát vétett. A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelt.

Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagában teljes tájékozatlanságot árul fel, azaz feleletének értékelése nem éri el az elégséges szintet, az elnök egy alkalommal **póttételt** húzat vele. Ez esetben a szóbeli minősítést a póttételre adott felelet alapján kell kialakítani úgy, hogy az elért pontszámot meg kell felelni és egész pontra fel kell kerekíteni, majd az osztályzatot ennek alapján kell kiszámítani.

A **tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke** felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait.

A tanulmányok alatti vizsgákról tanulónként és vizsgánként **jegyzőkönyvet** kell kiállítani. A jegyzőkönyvön fel kell tüntetni a vizsgát lebonyolító intézmény nevét, OM azonosítóját és címét.

A jegyzőkönyv tartalmazza

- a tanuló nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja születéskori nevét, lakcímét, annak az iskolának a megnevezését, amellyel tanulói jogviszonyban áll,
- a vizsgatárgy megnevezése mellett
- az írásbeli vizsga időpontját, értékelését,
- a szóbeli vizsga időpontját, a feltett kérdéseket, a vizsga értékelését és a kérdező tanár aláírását,
- a végleges osztályzatot,
- a jegyzőkönyv kiállításának helyét és idejét,
- az elnök, a jegyző és a vizsgabizottság tagjainak nevét és aláírását.

2.9.4. Az előrehozott érettségi vizsgát tett tanulókkal kapcsolatos szabályozás

Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga, amely letehető

a) a hatályos kormányrendeletben meghatározott **idegen nyelvekből, informatikából** a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban, továbbá

b) **olyan érettségi vizsgatárgyból**, amelyeknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejezését megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

Ez azt jelenti, hogy a tanuló középiskolájának **helyi tantervében** kell meghatároznia, hogy az egyes tantárgyakat hány évfolyamon heti hány órában tanítja, és ha a tanuló a meghatározott évfolyamokon megszerzi a számára előírt osztályzatokat, tehet az adott vizsgatárgyból előrehozott érettségi vizsgát.

Előrehozott érettségi vizsgára a tanulói jogviszonnyal rendelkező vizsgázók a **május-júniusi** vizsgaidőszakban csak a **„saját” középiskolájukban** jelentkezhetnek. Minden további információt és segítséget a vizsgázónak intézményünk adja meg.

Az előrehozott érettségi vizsga **speciális esetei** a következők:

- Ha a tanuló a középiskola utolsó évfolyamán nem tudta befejezni a tanulmányait, az adott vizsgaidőszakban **rendes, javító és pótló érettségi vizsgát nem tehet**. Ilyen esetben a tanuló kérelmére a rendes érettségi vizsgajelentkezéseit előrehozott érettségi vizsgajelentkezésre kell változtatni bármely érettségi vizsgatárgyból, amelyből jogosult érettségi vizsgát tenni.
- Előrehozott érettségi vizsgára a **Kormányhivatalnál** jelentkezhet bármely érettségi vizsgatárgyból a május-júniusi vizsgaidőszak vonatkozásában az a vizsgázó, aki a kérelem benyújtásának időpontjában külföldi vagy külföldi rendszerű középiskola utolsó évfolyamán folytatja tanulmányait.

Az előrehozott érettségi vizsgát tett tanuló a tantárgy tantervi követelményeit teljesítette. Az iskola magasabb évfolyamán (illetve évismétlés esetén) ezért a tantárgy **tanóráin nem kell megjelennie**.

2.9.5. Az alkalmassági vizsga szabályai

A szakképzésbe való belépés az Szkt. értelmében csak

- **egészségügyi alkalmasság**, (vagyis annak az orvosi szakvéleményre alapozott megállapítása, hogy a szakképzésbe bekapcsolódni szándékozó személy testi adottságai, egészségi és pszichikai állapota alapján képes önmaga és mások veszélyeztetése nélkül a választott szakma szerinti tevékenység, foglalkozás gyakorlására és a szakmai vizsgára való felkészülésre) illetve
- **pályaalkalmassági követelmény** (a szakképzésbe történő bekapcsolódás - képzési és kimeneti követelményekben meghatározott - azon feltétele, amely alapján megállapítható, hogy a szakképzésben részt venni szándékozó személy képességei, készségei alapján sikeresen fel tud készülni a szakmai vizsgára és a szakma végzésére)

feltételeinek teljesülése esetén lehetséges.

Bizonyos betegségek kizáró okként szerepelhetnek, ezért az orvosi alkalmasság elbírálásához szükség van minden olyan **szakorvosi lelet** bemutatására, amely kapcsolatos a tanuló egészségi állapotával (pl.: szemészeti, fül-, orr-, gégészeti lelet, szívgyógyászati, allergiai gondozó, ortopédia, ideggyógyászati, pszichiátrialelete).

Emellett feltétlenül szükséges a tanuló oltási dokumentációja (gyermek-egészségügyi kiskönyv), amelyben szerepel a tanuló összes kötelező oltásának beírása. E nélkül a tanulót nem áll módunkban alkalmasítani.

Az előzetes szakmai **alkalmassági vizsga** során a tanuló:

- kötelező védőoltásainak ellenőrzésére,
- az iskolaorvos által végzett fizikális vizsgálatára,
- a behozott leletek összegzésére,
- az esetlegesen hiányzó leletek pótlásának megbeszélésére kerül sor.

2.10. A felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti - helyi szabályai, továbbá a szakképzésre vonatkozó felvételi/átvételi szabályok

Ezt a részfejezetet 31/2020. (VIII.31.) EMMI rendelet hatályon kívül helyezte, viszont a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7.§ (3) bekezdésében előírta, hogy „Az Nkt.-ban nevesített iskolák pedagógiai programja meghatározza az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályait, szükség esetén különbozoti vizsgálával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamisméltéssel.”

Ennek megfelelően **töröltük** korábbi Pedagógiai programunknak azokat az előírásait, amelyek érvényüket veszítették, azonban – az **átvétel** szabályozásán túl – megtartottunk olyan elemeket, amelyek a felvétellel kapcsolatosan érdemi **információt** nyújtanak az érdeklődő szülőnek, tanulóknak, illetve **gyakorlati** szempontból elősegítik a **beiskolázás megvalósítását**.

2.10.1.A középiskolába történő felvétel általános szabályai

Az intézményünkbe történő felvétel **tartalmi, szervezési feltételeiről** az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendelet intézkedik.

Iskolánk **nem vesz részt** a központilag előkészített és szervezett felvételi vizsga- eljárásban; a 9. évfolyam osztályaiba történő beiskolázás az **általános iskolai tanulmányi eredmények** figyelembe vételével történik. Tanulmányi eredményeken kizárólag a felvételiző tanuló általános iskolai

- 5-7. évfolyamos tanulmányait igazoló bizonyítványában, illetve
- a 8. osztályos félévi értesítőjében (ellenőrzőjében) szereplő osztályzatait, minősítéseit értjük.

A tanulmányi eredményekbe a **magatartás és szorgalom** értékelése, minősítése **nem számít** be.

Ha az iskola a benyújtott felvételi kérelmek és a felvételi eljárás eredményeképpen megállapítja, hogy a meghirdetett tanulmányi területen **nem tudja elindítani** az oktatást, köteles erről három munkanapon belül **értesíteni** a jelentkezőt, a fenntartót és a hivatalt.

A **szakképzési évfolyamon** megszerezhető szakképesítésről és az adott szakképesítésbe való bekapcsolódás feltételeiről a tanulót a középiskolába való jelentkezésekor tájékoztatni kell.

Az iskolai rendszerű szakképzés *felvétellel, átvétellel* vagy a szakképzési évfolyamra történő *továbbhaladással* kezdődik.

A szakképző intézménybe csak olyan tanulót lehet felvenni vagy átvenni, aki az általa választott szakmára vonatkozóan a képzési és kimeneti követelményekben előírt **egészségügyi** alkalmassági, továbbá a **pályaalkalmassági** követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadály a szakmai vizsgára bocsátásnak.

A tanulói jogviszony

- felvétellel vagy
- átvétellel

keletkezik.

A felvétel és az átvétel **jelentkezés** alapján történik és a beiskolázás lépései a **tanév rendjéről** szóló aktuális EMMI rendelet előírásai szerint valósulnak meg. A felvételtől és az átvételtől az igazgató dönt. A tanulói **jogviszony** a beíratás napján jön létre, a tanulót a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és kötelességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik. Jogszabály és a házirend egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

2.10.2. Tanulók átvétele

Tanuló **átvételére** – **azonos iskolatípusból** - a tanév közben abban az esetben van lehetőség, ha az Nkt. mellékletében előírt létszámok ezt megengedik, illetve ha ugyanazokat a tárgyakat ugyanazon óraszámokban tanulta a diák az adott évfolyamon. Ettől eltérő esetben (kisebb hozott óraszám!) igazgatói mérlegelés és engedélyezés tárgya, hogy a tanuló tehet-e **osztályozó vizsgát**, illetve milyen **türelmi feltételek** teljesülése esetén válhat véglegessé a jogviszonya. Kiskorú tanuló átvételét a szülő és tanuló együtt kérheti írásban. Az átvételhez a tanuló év végi vagy félévi bizonyítványát be kell mutatni. Az átvételről az igazgató dönt.

Különböző iskolatípusokból történő átvétel – jelen pedagógiai programban már szabályozott módon – **különbözeti vizsga** letételéhez kötött, abban az esetben, ha van olyan tantárgy, amelyet a tanuló nem vagy eltérő óraszámokban tanulta korábbi iskolájában. Lehetőség van arra is, hogy – a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő és a tanuló együttes kérésére – évfolyam-ismétléssel egygel alacsonyabb évfolyamú osztályba kerüljön a diák. Az átvételt az igazgató helyhiány miatt azonnal elutasíthatja.

Bármely középiskolában megszerzett érettségi bizonyítványbirtokában lehetőség nyílik az érettségihez kötött szakképzésbe történő bekapcsolódásra.

A felvétel módja: jelentkezési lap kitöltése, beadása, a meglévő bizonyítványok bemutatása (fénymásolat), a szükséges orvosi alkalmassági vizsgálatok elvégzése, beiratkozás.

A felvételi kérelmek elbírálása során **előnyben kell részesíteni** a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, tartózkodási helye az iskola székhelyén van, illetve akinek különleges helyzete azt indokolja. Különleges helyzetűnek tekintjük a jelentkezőt akkor, ha testvére is iskolánkba jár, vagy itt érettségizett, illetve ha szülője az iskola alkalmazottja.

A felnőttoktatásba történő felvétel, átvétel

A **Sirius Gimnázium és Szakgimnázium** speciális kritériumokat nem érvényesít a felnőttoktatásba történő jelentkezést illetően sem, ennek megfelelően

- a felvétel alapkövetelménye az általános iskolai tanulmányok – bizonyítvánnyal igazolt – sikeres elvégzése, annak birtokában írásbeli felvételi kérelem benyújtása, amelyben foglaltak mérlegelését követően az igazgató határozatba foglalt módon dönt és arról írásban értesíti a jelentkezőt,
- a felvételi kérelem elutasítása esetén a fenntartóhoz benyújtott fellebbezés lehetőségével lehet élni.

A képzés bármely évfolyamára belépni szándékozó jelentkező korábbi tanulmányait a meglévő bizonyítványai alapján beszámítjuk, vagyis a belépés feltétele a korábbi tanulmányok során sikeresen elvégzett évfolyamok bizonyítvánnyal történő igazolása.

Más középiskolából érkező tanulónak az adott évfolyam képzési sajátosságainak megfelelő tantárgyból, illetve a tantervi anyag időarányos részéből szükség szerint **különbözeti** vagy **osztályozó** vizsgát kell tennie az iskola igazgatója által meghatározott határidőn belül. Ilyen esetben a felvételi (átvételi) kérelem elbírálása során a tanuló által benyújtott dokumentumokból azt kell megállapítani, hogy a Sirius Gimnázium és Szakgimnázium helyi tantervében az adott évfolyamokra meghatározott tantárgyi követelmények megfelelő teljesítését tudja-e a tanuló hitelt érdemlően igazolni. Viszonyítási alapként az iskolánk által alkalmazott,

- az 51/2012.(XII.21. EMMI rendelet 3. sz. mellékleteként kiadott, illetve a 2020-as Nat-hoz rendelt új gimnáziumi illetve
- a hivatkozott EMMI rendelet 14. mellékleteként megjelent szakgimnáziumi, továbbá a 2020-as NAT hoz kiadott új szakgimnáziumi kerettantervet tekintjük.

A szakképző intézményből érkező tanulók felvételének szabályozó elemei

Ilyen esetekben a felvétel során érvényesítjük a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény (Szt.) korábbi és jelenlegi, alábbi előírásait:

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) és az Szt. szabályai szerinti szakközépiskolai és szakiskolai képzés utójára a 2012/2013-as tanévben indulhatott.

- A **2013/2014-es tanévtől kizárólag** az Nkt-ban és az Szt-ben meghatározott szakközépiskolai és szakiskolai képzés volt indítható. Ahol az Szt. az Nkt. rendelkezésére utalt, azon az Nkt. vonatkozó rendelkezésének hatálybalépéséig a Kt. azonos kérdést szabályozó rendelkezését kellett érteni.

- Az Szt. **2016. augusztus 31-én** hatályosult rendelkezései szerinti
 - a) szakközépiskolai szakmai elméleti és gyakorlati képzést szakgimnáziumban,
 - b) szakiskolai szakmai elméleti és gyakorlati képzést szakközépiskolában,
 - c) speciális szakiskolai szakmai elméleti és gyakorlati képzést szakiskolában
 kell 2016. szeptember 1-jétől kifutó jelleggel megszervezni.
- Az Szt. előírásai alapján **szakmai vizsgát** az iskolai rendszerű szakképzésben utoljára a 2012/2013-as tanévben az Szt. alapján indított képzésben, de legkésőbb 2017. július 31-ig, javító- és pótló vizsgát legkésőbb 2017. december 31-ig lehetett tenni.
- A **2016/2017. tanévtől** szakgimnáziumi ágazati és szakközépiskolai központi kerettantervek érvényesek.
- A **2020. május 31-ét megelőzően** létesített tanulói jogviszony és a tanulói jogviszonyból fakadó, vagy arra tekintettel jogszabály alapján a tanulót megillető, illetve terhelő jogok és köteleességek teljesítése tekintetében az Nkt., a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény és a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2011. évi CLV. törvény és más jogszabály e törvény hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezéseit kell alkalmazni
 - a) a tanuló tanulmányai befejezésére,
 - b) a gyakorlati képzésben tanuló szerződéssel való részvételre,
 - c) a szintvizsga és az érettségi vizsga megszervezésére és teljesítésére
- A **2020. május 31-ét megelőzően** létesített tanulói jogviszony keretében szervezett szakmai vizsgára az Szvr. előírásait 2020. szeptember 1-jétől kell alkalmazni. Az ezt megelőzően szervezett szakmai vizsgát - a rendelet (2) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a komplex szakmai vizsgáztatás szabályainak és a szakképzési feladatot ellátó hatóság kijelölése és a szakképzési hatósági feladatok ellátása szabályainak e rendelet hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezései szerint kell lebonyolítani és figyelembe venni.

A fentiek figyelembe vételével általánosan követendő felvételi szabályként a következők fogalmazhatók meg:

- **9. évfolyamra** vesszük fel a csak **általános iskolai** végzettséggel rendelkezőket;
- **10. évfolyamra** vesszük fel a 2-3 éves korábbi szakmunkásképzőt, szakiskolát végzett, illetve szakgimnáziumi képzésben a 9-10. évfolyamot elvégzett tanulót- amennyiben szükséges, a nem tanult tárgyakból különbözeti vizsga előírásával. Esetükben ez nem számít évfolyamismétlésnek;
- **11. évfolyamra** is felvehető az a tanuló, aki a hagyományos szakközépiskolai 9 –10. évfolyamot vagy 3 éves szakiskolát, illetve az új típusú szakgimnázium 10. évfolyamát, továbbá az új típusú szakközépiskolát elvégezte, és a szükséges különbözeti vizsga letételét vállalja.

- A tanuló kérésére, elsősorban a hosszabb időkihagyással folytatni kívánt tanulmányok esetén mód van a fentiekől eltérően **alacsonyabb évfolyamra** való belépésre, esetükben ez nem számít évfolyamismétlésnek, például:
- a 9. évfolyamra is kérheti felvételét, a hagyományos 3 éves szakiskolát végzett tanuló.

A tanulmányaikat gimnáziumban, szakgimnáziumban, korábbi szakközépiskolában megszakított tanulók iskolánkban a megfelelő évfolyamon folytathatják tanulmányaikat, **tantárgyi eltérés esetén osztályozó vizsga letételével;**

A **belépés feltétele** minden esetben a **sikeresen elvégzett** évfolyamok, illetve a szakmai végzettség bizonyítvánnyal történő igazolása. A képzésbe bármely évfolyamon belépni szándékozó jelentkező tanulmányait meglévő bizonyítványai alapján beszámítjuk.

Az előző tanulmányok további beszámítási lehetőségei:

- Amennyiben a tanuló előző iskolájában valamely tantárgy tanulását a kerettantervnek megfelelően befejezte, s az adott tantárgyból a **Sirius Gimnázium és Szakgimnázium** által biztosított **választható tárgyként** nem kíván érettségi vizsgát tenni, kérelmezheti a tantárgy további tanulása és értékelése alóli mentesítését. Az igazgató a felmentés elbírálása során a tananyagtartalmak összevetése alapján hozza meg döntését.
- A korábban teljesített **tantárgyi érettségi vizsgák** (előrehozott érettségi) alapján a tanuló kérésére a benyújtott törzslap kivonat alapján az igazgató az adott tárgy tanulása és értékelése alól a tanulót mentesíti.

A fentiekben rögzített felvételi/átvételi, illetve beszámítási szabályozó elemek iskolánk nappali tagozatos osztályai esetében is érvényesek

2.11. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervek

Az iskolai elsősegély-nyújtás oktatásának célja, szervezeti keretei

Az iskolai elsősegély-nyújtás oktatásának **legfőbb céljai:** veszélyhelyzetek felismerése, életkornak megfelelő ismeretek közvetítése, az elsősegélynyújtás gyakorlati alkalmazása stb.

Az elsősegély-nyújtási **alapismeretek elsajátítása tanítási órákon** belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és **tanórán kívüli** egyéb foglalkozásokon valósul meg. Ezt az utóbbi feladatot megfelelő szakmai végzettséggel (ifjúsági védőnői szakdiplomával és/vagy egészségfejlesztő, mentálhigiénikus szakdiplomával) rendelkező védőnő látja el. **Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái, módszerei, eszközei, tanulás-szervezési módjai:**

Formái		Módszerei, eszközei
Tanórán	például biológia, testnevelés, osztályfőnöki vagy technika órán	előadás, projekt, gyakorlat, IKT- eszközök használata

Tanórán kívül	például szakkör, tanórán kívüli foglalkozás vagy kirándulás keretében	IKT- eszközök használata, előadás, projekt, gyakorlati bemutatók
Önálló ismeretszerzés	házi feladat, gyűjtőmunka	IKT- eszközök használata, projekt, kutatómunka

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái

- **Szervezetten**, a *biológia-egészségtan* tanterv részeként „Összhangban a környezettel: az egészség megőrzése” című fejezet kiegészítéseként. A szaktanár a védőnő által összeállított óravázlat segítségével kéri számon a tanultakat. Az *osztályfőnöki* nevelési terv, tanmenet, valamint a *testnevelés* helyi tantervének megfelelően további tanórai ismeretanyag-feldolgozás is történik.
- **Önkéntes jelentkezés** formájában, *tanórán kívüli* csoportfoglalkozáson, tanfolyamon való részvétellel.

Minden osztályban az első osztályfőnöki órán, illetve a gyakorlati **foglalkozások első óráján** balesetvédelmi, munkabiztonsági és tűzvédelmi oktatást tartunk minden tanulónak.

A baleset- és munkavédelmi oktatáson felhívjuk a tanulók figyelmét az iskolán belüli és iskolán kívüli veszélyhelyzetekre, azok elkerülésének lehetőségeire. A gyakorlati foglalkozások keretében elsősorban a munkaeszközök használati szabályait sajátítják el a tanulók.

A **tűzvédelmi oktatás** során a menekülési útirányokat, az esetleges tűz esetén a személyes menekülésen túl egymás segítségét, a tanári utasítás teljesítését emeljük ki.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának szakköri programja

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek a szakkör keretében, a Vöröskereszt képviselőjének és a biológiát tanító kollegáknak a közreműködésével történik. A foglalkozások témái a következők:

Az elsősegélynyújtás, sérült vizsgálata

- A baleseti helyszín,
- Mentőhívás,
- Az eszméletlenség vizsgálata,
- A légzés vizsgálata,
- Keringés vizsgálata.

Eszméletlen, jól lélegző sérült ellátása

- Ellátás lépései,
- A mozgás kizáró okai,
- A sérült ellátása kizáró okok esetén,
- Stabil oldalfekvő helyzet kivitelezése.

Légúti idegen test

- Tünetei, légúti idegen test eltávolítása,
- Fekvő eszméletlen sérült esetén,
- Kisgyermek esetén.

Újraélesztés

- BLS (alapszintű életfenntartás), AED, ALS,
- BLS célja, menete, mellkas-kompresszió, befúvás.

Sérülések és ellátásuk

- Sebellátás célja, szabályai,
- Vérzések, fajtái (külső és belső vérzések), tünetei, ellátásuk,
- Szemsérülések,
- Égés,
- Marószerek okozta sérülések.

Ízületek, törések és ellátásuk

- Rándulás, ficam,
- Zárt törés, nyílt törés tünetei, ellátása,
- Arckoponyacsont-törés,
- Bordatörés,
- Medencecsonttörés,
- Gerinctörés,
- Végtagtörés.

Agyrázkódás, sokk

- Kiváltó okok,
- Tünetei, ellátása.

Mérgeзések

- Gyógyszermérgeзés,
- Benzinmérgeзés,
- Sav-lúg mérgeзés,
- Kimentés gáztérből.

Sérültek kimentése vészhelyzetekből

- Kimentés vízből,
- Kimentés áramkörből.

Rosszullétek és ellátásuk

- Ájulás,
- Epilepszia,
- Alacsony vércukorszint.

A szakköri foglalkozásokon elsajátított **ismeretek ellenőrzése**

- gyakorlati szituációk megoldása,
- szóbeli referálás, beszámoló és
- írásbeli tesztek alkalmazásával történik.

A gimnáziumi és a szakgimnáziumi tanulmányok menetében megszerzett elsősegély – nyújtási ismeretek és készségek gyakorlati alkalmazásának igen értékes szervezeti kerete lehet az 50 órás **közösségi szolgálat** folyamatában való közreműködés (részletes szabályai a 2.4. fejezetben), amelyet megfelelő módon dokumentálni kell.

4. Helyi tanterv

A helyi tantervekkel szembeni alapvető követelmény (ami egyúttal a jóváhagyásuk kritériuma is), hogy megfeleljenek a **h a t á l y o s** Nemzeti alaptanterv előírásainak. A **középfokú** nevelés-oktatás és a **szakmai oktatás** szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alapműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges kompetenciák. Többcélú köznevelési intézményként a **helyi tantervet** tekintjük alapidokumentumnak.

A **helyi tantervek** iránti további követelmény, hogy megfeleljenek annak a **kerettantervnek**, amely elkészítésük alapjául szolgál, továbbá az iskola arculatára jellemzően töltsék meg tanítási-tanulási tartalommal és tevékenységekkel a rendelkezésükre álló szabad időkeretet.

Az iskolák nevelőtestületei háromféle módon készíthetik el helyi tanterveiket:

- az intézmény átveszi a miniszteri rendelettel jóváhagyott központi kerettantervet,
- a tantervek, oktatási programok (pedagógiai rendszerek) kínálata alapján maga állítja össze helyi tantervét,
- saját helyi tantervet készít.

Mindhárom esetben figyelembe kell venni az **állami vizsgák** (közép- vagy emelt szintű érettségi vizsga, szakmai vizsga) követelményeit is.

Intézményünk a felsorolt lehetőségek közül az **1. változatot** érvényesíti, a miniszteri rendelettel kiadott kerettanterveket változatlan formában alkalmazzuk a **gimnáziumi és a szakgimnáziumi**

nevelő-oktató munka megszervezése során.

A **helyi tanterv** kimunkálása során érvényesíteni kell, hogy a kerettantervekben kifejeződő értékrendszer tükrözi a NAT-ban meghatározott közös értékeket, így

- koherens és indokolt módon azonosíthatók bennük szaktudományi és tantárgy-pedagógiai tudományos világkép elemei, a NAT-ban megjelölt fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák és műveltségi tartalmak, továbbá a bennük foglaltak alkalmasak ezek fejlesztésére, követésére és értékelésére;
- segítik az egységességet (tartalomban és követelményekben egyaránt), ugyanakkor a differenciálást is a tanítási-tanulási folyamatban és érvényesíthető útmutatásokkal szolgálnak az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatok teljesítéséhez,
- használatuk során érvényesülnek a tanulói, gyermeki jogok és a tanulási esélyegyenlőség;
- érvényesíthető útmutatásokkal szolgálnak mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatok, mind pedig a műveltségi tartalmak teljesítéséhez;
- biztosítják a felkészítést az adott iskolafokot, iskolatípust lezáró vizsgák követelményeire;
- kellően nyitottak a továbbfejlesztésre, a célokhoz alkalmazkodó felhasználásra, vagyis adaptálhatók a helyi viszonyokra

A kerettantervek meghatározó szerepet töltenek be a NAT céljai és feladatai érvényesítésében. Az egyes műveltségi területeknek lehetnek olyan fejlesztési céljai és tartalmi elemei, amelyek a kerettantervekben **nem önálló** tantárgyként, hanem más tantárgy/tantárgyak részeként jelennek meg, sőt, a kerettantervi implementációban más műveltségterületek részévé is válhatnak. Az intézmények **szakmai önállóságát** a kerettantervekben kötelező tartalommal nem szabályozott **időkeret szabad felhasználása**, a módszertani szabadság, az engedélyezett kerettantervek közötti választás, illetve az egyedi tantervek engedélyeztetési lehetősége biztosítja.

Az új **NAT** szerint a **szakgimnázium** közismereti és szakképzési kerettanterveit úgy kell elkészíteni, hogy együttesen alkalmazva biztosítsák az iskolai nevelés-oktatás NAT-ban meghatározott pedagógiai tartalmának feldolgozását.

A **helyi tantervben** műveltségi területektől/tantárgyaktól függetlenül - és nem sértve a pedagógusok módszertani szabadságát - alapvető **pedagógiai megközelítésként** hangsúlyozzuk:

- A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a **tevékenységközpontú tanulószervezési formákat** kívánatos előnyben részesíteniük. A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a **differenciált** egyéni

munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulási környezet megteremtéséhez.

- Az **aktív tanulási alapelvek** szerint szerveződő, több tantárgy, tanulási terület ismereteinek integrálását igénylő témákat, jelenségeket feldolgozó tanórák, foglalkozások, témnapok, témahetek, tematikus hetek és projektek alkalmazása segíti a tanulót a jelenségek megértésében, a problémák komplex módon történő vizsgálatában.

A *fejlesztési területek, nevelési célok* megvalósulásának, a *kulcskompetenciák* kialakításának **egyik feltétele az Nkt.** által meghatározott célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat. A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához iskolánk működése folyamataiban - mindkét intézménytípus esetében - különösen a következő konkrét szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a **tanulás belső motivációinak**, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók **cselekvő módon** vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatói folyamat segítse elő a tanulók **előzetes ismereteinek**, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás - tanulás **különböző szervezeti formáiban** (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésében-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhöz alkalmazkodó **differenciálás** a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a **feladathoz illeszkedő** tanulás-szervezési technikákat;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulás-szervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken **tehetséges** tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását, másfelől a hátrányokkal küzdők **felzárkóztatását**;
- különböző tanulás-szervezési megoldásokkal az **együttműködést** és a tanulási **esélyek egyenlőségét** szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartóval, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nappali tagozatos középiskolai nevelő-oktató munka alábbi feltételeit:

- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása a középfokú iskolázás szakaszaiban;
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális hátterének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások és egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti [Nkt.57.§ (3)]

A központi kerettantervek **átvételére és alkalmazására** vonatkozó nevelőtestületi döntésünkben – azon túl, hogy iskolánk viszonylag rövid múltja miatt tantervszerkesztési tapasztalatokkal nem is rendelkezünk – meghatározó szerepet játszottak a fentiekben áttekintett általános kritériumok. Ennek megfelelően iskolánk **gimnáziumi, szakgimnáziumi** helyi tantervének legfontosabb alapjellemezője a **NAT-koherencia** és ebből adódóan kívánjuk megvalósítani – a közös elvek érvényesítésével egyidejűleg – a differenciálást is.

A felnőttoktatásra vonatkozó központi és helyi előírások

A tanuló munkahelyi, családi vagy más irányú elfoglaltságához, a meglévő ismereteihez és életkorához igazodó iskolai oktatásban az Nkt. és az Szt. vonatkozó előírásai szerint vehet részt. Az **intézményünkben érvényesített** szabályozókat - miután a felnőttoktatás megszervezhető a nappali rendszerű iskolai oktatás céljára létesített iskolának a **felnőttoktatási osztályában** - az alábbiakban rögzítjük:

- A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben a középfokú iskola esetén huszonötödik életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet.

- A tanuló attól a tanévtől kezdve folytathatja a tanulmányait felnőttoktatás keretében, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.

A felnőttoktatásban az oktatás megszervezhető a nappali oktatás munkarendje, továbbá esti, levelező vagy más sajátos munkarend szerint. **Gimnáziumban** a nappali oktatás munkarendje szerint azok részére szervezhető meg az oktatás, akik nem kizárólag felnőttoktatásban vehetnek részt. **Szakképző iskolában** a nappali oktatás munkarendje szerinti felnőttoktatás azok számára szervezhető meg, akik még nem rendelkeznek szakképesítéssel.

A **nappali oktatás** munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások legalább **kilencven százalékát** el kell érnie.

Az **esti oktatás** munkarendje szerint folyó oktatás esetében a tanórák számának a kerettantervben a nappali rendszerű oktatás munkarendje szerinti kötelező tanórai foglalkozások **legalább ötven százalékát** el kell érnie, **amit a helyi tanterv óratervi táblázataiban mutatunk be.**

Intézményünk személyi, tárgyi, szervezeti jellemzőit figyelembe véve az **esti munkarendet** alkalmazzuk; **nappali** rendszerű munkarendet csak megfelelő létszámú és életkorú jelentkezők esetében szervezünk.

A felnőttoktatásban részt vevő tanuló esetében a **20/2012. (VIII.31.) EMMI** rendeletben foglaltakat az alábbi eltérésekkel kell alkalmazni:

- a tanuló tudását - ha az iskola helyi tanterve eltérően nem rendelkezik - a tanítási év végén vizsgán kell értékelni (iskolánk helyi szabályozóit a **Szakmai program 4.2. fejezetében** részletezzük)
- az elméleti tanítási órákat délelőtt vagy délután, vagy ha nem áll rendelkezésre megfelelő számú tanterem, délelőtti és délutáni váltásban kell szervezni, e beosztások azonban a **helyi sajátosságok** alapján módosíthatók,
- a **tanulmányok alatti vizsga** reggel nyolc óra előtt is elkezdhető és tizennyolc óra után is tarthat.

Az iskolának dokumentálnia kell a tanuló tanórai **foglalkozásokon való jelenlétét**, távolmaradását, távolmaradásának indokát, továbbá a távolmaradás igazolását. Az iskola félévenként összesíti az igazolatlan mulasztásokat, és ennek alapján megállapítja, hogy melyik tanulónak szűnik meg a tanulói jogviszonya.

Az iskolának a tanítási év megkezdésekor **írásban tájékoztatnia** kell a felnőttoktatásban részt vevő tanulót arról, hogy az adott évfolyam adott félévében, az adott osztályban hány tanítási órát szervez az iskola. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a mulasztások jogkövetkezményeire is.

Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a szorgalmi időszakban húsz tanóránál többet mulasztott igazolatlanul.

- Ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és év végén minden esetben **osztályozó vizsgán** köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható.
- Ha a tanuló az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelmények egy tanévben vagy az előírtnál **rövidebb idő** alatt történő teljesítésével összefüggő **osztályozó vizsgát** kíván tenni, az intézmény vezetője a vizsga megkezdése előtt legalább harminc nappal a vizsgázói létszám, az évfolyamok feltüntetése, valamint a vizsgabeosztás megküldése mellett a **kormányhivatal** vezetőjétől vizsgabiztos kirendelését kéri. A vizsgabiztos kirendelésének kérésére vonatkozó kötelezettség elmulasztása miatt vizsgabiztos közreműködése nélkül lebonyolított osztályozó vizsga eredménye érvénytelen.
- **Vizsgabiztosi feladat** ellátására megbízást az kaphat, aki a hivatal által vezetett Országos érettségi vizsgaelnöki névjegyzékben szerepel. A vizsgabiztos megvizsgálja, hogy a vizsga előkészítése során és a vizsgákon betartották-e a tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó szabályokat.
- A vizsgabiztos **részt vesz** az érintett **osztályozó vizsgák** valamennyi vizsgarészén és az osztályozó vizsga előkészítésében. A vizsgabiztos az osztályozó vizsgák során keletkezett valamennyi dokumentumba betekinhet, azokról másolatot kérhet, amely során az igazgató a vizsgabiztossal köteles együttműködni.
- A vizsgabiztos megfigyeléseiről, megállapításairól két példányban **jegyzőkönyvet készít**. A vizsga befejezését követő 8 napon belül a jegyzőkönyv egyik példányát eljuttatja az őt megbízó megyeszékhely szerinti Kormányhivatalnak, a másik példányt pedig az intézmény vezetőjének.

További fontos feltételek a **felnőttoktatásban**:

- az iskolai oktatás a tanulók **egyéni felkészülésére** is épülhet,
- ha a tanítást **nem a nappali** oktatás munkarendje szerint szervezik, a tanév rendjében meghatározott tanítási napot az egyéni felkészülés keretében tanulásra fordított - az iskola által előírt - napokkal együtt kell számítani, és nem kell alkalmazni az ötnapos tanítási hétre vonatkozó rendelkezéseket,
- **a nem kötelező tanórai foglalkozásra, az osztálybontásra és egyéni foglalkozásra, az egyéb foglalkozásra, a mindennapos testnevelésre vonatkozó rendelkezések alkalmazása nem kötelező.**

3.1. Az iskola által választott kerettanterv

A/ Gimnáziumi osztályainkban

- a) 4 évfolyamos általános tantervű program (a 2020/2021. tanévtől **kifutó** jelleggel: az utolsó 12. évfolyam: 2022/2023. tanévben): A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló **51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 3. számú melléklete.**
- b) 4 évfolyamos, emelt szintű informatikai program (a 2020/2021. tanévtől **kifutó** jelleggel): A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló **51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 3.3.6. számú melléklete.**
- c) A 2020/2021. tanévtől **felmenő** rendszerben érvényesítjük az 5/2020. (I.31.) kormányrendeletben megjelölt következő előírásokat

Kerettanterv, gimnázium

A rendeletben közzétett kerettantervek a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon, valamint a 6 évfolyamos gimnáziumok 7. évfolyamán) bevezetésre kerülő NAT 2020-ban foglalt szabályozásnak megfelelnek.

A Nemzeti alaptanterv tanévenkénti érvényesülése a helyi tantervben

Tanév	Évfolyam			
	9.	10.	11.	12.
2020/2021.	Nat 2020.	Nat 2012.		
2021/2022.	Nat 2020.		Nat 2012.	
2022/2023.	Nat 2020.			Nat 2012.
2023/2024.	Nat 2020.			

A helyi tantervben meg kell nevezni az annak alapjául szolgáló kerettanterveket:

- Az **intézmények** számára a helyi tantervük készítéséhez a NAT 2020 *Alapóraszámok tanulási területenként kétéves bontásban* (II.2.1.1. táblázat) és *A tanulók heti kötelező alapóraszámja és maximális óraszámja évfolyamonként* (II.2.1.2. táblázat) az irányadó.
- A II.2.1.3. táblázatban foglaltak *ajánlásként* alkalmazhatók a 8 évfolyamos általános iskolákban és a **4 évfolyamos gimnáziumokban.**

A korábban a **miniszter által egyes iskolatípusra, pedagógiai szakaszra, tantárgyra, vagy egyes sajátos köznevelési feladat teljesítéséhez készített kerettantervek** is beépíthetők a helyi tantervbe a NAT 2020-ban szabályozott órakeretek terhére, mivel azok a NAT 2020 szabályozásával, tartalmával összhangban állnak.

Az **emelt szintű** érettségi vizsgára való felkészítéshez a részletes érettségi vizsgakövetelmények az irányadóak, ezekhez egyetlen tantárgyból sem készült kerettanterv.

B/ Szakképzést is biztosító osztályainkban

A **szakgimnáziumban** az iskolai nevelés-oktatásnak a szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának tartalmi követelményeit az **adott szakképesítés** programkövetelménye és az annak alapján kiadott kerettanterv határozza meg, amelyet az **oktatásért felelős** miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján az Nkt. 6. § (1a) bekezdésében meghatározott módon tesz közzé.

Általános pedagógiai követelmények

Középfokú nevelés-oktatás szakasza, kifutó jellegű gimnázium, 9–12. évfolyam

Célok, feladatok

A középiskola általános célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse az egyetemes és nemzeti kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre.

A **gimnáziumban** az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készíti fel tanulóit arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítja a tanulóknál az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

A következő pedagógiai célok és feladatok **mindhárom intézménytípus** esetében érvényesek:

- Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát a középiskola azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.
- A középiskola feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási

folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.

Középfokú nevelés-oktatás szakasza, kifutó jellegű szakgimnázium 9–12. évfolyam

Célok, feladatok

A **szakgimnáziumnak** szakmai érettségi végzettséget adó érettségire, az ehhez kapcsolódó szakképesítés, és a választható mellék-szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó négy középiskolai évfolyama és a szakképzésről szóló törvény alapján az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott számú szakképzési évfolyama van, ahol szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is folyik.

A szakgimnáziumban a tizenkettedik évfolyamot követően az Országos Képzési Jegyzékben meghatározottak szerint érettségi végzettséghez kötött, a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés szakmai vizsgájára történő felkészítés folyik.

2018. január 1-től a következő **új szabályozó elemek** is jellemzik az intézménytípust:

- A szakgimnáziumban az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott ágazatokban - figyelembe véve az ágazaton belüli specializációt is - tehető szakmai érettségi vizsga, továbbá a tanuló választásától függően a szakképzésről szóló törvényben foglaltak szerinti **mellék-szakképesítés**, valamint az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott, a szakmai érettségi vizsga **ágazatához tartozó szakképesítés** szerezhető.
- A kilencediktől a tizenkettedik évfolyamig az ágazathoz tartozó szakképesítések közös tartalmi elemeit - figyelembe véve az ágazaton belüli specializációt is - és a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés tartalmi elemeit, valamint a tanuló választása alapján a mellék-szakképesítés tartalmi elemeit vagy egyéb, a szakképzési kerettantervben meghatározott választható tartalmat magában foglaló szakmai elméleti és gyakorlati oktatás folyik, az **egységes kerettanterv szerinti közismereti képzés mellett**.

A szakgimnáziumok esetében a tantárgyi struktúrát a kerettanterv – az eltérő szakképzési irányoknak megfelelően – különböző változatban közli. A helyi tantervben a tantárgyak kötelező óraszámát a szakmabesorolásnak megfelelő változat alapján kell meghatározni. A tantárgyak kerettantervében megjelölésre kerültek a tantárgyak összekapcsolásának lehetséges pontjai. Mivel azonban a tantárgyi struktúra az egyes szakmacsoportok esetében különbözik, ezért a kapcsolódási pontok értelemszerűen különbözőképpen valósulnak meg, és ebből adódóan az intézmények **helyi tantervei szabályozzák**.

Középfokú nevelés-oktatás szakasza

A gimnáziumi, szakgimnáziumi **fejlesztési területek, nevelési célok, a kulcskompetenciák** és kompetenciafejlesztés, valamint az egységesség és differenciálás alapvetéseit alapidokumentumunk előző részében, a **Nevelési programban** rögzítettük, azok ismétlésétől ezen a helyen eltekintünk.

Az iskola helyi tantervének – további törvényi előírások teljesítése mellett-évfolyamokra lebontva kell meghatározni, hogy milyen tantárgyak keretein belül milyen ismereteket közvetít. Ez a fejezet értelemszerűen az intézmény típusához, feladataihoz kell, hogy igazodjon, figyelembe véve az **Alapító okiratban** meghatározottakat, az engedélyezett iskolai évfolyamok számát. Az egyes iskolatípusok feladatainak megvalósításához különböző helyi tantervre van szükség, ami esetünkben középiskolai helyi tantervet jelent.

Intézményünk alapvető jellemzője, hogy

- **a 2019/2020. tanévtől**
 - „**Belépő**” és „**felmenő**” rendszerben érvényesülnek a gimnázium általános és emelt szintű tantervei
 - **Megszűnik** az informatika, a közgazdaság és az egészségügy ágazatok szakgimnáziumi 9–12 évfolyamos, valamint a szakközépiskola 1 vagy 2 éves programmal működő szakképzési programja
- **a 2020/2021. tanévtől belépő és felmenő** rendszerben érvényesülnek **az új NAT** szerinti **gimnáziumi, illetve a módosított Nkt., valamint az új Szkt.** által előírt **kerettantervi szabályozók.**

Ez a feladatrendszer meghatározza az iskolai szintű helyi tanterv struktúráját, amelyet a fenti felsorolás szerint mutatunk be.

3.1.1. Iskolánk helyi tanterve kialakításának alapelvei

A 2020/2021. tanévtől

- **változatlan formában** vesszük át és alkalmazzuk a többször módosított 51/2012.(XII. 21.) EMMI rendelettel nyilvánosságra hozott központi kerettantervek óratervi tábláit és tantárgyi programjait: a gimnáziumi, szakgimnáziumi közismereti és szakmai oktatás folyamatában kizárólag a központi kerettantervi órátáblákat érvényesítjük **kifutó jelleggel**, egyidejűleg
- **változatlan tartalommal és felmenő rendszerben** vezetjük be az **új** gimnáziumi és szakmai oktatási kerettanterveket.

A hatályos központi előírások a helyi tantervet illetően három csoportba sorolják a tantárgyakat, megkülönböztetnek

- kötelező,
- kötelezően választható és
- a tanuló által szabadon választható

tárgyakat.

A fentiekben már hivatkozott módon intézményünk mindkét középiskola – típusában a teljes órakeret 90%-át képviselő **kötelező** gimnáziumi, szakgimnáziumi tantárgyak mellett csak a **szabadon tervezhető 10%-os órakerettel** dolgozik; az iskola adottságai miatt **választható tantárgyat nem kínálunk tanítványainknak.**

A kötelező óraszámok emelését részben a **kötött célú**, részben a **szabadon tervezhető** órakeret felhasználásával valósítjuk meg oly módon, hogy a tanulók heti óraterhelése minden ágazatban és évfolyamon azonos legyen. Választható tanítási órákat az **egyéb foglalkozások** (felzárkóztatás, tehetséggondozás) keretében biztosítunk. „A szakgimnázium a szakképzési kerettanterv helyi alkalmazása során a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamok szakmai tantárgyait, azok óraszámait - az Nkt. 6. mellékletében meghatározott heti időkeret és a tananyagtartalom megtartásával - a két évfolyam között átcsoportosíthatja.” – azaz: sem tartalmi, sem óraszám-beli **átcsoportosítást nem alkalmazunk.**

3.1.2. Gimnáziumi óratervek a 2020/2021. tanévtől kifutó rendszerben:

Tantárgyi struktúra és óraszámok (általános tantervű osztályok, nappali munkarend)

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon

Óraterv a kerettantervekhez – 9–12. évfolyam, gimnázium				
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Angol nyelv	3	3	3	3
Német nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	3	3
Etika			1	

Biológia – egészségtan		2	2	2
Fizika	2	2	2	
Kémia	2	2		
Földrajz	2	2		
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Dráma és tánc/Mozgóképkultúra és médiaismeret*	1			
Művészetek**			2	2
Informatika	1	1		
Technika, életvitel és gyakorlat				1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	4	4	6	8
Rendelkezésre álló órakeret	35	36	35	35

* A két tantárgy valamelyikének választása kötelező.

**11–12. évfolyamon a négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgóképkultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret **kilencven százalékát** fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg. **A tantárgyi kerettantervek a pedagógiai program 2.. mellékletében található.**

Az **emelt szintű informatikai** programot kínáló gimnáziumi helyi tantervünkben a következő tartalmi elemeket és a hozzájuk rendelt óraszámokat alkalmazzuk:

9-10. évfolyam

1. Az informatikai eszközök használata	Órakeret 12 óra
2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 66 óra
3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 12 óra
4. Infokommunikáció	Órakeret 14 óra
5. Az információs társadalom	Órakeret 16 óra
6. Könyvtári informatika	Órakeret 8 óra

11 – 12. évfolyam

1. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 18 óra
2. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 26 óra
3. Infokommunikáció	Órakeret 4 óra
4. Az információs társadalom	Órakeret 8 óra
5. Könyvtári informatika	Órakeret 4 óra

A részletes kerettantervet Pedagógiai programunk **3. mellékleteként** csatoljuk; az képezi a szaktanárok által készítendő tanmenetek alapját.

A 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben bevezetendő óraterv és tantárgyi szabályozók:

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztás	Évfolyam			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom				
magyar nyelv és irodalom	3	4	4	4
Matematika				
matematika	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek				

történelem	2	2	3	3
állampolgári ismeretek				1
Természettudomány és földrajz				
természettudomány**			2	
kémia	1	2		
fizika	2	3		
biológia	3	2		
földrajz	2	1		
Idegen nyelv				
első élő idegen nyelv	3	3	4	4
második idegen nyelv	3	3	3	3
Művészetek*****				
ének-zene				
vizuális kultúra	2	2	1	
mozgóképkultúra és médiaismeret*				1
Technológia				
digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés és egészségfejlesztés				
testnevelés	5	5	5	5
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
kötött célú órakeret***	-	-	4	4
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret*****	2	2	4	5
Maximális órakeret	34	34	34	34

* A dráma és színház tantárgy órakeretben történő oktatását csak szakirányú végzettséggel rendelkező személy végezheti. A dráma és színház vagy a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy a **12. évfolyamon kötelezően választandó**.

** **Gimnáziumokban** a 9–10. évfolyamon diszciplináris bontásban folyik a természettudományi tantárgyak tanulása, tanítása. A **természettudományi** tantárgyak emelt óraszámú 11–12. évfolyamon folytathatók.

*** A **kötelező érettségi tantárgyakhoz** rendelendő órakeretet a NAT II.2.1.1. táblázat G:13 mezőjében a zárójelben megadott szám jelzi a kötelező alapóraszámúon belül megadva. A **11. és 12. évfolyamon** legalább 4-4 tanórát bármely érettségi tantárgy oktatására kell felhasználni. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további 2 órát kell hetente egyéb érettségi tantárgyból felvennie.

**Helyi tantervben: 11-12. évfolyamon: matematika és 1. idegen nyelv: 1-1 óra/hét
választott természettudományos tárgy: 2 óra/hét**

****A szabadon tervezhető órakeret terhére beépíthetők a helyi tantervbe azok a tantárgyak, amelyek az oktatásért felelős miniszter által közzétett kerettantervvel rendelkeznek, mint például a pénzügyi és vállalkozási ismeretek, honvédelmi ismeretek. Ezen akkreditált tantárgyak érettségi vizsgatárgyként történő megjelenéséről az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló kormányrendelet rendelkezhet. A szabadon tervezhető órakeret terhére kerettantervvel rendelkező tantárgyak tanítása szervezhető. Ez az órakeret lehetővé teszi az alapóraszámban biztosított **tantárgyak óraszámának az iskola helyi tantervében meghatározandó emelését is.**

Helyi tantervben:

9. évfolyamon: magyar nyelv és irodalom, matematika: 1-1 óra/hét

10. évfolyamon: matematika, 1. idegen nyelv: 1-1 óra/hét

11. évfolyamon: matematika, történelem: 1-1 óra/hét

2. idegen nyelv: 2 óra/hét

12. évfolyamon: magyar nyelv, irodalom., matematika, történelem:1-1 óra /hét

*****A művészetre tervezett heti 1 óra a **11. évfolyamon** megvalósulhat a dráma és színház, a vizuális kultúra, az ének-zene, valamint a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárggyal is.

A szakgimnáziumok, technikumok esetében a közismereti tárgyra vonatkozó kerettantervek megegyeznek a gimnáziumokra vonatkozókkal.”

A tantárgyi kerettantervek a pedagógiai program 4. mellékletében található.

Gimnáziumi felnőttoktatás

Célok és feladatok

A **felnöttek középfokú** iskoláinak feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az **általános műveltség** középiskolai körét,

- tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait,
- rendezve és kiegészítve ezek eredményeit, valamint
- felkészítik a tanulókat – akik azzal még nem rendelkeznek – azoknak a szakmáknak a tanulására, amelyek nem igényelnek érettségit.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi **tartalmai, tevékenységformái** közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket, az egész életen át tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében. Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáik és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére. Lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására, a különböző forrású hátrányok ledolgozására. Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A kerettantervek hangsúlyt helyeznek arra, hogy a középfokú tananyag nemcsak ismeretek rendszere, hanem ezzel együtt bevált **megismerési-tanulási és cselekvési módszerek** elsajátítási eszköze is, az ismeretelsajátítástól elválaszthatatlan gondolkodási és cselekvési műveletek kifejlesztője. Ily módon törekszenek a műveltség elvontabb, elméleti és konkrétabb, gyakorlati szintjeinek egyensúlyára, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozására, különös tekintettel az érettségire, illetve a felsőfokú továbbtanulás lehetőségeinek biztosítására. Hangsúly került a reproductív gondolkodás továbbfejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába. Mindezek a felnőttek középiskolái kiemelt feladataihoz kapcsolódnak.

Intézményünk **Alapító okiratában** foglaltak szerint a gimnáziumi felnőttoktatás során csak a

- kellő létszámú és megfelelő életkorú jelentkezők esetében nappali tagozatos és
- az esti munkarend szerinti

oktatásszervezési formáit alkalmazzuk, amelyek óratervi táblázatát a következőkben rögzítjük azzal a kiegészítéssel, hogy

- **szabadon választható** tantárgya(ka)t ebben az esetben **sem kínálunk**, illetve a szabadon tervezhető órakeretben a 9-10. évfolyamon a **felzárkóztatás/szintrehozás** (differenciált gyakorlás), a 11-12. évfolyamon az **érettségi vizsgára** történő felkészítés hatékonyságának növelése érdekében állítjuk be - **kötelezően választandóként** – a kötelező érettségi tárgyakat.

Óratervi tábla a kifutó rendszerű gimnáziumi felnőttoktatáshoz

1. a nappali munkarend: minden évfolyamon 32 óra – specialitásokkal
2. az esti munkarend szerinti képzés óraszámát mindenütt minimum 50%-a a nappalinak

Évfolyam/	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam

Tantárgyak	nappali		esti		nappali		esti	
	nappali	esti	nappali	esti	nappali	esti	nappali	esti
Anyanyelv/ kommunikáció	2	1	2	1	2	1	2	0,5
Magyar irodalom	3	2	3	2	3	2	4	2
Matematika	4	3	4	3	4	3	5	2
Idegen nyelv (angol/német)	5	3	5	3	5	3	6	3
Történelem, állampolgári ismeretek	2	1	2	1	3	1	3	2
Fizika	2	1	2	1	2	1	2	1
Biológia	2	1	2	1	2	1	-	-
Kémia	2	1	2	1	-	-	-	-
Földrajz	2	1	2	1	-	-	-	-
Informatika	-	-	-	-	1	1	1	1
Etika	-	-	-	-	1	0,5	-	-
Művészetek	-	-	-	-	1	0,5	1	1
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés	3	-	3	-	3	-	3	-
<i>Szabadon tervezhető</i>	4	2	4	2	4	2	4	3,5
<i>Összesen:</i>	32	17	32	17	32	17	32	17

Óratervi tábla a felmenő rendszerű gimnáziumi felnőttoktatáshoz

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztás	Évfolyam			
	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom				
magyar nyelv és irodalom	2,5	2,5	2	2
Matematika				
matematika	2,5	2,5	1,5	2
Történelem és				

állampolgári ismeretek				
történelem	1	1	1,5	1,5
állampolgári ismeretek				0,5
Természettudomány és földrajz				
természettudomány**			1	
kémia	0,5	1		
fizika	1	1,5		
biológia	1,5	1		
földrajz	1	0,5		
Idegen nyelv				
első élő idegen nyelv	3	3	3	3
második idegen nyelv	0	0	2	2
Művészetek*****				
ének-zene	0,5	0,5		
vizuális kultúra	0,5	0,5		
mozgóképkultúra és médiaismeret*				0,5
Technológia				
digitális kultúra	1	1	1	
Testnevelés és egészségfejlesztés				
testnevelés	0	0	0	0
közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1
kötött célú órakeret***	-	-	2	2
Kötelező alapóraszám	16	16	15	14,5
Szabadon tervezhető órakeret****	1	1	2	2,5
Maximális órakeret	17	17	17	17

kötött célú órakeret:

11. és 12. évfolyam: magyar nyelv és irodalom: 1 óra/hét, matematika: 0,5 óra/hét, történelem: 0,5 óra/hét

szabadon tervezhető órakeret: 9- 10. évfolyam: magyar nyelv és irodalom, matematika: 0,5 - 0,5 óra/hét

11. évfolyam: 1. és 2. idegen nyelv: 1 – 1 óra/hét

12. évfolyam: matematika: 0,5 óra/hét, 1. és 2. idegen nyelv: 1 – 1 óra/hét

A szakgimnáziumi helyi tanterv alkotásakor érvényesítjük az Oktatási Hivatal alábbi tájékoztatójában foglaltakat:

A 2019. évben megjelent új szakképzési törvény és végrehajtási rendeletének megfelelően a **2020/2021. tanévtől** kezdődően már csak az új szakképzési rendszer szerint indulhattak az iskolai rendszerű képzések. **Kifutó OKJ szakmai képzések:** A képzésben nincs változás. A képzés indulásakor érvényben levő szakmai és vizsgakövetelmény, illetve kerettanterv alapján szükséges az oktatást befejezni.

Vizsgaszervezés:

Az Nkt. 96.§ (10) bekezdése alapján:

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény szerint indított kifutó képzések, valamint az Szt. szerint indított szakiskolai és szakgimnáziumi képzések esetében a szakmai vizsgát, képesítő vizsgát 2025. december 31-éig, az addig vizsgáztatást végző képzőintézményben is meg lehet szervezni azzal, hogy a vizsgaközpont alatt a képzőintézményt kell érteni.”

*A fentiek alapján tehát **2025. december 31-ig** a szakgimnáziumok mind a kifutó jellegű OKJ komplex szakmai vizsgák, mind a szakmai képzések lezárására irányuló képesítő vizsgák szervezésére, az Nkt. alapján jogosulttá váltak. Így a szakgimnázium szervezheti az intézményében történő (tehát az iskolával tanulói jogviszonyban levők részére) OKJ szakmai vizsgára felkészítő képzések eredményes befejezését követően a **komplex szakmai vizsgákat**.*

A vizsgaszervezés lépései:

„Szkr. 354. § (1) A 2020. május 31-ét megelőzően létesített tanulói jogviszony keretében szervezett szakmai vizsgára e rendeletet 2020. szeptember 1-jétől kell alkalmazni.” Tehát a kifutó (OKJ) komplex iskolai rendszerű szakmai vizsgák szervezését és lebonyolítását már az Szt. és Szkr. szerint kell megtenni.

A szakgimnáziumok és szakiskolák, mint Nkt. szerinti vizsgaszervezők (továbbiakban: Vizsgaközpont) feladatai:

· A komplex szakmai vizsga **előkészítése:**

- A **vizsgabejelentés** előírásait teljes egészében az Szt. 93.§ (2) bekezdése szabályozza:

- kijelöli a szakmai vizsga helyét és időpontját, megszervezi a javító- pótló vizsgát,
- gondoskodik a szakmai vizsga lebonyolításához szükséges feltételek (személyi, tárgyi) biztosításáról,
- vezeti a szakmai vizsgával kapcsolatos nyilvántartásokat,
- ellátja az Szkr.-ben a szakmai vizsgával összefüggésben meghatározott feladatokat az Szkr. 262.§-271.§ szerint::

o A vizsgaközpont a vizsgacsoportokat szakmánként alakítja ki

o A tanév rendje szerinti, vizsgaidőszakokra vonatkozó szakmai vizsgák időpontjairól tájékozik az Oktatási Hivatal honlapjáról

o A írásbeli/interaktív vizsgatevékenység központi időpontjait az oktatásért felelős miniszter teszi közzé, a gyakorlati és szóbeli (együttesen: projektfeladat) időpontjait a vizsgaszervező iskola határozza meg

A szakképzés megszervezésére vonatkozó szabályozási átmenet

Szkt. 125. § „(5) *A 2020. május 31-ét megelőzően létesített tanulói jogviszony keretében a szakmai vizsgát az e törvényben meghatározott rend szerint kell megszervezni és a tanulóra irányadó szakmai és vizsgakövetelmény szerinti tartalommal kell teljesíteni oly módon, hogy a szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenységet együttesen a projektfeladat keretében, az írásbeli vizsgatevékenységet az interaktív vizsgatevékenység keretében a szakképzésért felelős miniszter által a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével kiadott központi írásbeli vizsgatétel alapján kell lebonyolítani.”*

Szkr. 354.§ „(3) *Az Szkt. 125. § (5) bekezdése szerinti szakmai vizsga esetén*

a) a 260. § (1) bekezdés a) pontja szerinti interaktív vizsgatevékenységnek minősül a szakképzésért felelős miniszter által a Kormány adott ágazatért felelős tagjának egyetértésével, a tanulóra irányadó szakmai és vizsgakövetelmény szerinti tartalommal kiadott központi írásbeli vagy központi gyakorlati vizsgatétel alapján lebonyolított vizsgatevékenység,

b) I a tanulóra irányadó szakmai és vizsgakövetelmény szerinti tartalommal készített gyakorlati feladatsor és központi szóbeli vizsga-tételsor alapján lebonyolított szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenység együttesen minősül a 260. § (1) bekezdés b) pontja szerint

3.1.3. Szakgimnáziumi óratervek

Kerettanterv: Pedagógiai munkatárs (pedagógiai asszisztens szakirány)

A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 4 0119 01

Szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs

Szakirány megnevezése: Pedagógiai asszisztens

Tanulmányi terület: Pedagógia

Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év

I. Szakgimnáziumi évfolyamok közismereti és szakmai órakerete

Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	9-12. óraszám összesen	13. évf.	13. évf. óraszám összesen
-------------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-------------------------------	-----------------	----------------------------------

Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4	556	-	-	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)		4	4	4	4	556	4	124	
Matematika		3	3	3	3	417	-	-	
Történelem		2	2	3	3	345	-	-	
Digitális kultúra		2	1	1	-	144	-	-	
**Művészetek		1	1	1	-	108	-	-	
***Testnevelés		5	5	5	5	695	-	-	
Közösségi nevelés		1	1	1	1	139	-	-	
Természettudományos képzésre (is) fordítandó sáv*	A	Komplex természettudomány	2	2	2	2	278	-	-
	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	108	-	-
		Első, vagy második Idegen nyelv, vagy egy Természettudományos tantárgy, vagy Művészettörténet	-	2	1	2	170	-	-
Szabadon tervezhető órakeret A		2	2	2	4	340			
Szabadon tervezhető órakeret B		1	2	3	4	340			
Szakmai tantárgy óraszámjai		8	9	8	8	1148	31	961	
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34	34		35		
Tanítási hetek száma		36	36	36	31		31		
Éves összes óraszám		1224	1224	1224	1054	4726	1085	1085	

I. Szakmai óraszámok két évfolyamos szakgimnáziumi képzésben 1/13-2/14. évfolyamra

Részletes bemutatás a 4. Szakmai programban

II. A pedagógiai asszisztens szakképesítés programkövetelmény moduljai, tantárgyai, témakörei

Pedagógiai, pszichológiai feladatok	
Tantárgyak megnevezése	Témakörök
Pedagógia	Általános pedagógia
	A nevelési folyamat
	A nevelés módszerei

	A gyermek fő tevékenységformái
	A nevelés szinterei
	Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló
	Szabadidő-pedagógia
	Didaktika
Pszichológia	Általános pszichológia
	Szociálpszichológia
	Fejlődéslélektan
	Személyiség lélektan
	Pedagógiai pszichológia
	Alkalmazott pszichológia
Pedagógiai gyakorlat	A gyermek megismerésének lehetőségei
	A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése
	Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása
	Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése
	Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben
	Intézményen belüli és kívüli programok
Családpedagógiai alapismeretek	
Pedagógiai szociológia	Családtani alapismeretek
	Krízishelyzetek a családban
Mentálhigiéné	Mentálhigiéné
	Mentálhigiénés alapismeretek
Szabadidő pedagógia	
Szabadidő szervezés	Játékpédagógia
	Szabadidő és programszervezés
Gondozás és egészségnevelés	
Gondozás és egészségnevelés	Gondozás és egészségvédelem
	Személyi gondozás
	A beteg gyermek ellátása
Kommunikáció és viselkedéskultúra	
Kommunikáció	A kommunikáció folyamata
	A kommunikáció zavarai
	Kommunikáció a pedagógiai folyamatban
	Kommunikáció a családokkal
	Kommunikációs gyakorlat
	Kommunikációs gyakorlat
	A kommunikáció folyamata
	A kommunikáció zavarai

Kerettanterv

PEDAGÓGIAI MUNKATÁRS SZAKKÉPESÍTÉS GYÓGYPEDAGÓGIAI ASSZISZTENS SZAKIRÁNY

I. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 4 0119 01

Szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatársa

Szakirány megnevezése: Gyógypedagógiai asszisztens

Tanulmányi terület: Pedagógia

Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év

II. Szakgimnáziumi évfolyamok közismereti és szakmai órakerete

Tantárgyak	1/13. évf.	2/14. évf.	1/13-2/14. évf. óraszám összesen
Szakmai idegen nyelv	4	4	268

Tantárgyak		9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	9-12. óraszám összesen	13. évf.	13. évf. óraszám összesen	
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4	556	-	-	
Idegen nyelv (első élő idegen nyelv)		4	4	4	4	556	4	124	
Matematika		3	3	3	3	417	-	-	
Történelem		2	2	3	3	345	-	-	
Digitális kultúra		2	1	1	-	144	-	-	
**Művészetek		1	1	1	-	108	-	-	
***Testnevelés		5	5	5	5	695	-	-	
Közösségi nevelés		1	1	1	1	139	-	-	
Természettudományos képzésre (is) fordítandó sáv*	A	Komplex természettudomány	2	2	2	2	278	-	-
	B	Komplex természettudomány	3	-	-	-	108	-	-
		Első, vagy második Idegen nyelv, vagy egy Természettudományos tantárgy, vagy Művészettörténet	-	2	1	2	170	-	-
Szabadon tervezhető órakeret A		2	2	2	4	340			
Szabadon tervezhető órakeret B		1	2	3	4	340			
Szakmai tantárgy óraszámai		8	9	8	8	1148	31	961	
Rendelkezésre álló órakeret/hét		34	34	34	34		35		
Tanítási hetek száma		36	36	36	31		31		
Éves összes óraszám		1224	1224	1224	1054	4726	1085	1085	

Érettségire épülő szakképesítés órakerete	31	31	2077
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	
Éves összes óraszám	1260	1085	2345

III. Szakmai óraszámok két évfolyamos szakgimnáziumi képzésben 1/13-2/14. évfolyamra

Részletes bemutatás a 4. Szakmai programban

IV A gyógypedagógiai asszisztens szakképesítés programkövetelmény modulja, tantárgyai, témakörei

I. Pedagógiai, pszichológiai feladatok	
<i>Tantárgyak megnevezése</i>	<i>Témakörök</i>
Pedagógia	Általános pedagógia
	A nevelési folyamat
	A nevelés módszerei
	A gyermek fő tevékenységformái
	A nevelés szinterei
	Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló
	Szabadidő-pedagógia
	Didaktika
Pszichológia	Általános pszichológia
	Szociálpszichológia
	Fejlődéslélektan
	Személyiség-lélektan
	Pedagógiai pszichológia
	Alkalmazott pszichológia
Pedagógiai gyakorlat	A gyermek megismerésének lehetőségei
	A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése
	Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása
	Gyermekei tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése
	Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben
	Intézményen belüli és kívüli programok
II. Általános gyógypedagógia ismeretek	
Gyógypedagógiai alapismeretek	Bevezetés a gyógypedagógiába
	A gyógypedagógia sérülés-specifikus területei
Gyógypedagógiai gyakorlat	A sérült gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása
	A gondozási tevékenységek sérülés-specifikus kérdései
III. Speciális gyógypedagógiai ismeretek	

Gyógypedagógiai pszichológia	A gyógypedagógiai pszichológia alapjai
	Sérülés-specifikus gyógypedagógiai pszichológia
Gyógypedagógiai tantárgy-pedagógiák	A nevelés, oktatás, fejlesztés speciális kérdései
Gyógypedagógiai egészségtan	Gyógypedagógiai gondozás

3.2.A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, és a megtanítandó és elsajátítandó tananyagok

A választott kerettanterv által meghatározott kötelező óraszámokon túl a **2020/2021. tanévtől felmenő** rendszerű gimnáziumi és szakgimnáziumi osztályokban a **szabadon tervezhető** órák terhére beállított tantárgyak és óraszámok (lásd: 3.1. részfejezet) a tanulók számára a **kötelezően választandó** kategóriába tartoznak. Ezeken a foglalkozásokon a részvétel valamennyi tanuló számára kötelező és a következő tantárgyakat jelenti:

- angol nyelv
- matematika
- informatika

Az elsajátítandó tananyag tartalmát, követelményrendszerét a **Helyi tantervben** átvett központi tantárgyi kerettantervek rögzítik, amelyeket a program Mellékletében helyezünk el.

3.3.Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tanulás információs bázisa, a minőségelvű nevelési–oktatási–képzési rendszer fontos eleme, amelynek napjainkban is lényeges komponense a **tankönyvek tanórai és otthoni/egyéni** használata. Választásunkban döntő, hogy jól használható, minőségileg kifogástalan, tehát **szakmailag megbízható és esztétikus** tankönyvet adjunk a tanulók kezébe. Egyidejűleg figyelembe vesszük, hogy a központi oktatásirányítás folyamatosan átalakítja a tankönyvpiac kínálatát, amelyhez intézményünk alkalmazkodni kíván.

A Pedagógiai programnak a tanulókat közvetlenül érintő egyik velejárója az, hogy a tankönyvek és a tanuláshoz szükséges tanulói eszközök meghatározása és beszerzése **az iskola feladata** úgy, hogy a tankönyvek tekintetében egységes elveket érvényesítsen: egymásra épülés, megfelelő szakmai minőség, optimális ár, több éven át történő használhatóság stb.

Intézményünk **9-12. évfolyamain és a szakképző 13-14. évfolyamokon** vezetői koordinálással, a

szaktanárkollégákkal konzultálva születnek a végleges döntések a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet új, a 184/F és G § előírásainak érvényesítésével.

A **munkáltató tankönyvek, szakmai tankönyvek, tantárgyi tankönyvcsaládok** használatáról és azok megrendeléséről – figyelembe véve a tankönyvpiacon lévő kiadókat is - a minőséget, valamint a kerettanterveknek, központi programoknak, illetve a helyi tantervnek való megfelelést és az érettségi/szakmai vizsgakövetelményeket is mérlegelve intézkedünk.

Ugyanezek az elvek érvényesülnek az **egyéb taneszközök** (CD-k, hangkazetták, térképek, szemléltetőeszközök stb.) kiválasztásában is.

Intézményünk az iskolai **tankönyvrendelés** keretében a NAT szerinti kerettantervi tantárgyakhoz kizárólag a **tankönyvjegyzéken** szereplő tankönyvek közül választhat.

Az iskolai **tankönyvhasználat** sarkalatos pontjai:

- a tantestület szemléleti egysége, illetve a tankönyvhasználati eljárások, módszerek tudatosítása,
- a tankönyvi tartalom szerepe a pedagógus felkészülésében, tanmenet és óraterv készítésében,
- a tanári információközvetítés és a tankönyv közötti összhang; azonosulás, alkalmazkodás/alkalmazás,
- a tankönyv tanórai kiaknázásának lehetőségei az új ismeretek feldolgozásában és az ellenőrzés, értékelés fázisában

Az adott évfolyamon használandó konkrét **tankönyvet és egyéb taneszközt** a tantárgyat tanító pedagógusok – szakmai munkaközösségi egyeztetést követően - választják ki a következő szempontok egyidejű mérlegelésével:

- a tankönyv illeszkedjen a tantárgy struktúrájához,
- az évfolyam minden tanulója azt használja; legyen esztétikus, de nem túl költséges; korszerű ismereteket tartalmazzon,
- „tanulóbarát” szerkesztésű, jól tanulható legyen.

Pedagógiai munkánk során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény) használunk a tananyag felhasználásához, amelyet **hivatalosan tankönyvvé** nyilvánítottak. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van: pl. térkép, tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanévben szülői értekezleten tájékoztatja az iskola

A **taneszközök** kiválasztásánál a szaktanárok a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók,

- a taneszközök használatában a stabilitásra törekszünk, új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be,
- a taneszközök áránál a szülők anyagi helyzetéhez, a lehetőségekhez igyekszünk közelíteni.

Alapvető követelménynek tekintjük, hogy valamennyi neveléssel-oktatással foglalkozó munkatársunk elsajátítsa az **korszerű oktatási eszközök** kezelését - részleteiben:

- tudjon minden nevelő egyszerű audiovizuális ismerethordozókat, diaképet, hanganyagot, írásvetítő-transzparenszeket készíteni, ismerje a korszerű IKT nyújtotta lehetőségeket (PowerPoint prezentációt, digitális tananyag-elemeket, stb.), illetve tudja az említett eszközöket és anyagokat eredményesen alkalmazni a nevelési-oktatási folyamatban,
- ezen eszközök csak akkor segítik a munkánkat, ha kiválasztásuk tudatos pedagógiai munkával, módszertanilag megalapozott, célszerű kihasználással párosul.

3.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Tartalmi egybeesések miatt elhelyezése a Nevelési program 2.1.3. alfejezetében megtörtént.

3.5. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés **felmenő rendszerű** megvalósítását az **Nkt.** a következők szerint szabályozza:

Az iskola a nappali rendszerű oktatásban - azokban az osztályokban, amelyekben közismereti oktatás is folyik, azokon a tanítási napokon, amelyekben **közismereti vagy szakmai elméleti** oktatás is folyik - megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelés óra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra

a) a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással,

b) iskolai sportkörben való sportolással,

c) versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel,

d) egyesületben legalább heti két óra sporttevékenységet folytató tanuló kérelme alapján - amennyiben délután szervezett testnevelés órával ütközik - a félévre érvényes, az egyesület által kiállított igazolással váltható ki.

Az **Szkt értelmében** mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, testnevelés óra megtartásával kell biztosítani.

A testnevelés óra

- sportkörben való sportolással vagy
- versenyszerűen sporttevékenységet folytató, sportszervezetben sportoló tanuló, illetve képzésben részt vevő személy kérelme alapján a sportszervezet által az adott félévben kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett, legalább heti két órának megfelelő edzéssel váltható ki.

Ha a tanuló - választása alapján - a mindennapos testnevelésből **heti két testnevelés órát** sportkörben történő sportolással vált ki, függetlenül attól, hogy a sportkör feladatait a szakképző intézménnyel kötött megállapodás alapján diáksport egyesület látja-e el, a szakképző intézmény a tanulótól a két sportköri foglalkozáson való részvétel tekintetében sportköri tagdíjat nem szedhet. Amennyiben a testnevelés óra keretében megvalósított úszásoktatás infrastrukturális feltételei az adott intézményben nem állnak rendelkezésre, akkor heti egy alkalommal legfeljebb két testnevelés órát egy tanítási napon **összevonva** lehet megszervezni.

A hatályos jogszabály szerint a legalább négy évfolyammal működő iskola biztosítja az **iskolai sportkör** működését, amelynek feladatait - az iskolával kötött megállapodás alapján - az iskolában működő diáksport egyesület is elláthatja. Az iskolai sportköri foglalkozások megszervezéséhez - sportágak és tevékenységi formák szerint létrehozott iskolai csoportonként - hetente legalább kétszer negyvenöt perc biztosítható. **Intézményünk** biztosítja a mindennapos testnevelés megvalósításának feltételeit, azonban valós tanulói igények hiányában iskolai **sportkört/diáksport egyesületet nem működtet.**

Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.

Fentiek alapján **iskolánk** minden osztályban megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében, amelyből a tanuló legfeljebb heti két órát az alábbi módok valamelyikével teljesíthet:

- a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott tanórán való részvétellel,

- kérelem alapján – sportszervezet, sportegyesület által kiállított igazolás alapján kiadott igazgatói engedéllyel – sportszervezet, sportegyesület keretei között szervezett edzéseken való sportolással

3.6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

A jogszabályi előírások értelmében a **szabadon választott** tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a **kötelező** tanítási órát. A tanulónak - kiskorú tanuló esetén a szülőnek - írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette.

Ha az iskola **helyi tantervében** meghatározott tananyag elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a szabadon választott tanítási órákon való részvétellel teljesíthető, az iskolába történő beiratkozás a szabadon választott tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti.

Az iskola igazgatója minden év **április 15-éig** elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a **tájékoztatót**

- azokról a tantárgyakról, amelyekből a tanulók választhatnak,
- tájékoztatást ad továbbá az érettségi vizsgára történő felkészítés szintjéről is.

A tájékoztatónak tartalmaznia kell, hogy a tantárgyat előreláthatóan melyik pedagógus fogja oktatni. A tájékoztató elfogadása előtt be kell szerezni a szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat véleményét.

A tanuló **május 20-áig** jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit az iskola igazgatójával vagy az igazgató által kijelölt pedagógussal. Kiskorú tanuló esetén a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. A szülő ezt a jogát attól az évtől kezdődően, amelyben gyermeke a tizennegyedik életévét eléri - ha a gyermek nem cselekvőképtelen -, gyermekével közösen gyakorolja.

A tanuló a tanév során egy alkalommal az igazgató engedélyével **módosíthatja** választását.

A tantárgyfelosztás az iskola pedagógus-erőforrásainak optimális kihasználásával készül úgy, hogy minden osztály és tanulócsoport számára biztosítsa a szakos ellátást. Ugyanakkor tantárgyfelosztásunknak biztosítania kell azt is, hogy minden pedagógus számára heti 22-26 óra **tanítási órát vagy egyéb foglalkozást** biztosítson.

Az iskola méretéből, oktatási, képzési rendszerünk sokrétűségéből adódóan a **pedagógusok** - szülői-tanulói oldalról történő - kiválasztására ezért **nincs lehetőség**.

Pedagógiai programunk szerint **szabadon választható tantárgy iskolánkra nem jellemző**, a

szabadon tervezhető órakeret terhére beállított órák **kötelezően választandó** foglalkozásnak minősülnek. A választható foglalkozások közé tartoznak a heti 2-2 órás délutáni sportfoglalkozások.

A kötelezően választható tantárgyak (lásd: szabadon tervezhető órakeret) meghirdetésekor közöljük a tanulókkal, szülőikkel, hogy a tárgyat várhatóan melyik pedagógus fogja tanítani, így ettől **eltérő pedagógusválasztásra nincs lehetőség.**

3.7. Az érettségi vizsgatárgyak középszinten

Az **Nkt.** előírásai szerint az **érettségi vizsga** állami vizsga, amelyet országosan egységes vizsgakövetelmények szerint kell megtartani. Az érettségi vizsga központi vizsgakövetelményeit az érettségi vizsgáról szóló kormányrendelet, valamint az általános és részletes vizsgakövetelmények alapján kell meghatározni.

Az érettségi vizsgán a tanuló a következő **vizsgatárgyakból** ad számot tudásáról:

- a) magyar nyelv és irodalom,
- b) történelem,
- c) matematika,
- d) idegen nyelv - a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevők számára anyanyelv és irodalom,

A kötelező és a kötelezően választandó mellett **további vizsgatárgyakból** is tehető érettségi vizsga.

A 31/2020. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglaltak szerint **2022. január 1. és 2023. december 31 között** a módosítás előtti NAT szerint tanulóknak a korábban a 40/2002. (V. 24.) OM rendeletben szabályozott és nyilvános részletes vizsgakövetelmények szerint kell érettségi vizsgát tenniük.

A módosított NAT szerint a tanulók előrehozott vizsgái ebben az időszakban már a vizsgaszabályzat 2. 3. mellékleteként bevezetett új általános követelmények, és az ezekhez kapcsolódó új részletes követelmények szerint folynak majd.

A többször – legutóbb a **165/2022. (IV.28.)**, illetve a **616/2022.(XII.29)** rendeletekkel is – módosított 100/1997.(VI.13.) kormányrendelet aktuális előírásai értelmében

*„A **gimnázium, a szakgimnázium és a technikum** (a továbbiakban együtt: középiskola) a közismereti oktatás két befejező évfolyamán a kötelező vizsgatárgyból biztosítja, hogy a tanuló - választása szerint - mind a középszintű, mind az emelt szintű érettségi vizsgára fel tudjon*

készülni. A szakgimnázium... az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzésekben a kötelező közismereti vizsgatárgyból biztosítja, hogy a tanuló a középszintű érettségi vizsgára fel tudjon készülni.

A gimnázium legalább két, a szakgimnázium... - az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzések kivételével - a **kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül egy vizsgatárgyból** a helyi tantervében... meghatározottak szerint lehetővé teszi az **emelt szintű** érettségi vizsgára történő felkészülést. E döntéséhez kikéri az iskolai diákönkormányzat véleményét. Az emelt szintre történő felkészítés mellett a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül **gimnáziumban legalább három, szakgimnáziumban... legalább kettő** vizsgatárgyból a helyi tantervben meghatározottak szerint lehetővé kell tenni a középszintű vizsgára történő felkészülést”.

Tanulói igény esetén a középiskola köteles megszervezni a középszintű érettségi vizsgát minden olyan vizsgatárgyból, amely a helyi tantervében szerepel.

A vizsgázó, ha rendes érettségi vizsgáját középiskolai tanulmányainak teljes befejezése után, **tanulói jogviszonyon kívül** teszi, és iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert **sakképesítéssel** rendelkezik, a vizsgára való jelentkezéskor igazolja, hogy rendelkezik iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert sakképesítéssel, és nyilatkozik arról, hogy kötelezően választandó vizsgatárgyból kíván-e érettségi vizsgát tenni. Ezt a nyilatkozatát az adott vizsgaidőszakban nem változtathatja meg.

További előírások a jelenleg hatályos kormányrendelet szerint:

- *A szakgimnázium biztosítja, hogy a tanuló*
 - a) *képzési ágazatának megfelelő ágazati,*
 - b) *ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgya érettségi vizsgájára fel tudjon készülni.*
- *Ha a középiskola központi vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyból érettségi vizsgára történő felkészítést kíván biztosítani, akkor a felkészítésre a helyi tantervében középszintű érettségi vizsgára történő felkészítés esetén legalább százharmincnyolc órát, emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés esetén pedig legalább kettőszázhetvenhat órát kell biztosítania.*
- *Előrehozott érettségi vizsga a tanulói jogviszony fennállása alatt, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt egyes érettségi vizsgatárgyból első alkalommal letett érettségi vizsga, amely letehető*
 - *meghatározott idegen nyelvekből, informatikából a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban, továbbá*
 - *olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a*

középiskolai tanulmányok befejező tanévét megelőző második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

- *A sikertelen előrehozott érettségi vizsgát vagy a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőzően tett szintemelő érettségi vizsgát követően az adott vizsgatárgyból*
 - *javító vizsgára legkorábban a rendes érettségi vizsga vizsgaidőszakában*
 - *pótló vizsgára bármelyik vizsgaidőszakban lehet jelentkezni.*
- *A szakgimnáziumban... az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzésekben tanulói jogviszonyban tett, valamint a középiskola elvégzése után, tanulói jogviszonyon kívül befejezett érettségi vizsgák esetében az érettségi bizonyítvány kiállítható akkor is, ha a vizsgázó sikeresen teljesítette a kötelező vizsgatárgyak érettségi vizsgáit, és az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban szerzett, államilag elismert szakképesítéssel vagy szakmával rendelkezik.*
- *Az ágazati és az ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kormányhivatalok által szervezett vizsgái esetén - az Előadó-művészet ágazathoz tartozó ágazaton belüli specializáció szakmai vizsgatárgyak kivételével - a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal készített el a szóbeli tételsorokat.*

A **felnőttoktatásba** való beiskolázás során érvényesíteni kell a 417/2020. (VIII. 30.) kormányrendelet – fentiekben hivatkozott, az előrehozott érettségi vizsgára vonatkozó - előírásait

A fentiekben összegzett követelményeket érvényesítve intézményünkben a következők szerint biztosítjuk a középszintű érettségi vizsgatárgyakat:

a) Kötelező vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- élő idegen nyelv:
 - gimnáziumi osztályokban: angol nyelv, német nyelv
 - szakgimnáziumi osztályokban: angol nyelv
- a 4 0119 01 Pedagógiai munkatárs ágazat mindkét szakirányának megfelelő ágazati vizsga

b) Választható tantárgyak:

- informatika,
- biológia,
- földrajz

A középszintű érettségi vizsgára történő felkészítés feltételeként előírt 138 órás tanítási időkeret a **helyi tanterv** óratervi tábláiban – a földrajz kivételével – megjelenik; utóbbit a 11-12. évfolyamokon a szabadon tervezett órakeret terhére biztosítjuk.

3.8.A középszintű érettségi vizsgatárgyak témakörei

Iskolánk a hatályos jogszabályi előírások érvényesítésével biztosítja az érintett tanulók számára a vizsgakövetelmények teljes körű ismeretét:

- Az egyes vizsgatárgyak **részletes vizsgakövetelményei** tartalmazzák az adott vizsgatárgy vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását, továbbá a középszintű, illetve az emelt szintű érettségi vizsga témaköreit. Ha a vizsgatárgyból középszintű és emelt szintű vizsga is tehető, akkor emelt szinten a középszintű követelmények ismerete is elvárás.
- Az **egyes vizsgatárgyak vizsgaleírása** - külön a középszinten, illetve külön az emelt szinten tehető érettségi vizsgára - tartalmazza
 - az írásbeli vizsgák kidolgozásához rendelkezésre álló időt, ha az eltér a vizsgaszabályzat 19. §-ának (1) bekezdésében meghatározott időtől,
 - azokat az eszközöket, amelyekről a vizsgaszabályzat 21. §-ának (2) bekezdése alapján az iskolának kell gondoskodnia,
 - több vizsgarész esetén - a vizsgaszabályzat 41. §-ának (2) bekezdése alapján - az egyes vizsgarészekben elérhető pontszámokat.

A közismereti és az ágazati, illetve ágazaton belüli specializáció szakmai érettségi vizsga vizsgatárgyait a rendelet mellékletei tartalmazzák.

Intézményünk biztosítja, hogy a tanulók – a kötelező vizsgatárgyakon túl –három, közismereti tantárgy közül választhassák meg az igényüknek megfelelő további vizsgatárgyukat. A középszintű érettségi **vizsga témaköreit** az érettségi vizsga követelményeiről szóló rendeletnek megfelelően nyilvánosságra hozzuk, amelynek frissítése a jogszabályváltozásokat követve folyamatosan valósul meg. Ezen információk a tanulók számára az iskolai honlapon is folyamatosan elérhetőek.

A részletes tantárgyi témakörök, vizsgakövetelmények a **Pedagógiai program a 2. sz. mellékletében** található.

3.9. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A **tanulók értékelését** egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk

tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével szükséges megvalósítani.

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott **elvárások egyértelműek** legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején **ismertté** váljanak. Az iskolai légkör bizalmi jellege elsődleges feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön. Ennek a bizalomnak a megteremtése és fenntartása minden intézményvezető és pedagógus állandó felelőssége.

Az iskola a nevelő és oktató munka igen fontos elemének tekinti a tanulók tanulmányi munkájának **folyamatos** ellenőrzését és értékelését.

A pedagógus a tanuló **teljesítményét**, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen **érdemjeggyel** értékeli, félévkor és a tanítási év végén **osztályzattal** minősíti.

A külföldi tartózkodás miatt egyéni munkarenddel rendelkező tanuló esetében a félévi minősítés az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.

A tanuló **magatartásának és szorgalmának** értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen **értesíteni** kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kísérheti. Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor **nem lehet fegyelmezési eszköz.**

Ez a módszertanilag differenciált, a tanórai és az otthoni tanulásra egyaránt irányuló pedagógiai eljárásrendszer a következő alapelvek érvényesítésével valósul meg:

- A 3.1. fejezetben rögzítettük, hogy intézményünk maradéktalanul és változatlan tartalommal alkalmazza a **központi kerettanterveket**. Mivel azok meghatározzák az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, valamint a tantárgyak egy vagy két évfolyamonkénti követelményeit és a tantárgyközi tudás- és képességterületek fejlesztésének feladatait (ily módon biztosítják az adott pedagógiai szakaszt lezáró vizsgák követelményeire való felkészítést, felkészülést), az **ellenőrzés – értékelés viszonyítási alapjául** is szolgálnak. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a tanulók **magasabb évfolyamra** lépésének tartalmi **feltétele** a kerettantervi követelmények legalább elégséges szinten történő teljesítése. Ez a kritérium érvényes abban az esetben is, ha a tanuló a gimnáziumi tanulmányi idő 4-ről 3 tanévre történő rövidítési szándékával **osztályozó vizsgát** kezdeményez az iskola igazgatójánál.
- A **NAT** egyértelműen szabályozza a tanulók napi és heti iskolai terhelésének mértékét. Ezt figyelembe véve és érvényesítve a helyi tantervben kell arról intézkednie a

nevelőtestületnek, hogy az otthoni (tanulósobai, kollégiumi, stb.) tanulás milyen mennyiségű, időigényű többletterhelést eredményezhet. Ez a szabályozás nem lehet sematikus, leegyszerűsítő, mert számos tényező befolyásolja a megalapozottságát. **Intézményünkben** az alábbi kereteket tekintjük irányadónak az **otthoni terhelés** mértékét illetően:

- az egyéni felkészülést szolgáló feladatok jellegét (írásbeliség és/vagy szóbeliség, memorizálás, probléma-megoldás, gyakorlati alkalmazás, stb.) - a tantárgypedagógiai normák és a kerettantervi téma tartalma szerint eltérő módon – a **szaktanár** határozza meg;
- a **feladatok típusában** meg kell jeleníteni az országos mérések (kompetenciamérés, érettségi és szakmai vizsgák) feladattípusait;
- az otthoni felkészülés **időigénye** tanulónként eltérő; az átlagos elvárás az, hogy az időráfordítás ne haladja meg a tantárgy heti óraszámának 50%-át.

3.9.1.A tanuló munkájának ellenőrzése, értékelése

A tanítási-tanulási folyamat napjainkban egyre hangsúlyosabbá váló fázisa a tanulók tantárgyi és személyes, szociális teljesítményének nyomon követése, ellenőrzése, mérése és értékelése. Nevelőtestületünk egyaránt alkalmazza a *diagnosztikus*, a *formatív* és a *szummatív* értékelés gyakorlatát oly módon, hogy abban érvényesüljenek az alábbi **értékelési funkciók**:

- a kiegyensúlyozott, rendszeres tanulmányi munkafolyamatos visszajelzésének eszköze,
- a tanulásra, vagy más tevékenységre való érdekeltség megteremtésének eszköze,
- a motiváció egyik eszköze,
- az elvart, követelményekben megfogalmazott ismeretekhez való viszony, illetve mérték kontrolljának eszköze,
- ahasonlótevékenységetvégzőkhözképestkialakultrelatívhelyzetmeghatározásának eszköze,
- versenyorientációt, sikert, kudarcot jelez,
- az önismeret kontrollja,
- az elvart képességek szintmérésének eszköze,
- az előrehaladás mérésének eszköze.

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban annak alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola – kerettantervhez igazított - **helyi tantervében előírt követelményekhez**. Emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak, fejlődtek-e, vagy hanyatlottak az előző értékelés óta.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a **tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége** alapján ellenőrzik a szaktanárok. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó

követelményekre is.

A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását **szóbeli felelet** formájában. Ennek érdekében minden tanuló félévenként legalább egyszer összefüggő, a szaktanár által irányított szóbeli felelet, kiselőadás formájában ad számot felkészültségéről.

Az **írásbeli ellenőrzés** „hagyományos” módszereit, eljárásait („röpdolgozat”, témazáró dolgozat) a korszerű pedagógiai mérés eszközeivel és feladattípusaival, objektív tesztek alkalmazásával tesszük teljes körűvé.

A **gyakorlati foglalkozásokon** meghatározó a feladatok elvégzésének módja és minősége, a tanuló munkához állásának viszonya. (A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

A motivációs rendszerben kiemelkedő szerepe van a tanári, **személyre szóló értékelésnek**. Évközben folyamatos szóbeli és írásbeli ellenőrzés, óráközi munka, témazáró dolgozatok, kiselőadások alkotják a diák értékelésének alapját. Ennek jellege korrigáló, segítő, tanácsadó, orientáló egyaránt lehet, és többféle módon jelenhet meg. Fontos jellemzője (egyúttal: kritériuma is) a rendszeresség, vagyis az esetlegesség elkerülése.

3.9.2. Az értékelés követelményei:

- legyen egységes, egyszerű, áttekinthető,
- legyen differenciált, személyre szóló,
- legyen kiszámítható, azonos feltételeket teremtő; jelezze a sikert és a kudarcot, de „skatulyázás” nélkül; preferálja a szorgalmat és a tehetséget,
- jelezze a tanuló számára a helyzetét éppúgy, mint szülei, környezete számára,
- legyen kompatibilis a köznevelés és a szakképzés követelményrendszerének egészével.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése minden évfolyamon minden tantárgyból év közben **érdemjegyekkel** történik, a félév és a tanév végén **osztályzattal** minősítjük.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján – a kerettanterv normáinak érvényesítésével - kell meghatározni.

Az egyes tantárgyak **érdemjegyei és osztályzatai** a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2) és elégtelen (1).

A tanköteles korú tanulók által szerzett érdemjegyekről a tárgyat tanító nevelő értesíti a szülőket az ellenőrző-könyv útján, akik emellett az elektronikus naplóba történt bejegyzésekről is tájékozódhatnak. A bejegyzéseket az osztályfőnök havonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

Az **érettségi és a szakmai vizsgák** előkészítése, lebonyolítása és értékelése a vizsgáztatásra vonatkozó hatályos - kormány- és miniszteri rendeletek szerint történik.

Az érettségi vizsgán nyújtott teljesítmény értékelése a hatályos jogszabály (vizsgaszabályzat) vonatkozó előírásainak érvényesítésével és a tantárgyi javítási útmutatók alapján történik.

Szakképesítést igazoló bizonyítványt az kaphat, aki eredményes szakmai vizsgát tett. szakképzést záró szakmai vizsga struktúrája és követelményei a képzési rendszerhez igazodnak, a tanulói teljesítmény értékelése az 5 fokozatú skála megfelelő osztályzatával, illetve %-os teljesítmény rögzítésével történik.

Amennyiben az egyes szakmai tantárgyak követelmény-leírásában nem jelenik meg a teljesítmény % és az érdemjegyek között más, érvényesítendő összefüggés, úgy általánosságban irányadónak tekintjük az alábbiakat:

- jeles (5) érdemjegyet adunk 88-100 %-os teljesítményre,
- jó (4) érdemjegy adható 75-87 %-os teljesítményre,
- közepes (3) érdemjegyet adunk 63-74 %-os teljesítményre,
- elégséges (2) az érdemjegy 51-62%-os teljesítményre,
- elégtelen (1) az 51%-nál gyengébb teljesítmény.

3.9.3. A magatartás és a szorgalom minősítésének elvei és gyakorlata

A magatartás értékelése

A tanuló személyes megnyilvánulásainak, viszonyrendszerének értékelésére valamennyi évfolyamon

- példás (5),
- jó (4),
- változó (3)
- rossz (2)

minősítéseket alkalmazzuk.

A magatartás félévi és év végi minősítését az osztályfőnök az érdemjegyek, a tanulói (DÖK) önértékelés és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg.

Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról. A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe, illetve a bizonyítványba be kell jegyezni.

Példás magatartású az a tanuló, aki:

- betartja a Házirend előírásait (magatartásában következetesen érvényesül az iskola felszerelésének és épületének védelme, a tanulótársak iránti segítőkészség és felelősségérzet),

- adminisztratív büntetésben nem részesült,
- igazolatlanul nem mulasztott,
- azokon a foglalkozásokon, amelyekre önként jelentkezett, rendszeresen és aktívan vesz részt, önként vállalt feladatait teljesíti,
- részt vesz az osztályközösség fontosabb megmozdulásain,
- az osztályán belüli vagy iskolai szintű megbízatásait maradéktalanul teljesíti, ha állandó tisztsége nincs, szívesen vállal alkalmi megbízatásokat.

Jó magatartású az a tanuló, aki:

- betartja a Házirend előírásait,
- az adott tanév során összesen legfeljebb három órát mulasztott igazolatlanul,
- az osztály fontosabb megmozdulásain és az önként vállalt tanórán és/vagy iskolán kívüli foglalkozásokon rendszeresen részt vesz,
- a rábízott feladatokat megbízhatóan ellátja.

Változó magatartású az a tanuló, aki:

- a Házirendet nem mindig tartja be, de társai, tanárai figyelmeztetésére, felszólítására engedelmeskedik,
- igazgatói intőnél súlyosabb büntetést nem kapott,
- igazolatlanul legfeljebb 7 órát mulasztott,
- a közösségi élet és társai iránt közömbös,
- vállalásait egyenetlenül, felületesen teljesíti.

Rossz magatartású az a tanuló, aki:

- a Házirendet gyakran megszegi,
- szorgalma hanyag, igazgatói intőnél súlyosabb büntetést kapott, igazolatlanul 7 óránál többet mulasztott,
- a közösség fejlődését gátolja, viselkedésével rontja az iskolai foglalkozások és megmozdulások fegyelmét és légkörét.

A szorgalom értékelése

A szorgalom minősítésében a tanuló munkához, tanuláshoz való viszonya, képességének és teljesítményének összhangja tükröződik.

Példás a tanuló szorgalma, ha:

- minden tárgyat képességeihez és körülményeihez képest rendszeresen tanul,
- minden órára rendszeresen készül, a tanítási órákon aktívan részt vesz vagy

- minden tárgybán jelentős fejlődést mutat.

Jó a tanulószorgalma, ha:

- minden tárgyat képességeihez és körülményeihez képest rendszeresen tanul,
- minden órára rendszeresen készül, az órákon figyel.

Változó a tanuló szorgalma, ha:

- a tantárgyak tanulásában hullámzó teljesítményt mutat,
- kötelességének teljesítésére többször kell figyelmeztetni,
- az órán folyó munkába nehezen kapcsolható be,
- az órákra rendszertelenül készül vagy
- tanulmányi munkájában visszaesés tapasztalható.

Hanyag a tanuló szorgalma, ha:

- képességeihez és körülményeihez képest keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az órákra sorozatosan nem készül,
- tanulmányi munkájában jelentős visszaesés tapasztalható vagy
- egy vagy több tárgyból elégtelen osztályzatot szerzett.

3.10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban – amennyiben az osztálylétszám miatt szükséges – (valamennyi intézménytípusban) csoportbontásban tanítjuk az **idegen nyelvet** a képzés teljes vertikumában, az **informatikát és az érettségi vizsgára felkészítő** tanórai foglalkozásokat a 11-12. évfolyamon. Miután kisebb tanulólétszámú csoportban a tananyag, az ismeretek elsajátítása bizonyítottan hatékonyabb, ezzel az oktatásszervezési megoldással az a célunk,–hogy az ismereteket elmélyítsük, illetve hogy eredményesebbé váljon a kommunikációs készségek fejlesztése és a tanulók tudásának megalapozása. Az **órarend** készítésekor figyelembe vesszük a heti összes óraszámot, a tanulók napi leterheltségét, igyekszünk az érettségi tantárgyakat a tanítási nap elejére szervezni, hogy az ismeretek elsajátítása hatékonyabb lehessen.

Az Nkt. értelmében az **egyéb foglalkozás** olyan, a tanórákon kívüli egyéni vagy csoportos, pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a tanulók fejlődését szolgálja.

Az egyéb foglalkozások típusai, szervezeti formái iskolánkban a következők lehetnek:

- felzárkóztató foglalkozás
- szakkör
- érdeklődési kör
- önképzőkör

- művészeti csoport
- tömegsport foglalkozás
- tanulmányi, szakmai, kulturális, sportverseny
- házi bajnokság
- tanulmányi kirándulás
- az iskola pedagógiai programjában rögzített, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozás
- közösségi szolgálattal összefüggő foglalkozás,
- tematikus hét programjához illeszkedő foglalkozás.

Az egyéb foglalkozások célja

- A felzárkóztató foglalkozások célja az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás. *Az évfolyamokon a felzárkóztató foglalkozások órarendbe illesztett időpontban történnek.* a tizenkettedik évfolyamon a foglalkozás differenciált tevékenység, ami az egyes tanulóra (egyéni foglalkozás 1-3 fő részvétele esetén) vagy tanulócsoporthoz vonatkozóan kerül megszervezésre a nevelők, tanárok jelzése, továbbá a szintfelmérések eredményei alapján.
- A szakkörök, érdeklődési körök, művészeti csoportok a tanulók érdeklődésétől függően, a munkaközösség-vezetők javaslatának figyelembevételével indíthatók. Tételes felsorolásukat a tantárgyfelosztás tartalmazza. E foglalkozások elsődleges célja a tehetség kibontakoztatása, egy-egy ismeretterületen való tudományos vagy művészeti igényű elmélyülés, amely párosul a tanulók kezdeményezőkézségén alapuló, öntevékeny munkáltatással, s a kreativitás fejlesztésével, mely az élményszerű tanulás révén a tanórai tartalmakhoz is szervesen kapcsolódik.
- A tanulók önképzőköröket hozhatnak létre, melynek meghirdetését, megszervezését és működtetését a diákok végzik. Az önképző diákkörök munkája nagymértékben hagyatkozik a kreatív tanulók aktivitására, önfejlesztő tevékenységre. A diákkörök szakmai irányítását a tanulók kérése alapján, kimagasló felkészültségű pedagógusok vagy külső szakemberek végzik az igazgató engedélyével.
- A tömegsport foglalkozások célja, hogy a tanulók mindennapi testedzésének lehetőségét biztosítsa, s járuljon hozzá az egész intézményi tevékenységet átfogó teljes körű egészségnevelés megvalósításához.
- A gyógytestnevelés és a könnyített testnevelés az iskolai testi nevelés és fejlesztés egyik formája. Gyógytestnevelés órára való beosztást az iskolaorvos igazolása alapján kap a tanuló, ahol megjelenése és aktív részvétele kötelező. A gyógytestnevelésre való beosztással egyidejűleg a tanuló – orvosi javaslatra – az igazgató által felmentést kaphat az iskolai testnevelés órákon való részvétel alól. A könnyített testnevelésben részt vevő tanulókkal a testnevelő differenciáltan foglalkozik

- A tanulmányi, szakmai, kulturális, sportversenyeken, házi bajnokságokon való részvétel diákjaink képességeinek kialakítását és fejlesztését célozza. A tanulók intézményi, városi, kistérségi és országos meghirdetésű versenyeken vehetnek részt a pedagógus felkészítését igénybe véve. A meghirdetett országos versenyekre a felkészítésért, a szervezésért, a nevezésért a szakmai munkaközösségek és az igazgatóhelyettes felelősek.
- A tanulmányi kirándulás az iskolai élet, a közösségek kialakításának és fejlődésének szerves, pótolhatatlan része. Ezért az iskola mindent megtesz a kirándulások igényes és egyben olcsó megszervezése és problémamentes lebonyolítása érdekében. A tanulmányi kirándulások szervezésének és lebonyolításának kérdéseit igazgatói utasításban szabályozzuk.

Az egyéb foglalkozások működési rendje

Az egyéb foglalkozásokra való jelentkezés módját az iskolavezetés határozza meg.

Az egyéb foglalkozásokon a **tanuló egyéni jelentkezés** útján, a szülő írásos nyilatkozata alapján vehet részt. A jelentkezéshez csatolt szülői hozzájárulást a szülő formanyomtatványon nyújtja be. A jelentkezés legalább félévvel előz, és a jelentkezést követően a foglalkozásokon való **részvétel kötelező**, az esetleges mulasztásokról a Házirendben szabályozott módon orvosi vagy szülői igazolást kell hozni.

Az egyéb foglalkozások megtartása előre meghatározott tematika (**foglalkozási terv**) alapján történik.

Az egyéb foglalkozásokról – jogszabályban előírt tartalommal - **egyéb foglalkozási naplót köteles vezetni** a foglalkozást tartó nevelő.

3.11. A településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A Nemzeti alaptanterv a **köznevelés feladatát** alapvetően a nemzeti műveltség, *a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében*, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg.

A NAT fontos szerepet szán az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, beleértve a **magyarországi nemzetiségekhez** tartozók öntudatának ápolását is. Ebből következően a nemzetiségekre vonatkozó tudástartalmak főbb tartalmi jellemzői (illeszkedve a regionális és lokális sajátosságokhoz) a tartalmi szabályozás különböző szintjein, illetve az iskoláztatás minden szakaszában arányosan meg kell, hogy jelenjenek. Erre a nevelési-oktatási feladatra **Nevelési** programunk több részfejezetében történik utalás, ezen a helyen azokat

az **oktatásszervezési és tartalmi** lehetőségeket tárjuk fel, amelyeket **oktatási** szempontból lényegesnek és reálisnak tartunk.

Intézményünk székhelye, **Debrecen** lakossági összetételének jellemzője, hogy számottevő létszámú, nem magyar nemzetiségű polgára nincsen, ilyen vonatkozásban inkább a Hajdú-Bihar megye déli, dél-keleti településein élő román nemzetiség jelent eltérést. Ennek megfelelően a **Helyi tanterv** ezen fejezetéhez **konkrét tananyag-tartalmakat** rendelni irreális lenne, azonban megjelölhetünk olyan szervezeti kereteket, oktatásszervezési megoldásokat, amelyek összhangba hozhatók a már említett nevelési területekkel és akár tanórai, akár tanórán kívüli foglalkozások témáit adhatják. Ezek a következők:

- témahét szervezése az Észak-Alföldi régió nemzetiségi jellemzőiről (történelmi, földrajzi, gazdasági és egyéb tényezőkkel),
- nemzetiségi képző- és/vagy zeneművészeti rendezvények látogatása osztály-keretekben, illetve megszervezésük évfolyam- vagy iskolai szinten,
- határon túli tematikus kirándulás szervezése a Rákóczi Szövetség közreműködésével,
- nemzetiségi témájú projektek megtervezése, megvalósítása,
- vendégelőadók meghívása közéleti vagy kulturális témájú osztály- vagy iskolai szintű fórumra, stb.

A teljesség igénye nélkül felsorolt fenti lehetőségek (és azokon túl tanulói vagy pedagógusi ötleteken alapuló megoldások) akár **osztályfőnöki** nevelési programban, akár egy-egy **szakköri** munkatervben rögzíthetők és – a továbbfejlesztés szándékával – **nevelőtestületi** szinten is bemutatathatók.

3.12.A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Az **Nkt.** rendelkezései szerint a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérési adatait tartalmazó informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszert, a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Tesztet (**NETFIT**) a tanulók egészségi állapotának nyomon követése céljából a Magyar Diáksport Szövetség működteti.

*A tanulók fizikai fittségi **mérésének célja a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése a tanulók fizikai fittségi szintjének feltárásával.***

A **Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt** a tanulók fizikai fittségi mérésének adatait rögzítő, a hivatkozott rendelet 4. mellékletében meghatározott tartalmi keret szerinti informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer. A NETFIT rendszerbe azonosításra

alkalmatlan módon feltöltött tanulói eredményeket a NETFIT-et támogató informatikai alapú diagnosztikus értékelő rendszer automatikusan kiértékeli.

A **NETFIT** - mérési azonosító alkalmazásával - a tanuló következő személyes adatait tartalmazza:

- a) mérési azonosító,
- b) születési év és hónap,
- c) nem,
- d) decimális életkor,
- e) sajátos nevelési igényre vonatkozó adat,
- f) évfolyam,
- g) az iskola feladatellátási helye,
- h) a fizikai fittségi mérés eredményei.

A fizikai fittségi mérés eredményeit a mérést végző pedagógus - mérésben érintett tanulónként, mérési azonosító alkalmazásával - rögzíti és feltölti a NETFIT-be. A fizikai fittségi mérés tanulót érintő eredményeit a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával **megismerheti**.

Az R módosítása nyomán iskolánk az alábbiak szerint valósítja meg ezt a kötelező feladatát:

Az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa - az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban - az országosan egységes mérési módszer és az annak alkalmazásához kifejlesztett eszközök felhasználásával **a nappali rendszerű** iskolai oktatás rendje szerinti tanulók részvételével ellátja a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérésével kapcsolatos feladatokat.

A fizikai fittségi mérés eredményeit a mindenkori **tanév rendjéről** szóló jogszabályban meghatározott mérési időszak utolsó napjáig az iskolának a tanuló mérési azonosítójának alkalmazásával fel kell tölteni a NETFIT rendszerbe. A fizikai fittségi mérés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló **mérési azonosítójának** felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást.

A fizikai fittségi mérések egyes tanulókra vonatkozó, adott tanévben rögzített adatait az iskola testnevelés tantárgyat tanító és az iskola igazgatója által kijelölt egyéb pedagógusai **tanévenként elemzik**, és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének további fejlesztése szempontjából - elsősorban az iskolai testnevelésórák keretei között - szükséges intézkedéseket.

A fizikai fitsségi mérések iskolai adatai alapján az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa tanévenként javaslatot tehet a nevelőtestület részére a pedagógiai program részét képező *iskolai egészségfejlesztési program módosítására*.

A tanulók fizikai fitsségi mérésének részletes szabályait az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján teszi közzé.

A fentiekben összefoglalt áttekintés a korábbi tantervi periódusban jelent meg helyi szabályozó elemként, a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2015. évi módosítását követően csupán a testnevelőket orientáló információforrásként funkcionál.

3.13. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

3.13.1. Egészségnevelési alapelvek, célok és feladatok

Iskolánk egészségfejlesztő tevékenységének stratégiai célja, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek a személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, **egészséges életvitelhez**.

Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az egészség értékévé váljon, s konkrét tevékenységben alapozódjon meg.

Az **egészségnevelés lényegi komponensei** a következők:

- racionális gondolkodásmód, megfelelő értékrend, problémamegoldó készség,
- kiegyensúlyozott személyiség formálása, amelyben:
- az egyén ellent tud mondani a káros szenvedélyek kihívásainak,
- felismeri, hogy döntéseinek milyen következményei lehetnek mind a társadalomra, mind saját magára nézve,
- készségek, képességek kialakítása, amelyben az egyén kiegyensúlyozott személyiségű, saját szükségleteit felismeri, kontrollt szerez egészségi állapota felett, s ez által azt javítani, alakítani tudja,
- segítségével az egyén ismeri alapvető életműködéseit, teste, szervezte felépítését, a káros hatások ezekre gyakorolt szerepét.

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából domináns területek:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészség megőrzésben,

- a személyes krízishelyzetek felismerése és a kezelési stratégiák ismerete,
- az idővel való gazdálkodás, a tervezés szerepe,
- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

A fenti tartalmi kritériumok figyelembevételével alkottuk meg ennek a nevelési területnek a cél- és feladatrendszerét az alábbiak szerint:

Hosszú távú pedagógiai célok:

- a stratégiai célokra vonatkozó érték –és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása,
- önismeret, tolerancia és empátia fejlesztése,
- az egészségmegőrző magatartás és életvitel segítése,
- a személyes felelősségtudatosítása,
- ismeretek és jártasságok kialakítása, amelyek segítségével képesek lesznek megelőzni az egészségi problémákat, illetve csökkenteni azok súlyosságát,
- az életminőség megválasztásához szükséges értékek, viselkedési normák kialakítása,
- a családi életre nevelés fejlesztése,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztése.

Középtávú célok és feladatok:

Célok:

- a nevelőtestület és a szülők egységes egészségfejlesztési szemléletmódjának formálása,
- a tantestület nevelési módszereinek gazdagítása,
- a pedagógusok egészséges életmóddal és drog-prevencióval kapcsolatos ismereteinek gyarapítása,
- készségfejlesztő módszerek alkalmazása a tanulók egészséges életmódra nevelésének folyamatában,
- a tanulók megterhelés- és konfliktustűrő képességének, problémamegoldó kapacitásának növelése,
- a tanulók egészségmegőrző szokásainak kialakítása és a káros szenvedélyektől mentes életmód értékeit tükröző életvitel elsajátítása.

Feladatok:

- állapot-felmérés készítése: a diákok egészségi állapota, életmódja,
- a tanulók ismeretszintje, attitűdjei,

- a szülőkkel való együttműködés fejlesztése, igényfelmérés,
- a támogató szervezetekkel, személyekkel való együttműködés fenntartása, fejlesztése,
- a kortárs segítő diákok működésének szervezése, utánpótlásuk biztosítása,
- a tanórán kívüli tevékenységi formák bővítése, rendszeressé tétele,
- az egészségnevelési szakkönyvek és videofilmek, CD-k állományának bővítése,
- a diákok dohányzásának, alkohol- és drogfogyasztásának megelőzése,
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása,
- az egészségnevelési program megvalósítása szorosan összefügg a biztonságos iskola megteremtésével és működtetésével, amelynek elemei:
 - az iskola járuljon hozzá a tanulók személyiségének, képességeinek, készségeinek kibontakoztatásához, segítse szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakítását,
 - a fizikum fejlesztése olyan tevékenységrendszer, melynek célja az optimális testi-lelki fejlődés elősegítése; ennek megfelelően fontos feladatunk, hogy a testnevelési órákon és az azon kívül is minél több lehetőséget tudjunk biztosítani a mozgásigény kielégítésére,
 - arra törekszünk, hogy mozgáskultúra, a minden napos testedzés, és a testi higiénia váljon a tanulók szükségletévé.

Iskolai helyzetkép

Az iskolának a fiatalokra gyakorolt hatása összetett, többszintű. Egyrészt a céltudatos nevelési-oktatási terv, másrészt a mindennapok hatása, amelyben az iskola tárgyi, személyi és létesítmény környezete, valamint az ott működő emberi viszonyok minősége egyaránt tükröződik.

Mindezeket figyelembe véve az iskola, a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az **egészségesebb életvitel** készségeinek, magatartás mintáinak kialakítására és begyakorlására.

Az iskolának az **elsődleges** megelőzésben van jelentős szerepe, amely a betegség első megjelenésének megakadályozására és az egészség megőrzésére irányul. A **másodlagos** prevenció körébe tartozik az iskolás életkorhoz és szakmai képzésükhöz kötött kötelező szűrővizsgálatainak rendszere. Ehhez az alábbi tényezők állnak rendelkezésünkre:

Humán erőforrás:

Belső erőforrások:

- gyermek-és ifjúságvédelmi felelős,
- pedagógusok, osztályfőnöki közösség.

Külső kapcsolatok (támogatószervezetek):

- egészségügyi szervezetek (ÁNTSZ, Drogambulancia, Vöröskereszt, szakorvosok),

- pedagógiai szakszolgálatok,
- rendvédelmi szervezetek (városi és megyei rendőrkapitányság),
- gyermekjóléti szolgálatok és családsegítő központok,
- nevelési tanácsadó,
- a drogmegelőzési pályázatok iskolával együttműködő szakemberei.

Tárgyi és anyagi feltételek:

Könyvek:

Az egészséges táplálkozással, szenvedélybetegségekkel, szexuális felvilágosítással, családi életre való felkészítéssel, a serdülőkori változásokkal, pszichológiával foglalkozó szakkönyvek, ismeretterjesztő kiadványok tanárok és diákok számára.

Videofilmek, CD-lemezek, internetes információforrások

A családi élettel, konfliktusokkal, szenvedélybetegségekkel, táplálkozási zavarokkal, szexuális felvilágosítással, az AIDS megelőzéssel foglalkozó műsoros videokazetták.

A filmeket osztályfőnöki órákon, kortárs segítő programokon és szabadidős, illetve tanórákon kívüli szervezett tájékoztatón tekinthetik meg tanulóink.

A legfrissebb információkat, valamely szakterület részletesebb ismereteit kereső tanulóink és tanáraink számára internet elérhetőségáll rendelkezésre a számítógépes szaktermekben.

Oktatásszervezési, módszertani szempontból kiemeljük

- a **szaktárgyi** (biológia, kémia, stb.) órák konkrét tantervi fejezetei mellett azok **interdiszciplináris** elemeit,
- az **osztályfőnöki** órák lehetőségeit,
- az **iskolai témahét** – több osztály bevonásával tervezhető – programját,
- **tanórán és iskolán kívüli** rendezvények látogatását, a következő részletek szerint:

Az egészségneveléssel összefüggő iskolán, illetve tanórán kívüli programok

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (fogászat, szemészet, hallásvizsgálat stb.),
- Egészségügyi felvilágosító előadások,
- Drog-prevencióhoz kapcsolódó rendezvények,
- Tanórán kívüli foglalkozások:
 - délutáni szabadidős foglalkozások (sportprogramok, számítógépterem-használat, vetélkedők, versenyek, játékos programok, témával kapcsolatos filmvetítések),
 - szülői értekezletek (osztály-, évfolyam- vagy iskolaszintű, esetleg külső előadó, pld. orvos, pszichológus, rendőr, volt drogos),

- értekezletek, esetmegbeszélések, tréningek,
- **Iskolán kívüli** rendezvények:
 - drog-prevenációs rendezvények,
 - továbbképzések,
 - kortárs segítő képzés,
 - kirándulások, túrák, sportprogramok, tábor.

3.13.2.A környezeti nevelés célrendszere, elvei és gyakorlata

Elsődleges célunk, hogy diákjaink **környezettudatos állampolgárokká** váljanak, ehhez a természetes és az épített környezet fennmaradása és fenntarthatósága érdekében az alábbi **részcélok** elérését is szolgálnia kell az iskolai nevelésnek-oktatásnak

- hozzájárulni a Föld egészséges folyamatainak visszaállításához,
- képessé tenni a tanulókat arra, hogy együtt tudjanak működni a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén,
- segíteni a bioszféra és a biológiai sokféleség megőrzését,
- érzékennyé tenni a tanulókat a környezet állapota iránt,
- a nevelőtestület tagjainak megnyerése a környezeti nevelési munkához,
- a nevelőtestületen belüli továbbképzés megvalósítása,
- a kétszintű érettségi környezeti nevelési vonatkozásainak tananyagba építése,
- hagyományok ápolása (iskolanapok szervezése, városismereti vetélkedő szervezése),
- osztályfőnöki órák környezetvédelmi témában,
- lakóhely megismerése,
- interaktív módszerek alkalmazása,
- természetvédelmi versenyekre való felkészítés,
- szakórákon minden lehetőség megragadása a környezeti nevelésre.

Iskolai környezeti nevelési és fenntarthatósági programunk kidolgozásakor az Európai Unió, az ENSZ, és a NAT környezeti nevelésre vonatkozó közös követelményeiben megfogalmazott elvárásokat vettük figyelembe. Ennek megfelelően a következőket tekintjük **kiemelt feladatunknak**.

Intézményünk a fenntarthatóság jegyében arra törekszik, hogy környezeti nevelési programja a következő **három alapvető fontosságú célterületet** fejlessze:

- a kognitív területet: környezeti műveltséget, készség- és képességszintet, a megértés és a megóvás érdekében;
- az etikai dimenziót: társadalmilag elfogadott, alapvető értékek elsajátítását és képviselését;
- a tevékenységet: egyéni és közösségi viselkedési késlethez juttat.

Munkánk során igyekszünk tudatosítani tanulóinkban, hogy környezetünk az emberiség közös öröksége, és annak megóvása, védelme mindannyiunk feladata, sőt kötelessége. A környezeti nevelési programunk **kiemelt céljának** tekinti az élethosszig tartó tanulás iránti igény kialakítását, valamint annak megvalósítását, ezzel összhangban a környezeti nevelés és szemléletformálás egész életen át tartó folyamatát; fenntartható fogyasztási szokások és felelős magatartás kialakítását és fejlesztését.

Arra törekszünk, hogy tanulóink képessé váljanak megszerzett ismereteiket a valóságban szerzett **tapasztalataikkal** összekapcsolni, életkori sajátosságaiknak megfelelő szinten meglátni és **felismerni a környezeti** problémákat, a fenntarthatóság sarkalatos kérdéseit, illetve azok megoldására megfelelő válaszokat keresni.

Célunk, hogy tanulóink az egyes problémák megoldásának minél több alternatíváját ismerjék meg, igyekezzenek kiválasztani a körülményekhez képest legjobb megoldást.

Igyekszünk megértetni tanulóinkkal, hogy a környezeti problémák nem függetlenek a társadalmi, gazdasági hatásoktól, azok gyakran ok-okozati összefüggésben állnak egymással.

Életkori sajátosságaik figyelembevételével olyan **magatartásformák** kialakítására törekszünk, melyek segítségével ezen összefüggéseket is szem előtt tartva vesznek részt környezetük alakításában.

Mindezek mellett tanulóinkban olyan életminőség iránti igény felkeltését is szeretnénk elérni, amely szoros összefüggésben van környezetünk minőségével, gazdagságával. Mindennapi nevelő-oktató munkánk során, az iskolai élet mindennapjainak szervezésekor ennek megfelelő magatartásmintákat közvetítünk a számukra.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy megértessük tanulóinkkal: az ember a természet része, életének alakítása csak akkor lehet igazán eredményes, ha az a természet törvényeinek ismeretében, azokkal összhangban történik; ha a természettel harmóniában akarja céljait megvalósítani. E feladatok megvalósításával kívánjuk tanulóinkban kialakítani, elősegíteni a környezettudatos magatartást, a környezetért felelős életvitelt; a természet, az ember, az épített és a társadalmi környezetet tisztelő szokásrendszert.

A környezeti nevelési és fenntarthatósági program megvalósítása során **bemutatjuk tanulóinknak és gyakoroltatjuk** velük azokat a környezetünk megóvásához szükséges készségeket és képességeket, amelyek a természeti és társadalmi környezet zavartalan együttműködését segíthetik elő, megóvják, esetleg javítják annak minőségét, mely által saját életterünk is tisztábbá, esztétikusabbá és élhetőbbé válhat.

Nevelő – oktató munkánknak ezt az elemét valamennyi kollegánk esetében előtérbe helyezi az a tény, hogy a **122/2018.(VII: 10.)** kormányrendelet értelmében a **pedagógus kompetenciák** listája 2019. január 1-től kibővült: új, 9. kompetenciaként éppen a **fenntarthatósággal**, a

környezettudatossággal összefüggő képességek és egyéni teljesítmény jelenik meg a pedagógusok 2020-tól érvényesülő **minősítési rendszerében**.

A felsorolt célok megvalósításának **szervezeti keretei** iskolánkban:

- szaktárgyi órák (kémia, fizika, biológia, földrajz)
- osztályfőnöki órák,
- egyéb foglalkozások (szakkör, diákkör stb.)
- környezetvédelmi témahét, projekt,
- „Világnapok”-ról való megemlékezés, illetve azzal kapcsolatos rendezvény

3.14. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Intézményünk napi működésében érvényesülnek az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló **2003. évi CXXV. törvény** előírásai.

Ez a jogszabály valamennyi államigazgatási szektorra érvényes, ám egyes előírásai **közvetlenül az oktatásügyre** irányulnak (diszkrimináció- és szegregációmentesség, a 3H-s tanulók oktatási és társadalmi integrációja; részletek a 7.§, 27.§-ban) – a következőkben az utóbbiakat tekintjük át.

A jogszabályi háttér ismeretében a köznevelési (Nkt.) és a gyermekvédelmi törvény (Gyvt.) összehasonlítása alapján megállapítható, hogy a 2H, 3H fogalmak meghatározása **nevelésszociológiai** alapon történik; a tanulók **társadalmi helyzetét/adottságait** érvényesíti (az Nkt. értelmező rendelkezéseiben meg sem jelennek ezek a fogalmak!);

A nevelésszociológiai meghatározás szerint az iskolai hátrányok egyik eredője a gyermek/tanuló családjának szegénységgel, alacsony iskolázottsággal jellemezhető hátrányos **szociokulturális társadalmi helyzete**.

A hátrányos helyzet definiálása csakis a társadalmi hátrányokat veszi figyelembe; az egyéb (például egyéni képességekben mutatkozó) elmaradásokat más fogalomkörbe sorolja.

A 2H-s, 3H-s helyzet kialakulásának háttértényezői a következők:

- **A tanulók családi háttere:**
 - a szülők foglalkozási státusa,
 - a család anyagi körülményei,
 - a klasszikus kultúrához való gyermeki, tanulói hozzáférés esélye, mértéke
 - a családon belüli kommunikáció a kultúráról és szociális kérdésekről,
 - a szülők iskolai végzettsége (alapfokú végzettségű szülők gyermekeinek átlagteljesítménye a PISA– mérés során: 425–450 pont, a középfokúaké: 480–500 pont, míg a felsőfokúaké: 530–560 pont)
- **Az iskolák közötti különbségek és azok lehetséges okai:**

- Az iskolai és az osztálytermi klíma, ezen belül:
 - szervezeti kultúra; támogató vagy elutasító attitűd,
 - óraszervezés, tanítási/tanulási eljárások
 - a tanári szerep értelmezése,
 - hiányzás, stb.
- Az iskolán kívüli tanulás minőségi, mennyiségi mutatói (értékrend, motiváltság, információforrás és –feldolgozás, házi feladat, külső tapasztalatok stb.)
- Szakember- ellátottság, a humán-erőforrás mutatói (negatív trend!)
- Az iskolai infrastruktúra jellemzői
- Iskolavezetési és finanszírozási szemléletek
- Az iskolai autonómia mértéke
- Magán (stb.) és „állami” iskolák eltérő pozíciója
- **Összegezve** megállapítható, hogy: az iskola **közvetíti, felerősíti** a tanulói teljesítmény-befolyásoló családi háttér-tényezők hatását

Az **Nkt. alapelvei** – a fentiekkel összhangban - kiemelik az esélyegyenlőség iskolai jelentőségét a következő tényezők hangsúlyozásával:

- egyenlő bánásmód teljes körű érvényesítése,
- szegregációmentesség,
- hátrányos helyzetű tanulók hátrányainak kompenzálása; kiterjedően az intézmény minden tevékenységére (tananyag - kiválasztás, pályaorientáció, továbbtanulás, szülőkkel való kapcsolattartás, segítő- és egyéb szakmai szervezetekkel; pedagógus továbbképzések e területen stb.)

A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei:

- **Tanórai differenciálás** heterogén csoportban Ez a terület - a sikeres integráció egyik feltételeként az egyéni fejlődési különbségeknek, szükségleteknek megfelelő fejlesztés módszereit tartalmazza.
- **Kooperatív tanulás** A kooperatív tanulás alapelvei az együttnevelés szempontjából lehetőséget adnak a legfontosabb kompetenciák fejlesztésére.
- **Tevékenységek központú pedagógiák** A cél olyan módszertani és tanulásszervezési eljárások megismertetése, amelyek a hatékony együttnevelést szolgálják
- **Multikulturális tartalmak, interkulturális nevelés** Ez a fejlesztés a pedagógusok saját önismeretének, önreflexiós készségeinek megerősítésére, a társadalmi előítéletek azok csökkentésének lehetséges stratégiáira vonatkozó ismeretek bővítésére, az iskolai kultúra és környezet átalakítására irányul – a tanulók egyenlő lehetőségeinek és aktív részvételének biztosítása érdekében.

- **Hatékony tanuló megismerési technikák és patronáló rendszerek** A cél a pedagógiai kompetencia erősítése a tanuló megismerési módszerek kreatív alkalmazásában - a pedagógiai megfigyelés, dokumentumelemzés, interjútechnikák és kérdőíves eljárások területén. Ezáltal lehetővé válik, hogy a pedagógusok mélyebben, és egyúttal előítélet mentesen ismerjék meg a fiatalok viselkedését meghatározó tényezőket, valamint a tanulókra ható közvetlen környezeti jellemzőket.

A hivatkozott jogszabályi előírások szellemiségével, **intézményi szintű alkalmazásával** kapcsolatos helyi nevelési elvek és módszerek megjelennek pedagógiai programunk **Nevelési programjában**, azok ismétlésétől ezen a helyen eltekintünk, viszont a **Helyi tanterv** vonatkozásában fontosnak tartjuk az alábbiak hangsúlyozását:

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának (az iskolafenntartókkal, a családdal, a gondviselőkkal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- **kulcskompetenciák** megszilárdítása a **9-10. évfolyamon**,
- a tanulók **tanulási nehézségeinek feltárása**, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók **személyiségének** megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása; egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

A társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy tanulóink egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért iskolánk kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését.

E **feladatokat** az alábbiakban határozzuk meg:

- a veszélyeztetett, illetőleg hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése: szociometriai felméréseket készítünk a tanulók valódi körülményeiről a személyiségi jogok messzemenő figyelembevételével.
- ingyenes tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
- tanulmányi kirándulások anyagi támogatása,
- javaslat-tétel rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására,
- mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának

igénybevétele,

- a tanulók jogainak fokozott védelme,
- az életmód program keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok segítségével (drog, alkohol, dohányzás),
- törekszünk arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a sikeres kábítószer-ellenes program megvalósításához,
- rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.

A fenti feladatok összefogását az igazgató által megbízott **gyermek-és ifjúságvédelmi felelős** végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

3.15.A tanulók jutalmazásának elvei, formái

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez,

az **iskola jutalomban** részesítheti.

Ezek a szándékok és célok egyidejűleg a tanári kar elvárásait is tükrözik, és elérésüket differenciált, az adott egyén/közösség jellemző vonásaihoz igazított pedagógiai eljárásokkal, módszerekkel látjuk teljesíthetőnek.

Az iskolai jutalmazás formái

a) az iskolában **tanév közben** elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

b) az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanuló a **tanév végén**:

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthető.

c) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók

- **igazgatói** dicséretben részesülnek.

d) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók **nevelőtestületi** dicséretben részesülnek

- igazgatói dicséretben részesülnek.

e) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, azegységes helytállást tanúsító tanulói közösséget

- **csoportos dicséretben és jutalomban** lehet részesíteni.

A dicséretet **írásba** kell foglalni, és azt a **szülő** tudomására hozni.

3.16. A nevelőtestület által fontosnak tartott további elvek a pedagógiai programhoz

Az iskola nevelési programjának, helyi tantervének és szakmai programjának felülvizsgálata, módosítása során az iskolavezetés és a tanári kar megállapította, hogy a **központi** (közismereti és szakmai) kerettantervben foglalt kötelező fejezetek hiánytalanul szabályozzák iskolánk nevelő – oktató - képző tevékenységének valamennyi területét. Ennek **megfelelően kiegészítő elvek, további helyi szabályozók beiktatását nem tartjuk szükségesnek.**

3.17. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés helyi szabályai

Az **érettségi vizsgaszabályzat** szerint

„Emelt szintű érettségi vizsga szervezhető - a magyar mint idegen nyelv vizsgatárgy kivételével - abból a vizsgatárgyból, amely vizsgatárgy részletes emelt szintű érettségi vizsgakövetelményeit az Nkt. 6. § (1) bekezdése alapján a köznevelésért felelős miniszter közzétette, és amely - mint a felsőoktatási felvételi eljárás során figyelembe vehető érettségi vizsgatárgy - a felsőoktatási felvételi eljárásról szóló 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. mellékletében szerepel.

Tanulói igény esetén a tanulói jogviszony fennállása alatt a középiskola köteles fogadni az emelt szintű érettségi vizsgára történő jelentkezést minden olyan vizsgatárgyból, amelyből a tanuló jogosult érettségi vizsgát tenni.’

Ha a vizsgázó a vizsgatárgyból emelt szintű érettségi vizsgát tesz, a vizsgatárgyak központi vizsgakövetelmények alapján kiadott feladatlapjain elkészített vizsgadolgozatok javításáról, értékeléséről a **kormányhivatal** gondoskodik. Az emelt szintű érettségi vizsga írásbeli feladatlapjainak és útmutatóinak kidolgozásába be kell vonni az érdekelt felsőoktatási szakcsoportok képviselőjét. A közreműködés rendjét az érdekeltek közösen állapítják meg.

*„A gimnázium legalább két, a szakgimnázium... - az érettségi vizsgára felkészítő két évfolyamos képzések kivételével - a **kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül egy vizsgatárgyból a helyi tantervében... meghatározottak szerint lehetővé teszi az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészülést.**”* A középiskolák az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítés feladatait egymás közötti megállapodás alapján közösen is megoldhatják.

A 100/1997.(VI.13.) kormányrendelettel kiadott érettségi vizsgaszabályzathoz kapcsolódó módon jelent meg a – többször módosított – 40/2004.(V.24.) OM rendelet a tantárgyankénti részletes vizsgakövetelményekről. A Pedagógiai program **3.8. részfejezetében** már bemutatott, jelenleg hatályos előírások szerint

- Az egyes vizsgatárgyak **részletes vizsgakövetelményei** tartalmazzák az adott vizsgatárgy vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását, továbbá a középszintű, illetve az emelt szintű érettségi vizsga témaköreit. Ha a vizsgatárgyból középszintű és emelt szintű vizsga is tehető, akkor **emelt szinten** a középszintű követelmények ismerete is elvárás.
- Az egyes vizsgatárgyak **vizsgaleírása** - külön a középszinten, illetve külön az emelt szinten tehető érettségi vizsgára - tartalmazza
 - az írásbeli vizsgák kidolgozásához rendelkezésre álló időt, ha az eltér a vizsgaszabályzat 19. § (1) bekezdésében meghatározott időtől,
 - azokat az eszközöket, amelyekről a vizsgaszabályzat 21. § (2) bekezdése alapján az iskolának kell gondoskodnia,
 - több vizsgarész esetén - a vizsgaszabályzat 41. §(2) bekezdése alapján - az egyes vizsgarészekben elérhető pontszámokat.

Iskolánk minden szempontból a **hivatkozott jogszabály előírásai alapján** készíti elő és bonyolítja le az érettségi vizsgákat. A felkészülés elősegítésére a 11-12. évfolyamon

- a **szabadon tervezhető** órakeret terhére, illetve **egyéb foglalkozások** keretében biztosítunk megfelelő (a középiskolai tanulmányok teljes vertikumára értendő 278 tanítási) óraszámot, vagy
- 6 fő alatti jelentkezés esetén **másik középiskolával** együttműködve biztosítjuk a felkészülést és
- hasonlóan járunk el más, a **helyi tantervben nem szereplő** tantárgyból történő

jelentkezés esetén is.

- a tantárgyi kerettantervekben meghatározott emelt szintű **tananyagtartalmakat** maradéktalanul feldolgozzuk.

4. Szakmai program

Bevezetés

A **Sirius Gimnázium és Szakgimnázium** alapítása óta követi és teljesíti a **középfokú szakképzés** aktuális előírásait, hiszen azok az intézmény mindenkori **alapfeladatának** részét képezték. A szakképesítés megszerzésére felkészítő középiskolák számára a gazdasági környezet, a munkaerőpiac jellemzői, igényei és azok változásai jelentik a legnagyobb kihívást. Iskolánk a kezdetektől fogva arra törekszik, hogy az általunk kínált szakképesítések a munkaerőpiacon kelendők legyenek, a nálunk végzett tanulók gyorsan megtalálják helyüket és sikeresen teljesítsenek a munka világában.

Intézményünk célja olyan sajátos arculattal rendelkező **szakgimnázium** működtetése, amely

- képes alkalmazkodni az ágazat munkaerő-igényeihez;
- olyan szakembereket bocsát a gazdasági és humán szervezetek rendelkezésére, akik képesek alkotó módon alkalmazni az iskolában gyűjtött szakmai és egyéb ismereteket, továbbá
- motiváltak és alkalmasak a munkavállalói képességeik folyamatos fejlesztésére, az iskolarendszerű szakmai, felnőttképzési, vagy felsőoktatási továbbtanulásra.

Az intézménytípus **2016-ban történt bevezetésének a NAT 2012-re épülő** tartalmi hátterét az 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 14 Mellékletében nyilvánosságra hozott központi kerettanterv tartalmazza, amely – a képzési célok bővítésével összhangban – 2018-ban módosult ugyan, de a pedagógiai alapvetések (óraterv, fejlesztési területek – nevelési célok kompetencia-fejlesztés, egységesség és differenciálás) érvényben maradtak a következő **általános előírások** alapján:

- A **szakgimnáziumnak** négy középiskolai és az **Országos Képzési Jegyzékben** meghatározott számú szakképzési évfolyama van. A 9–12. évfolyamokon az általános műveltséget megalapozó közismereti, valamint szakmai elméleti és szakmai gyakorlati oktatás folyik. A tanulók az érettségi bizonyítvány, valamint a középfokú szakképesítés megszerzése mellett felkészülnek a szakirányú felsőfokú továbbtanulásra vagy a szakirányú munkába állásra. A közismereti képzés alapvetően **egységes kerettanterv** alapján történik, de a **szakképzési irányok** alapján egyes tantárgyak óraszámja eltérő, ezért az ágazatok összevonásával hat csoportot határoztak meg.

- A **tantárgyi struktúrát** a kerettanterv – az eltérő szakképzési irányoknak megfelelően –különböző változatban közli. A helyi tantervben a tantárgyak kötelező óraszámát a szakmabesorolásnak megfelelő változat alapján kell meghatározni. A tantárgyak kerettantervében megjelölésre kerültek a tantárgyak összekapcsolásának lehetséges pontjai. Mivel azonban a tantárgyi struktúra az egyes szakmacsoportok esetében különbözik, ezért a kapcsolódási pontok értelemszerűen különbözőképpen valósulnak meg, és ebből adódóan az intézmények **helyi tantervei** szabályozzák.
- A **szakgimnáziumban** az Országos Képzési Jegyzékről szóló kormányrendeletben meghatározott ágazatokban az érettségi vizsga keretében megszerezhető ágazati, illetve ágazaton belüli specializáció szakképesítéshez kapcsolódóan **kötelezően** tehető a szakmai érettségi vizsga, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott, a szakmai érettségi vizsga ágazatához tartozó szakképesítés szerezhető.
- A szakképesítés ágazata szerinti szakmai **érettségi vizsgával nem rendelkező**, érettségi végzettséget szerzett tanulók részére a szakgimnáziumban az érettségi végzettséghez kötött szakképesítésre történő felkészítés keretében a szakképzési évfolyamok száma kettő. Ebben az esetben a szakgimnázium a komplex szakmai vizsgára történő felkészítést a tizenharmadik-tizennegyedik (első-második szakképzési) évfolyamon szervezi meg.
- **2025. december 31-ig** a szakgimnáziumok mind a kifutó jellegű OKJ komplex szakmai vizsgák, mind a szakmai képzések lezárására irányuló képesítő vizsgák szervezésére, az Nkt. alapján jogosulttá váltak. Így a szakgimnázium szervezheti az intézményében történő szakmai képzések (tehát saját tanulói részére) eredményes befejezését követően a képesítő vizsgákat

Pedagógiai programunk Helyi tantervében részletesen rögzítettük a kifutó jellegű szakgimnáziumi oktatás elemeit, annak ismétlésétől ezen a helyen eltekintünk.

4.1. A felmenő rendszerű szakgimnáziumi képzésre vonatkozó előírások

A 2019. évben megjelent új szakképzési törvény és végrehajtási rendeletének megfelelően a **2020/2021. tanévtől kezdődően már csak az új szakképzési rendszer szerint indulhattak az iskolai rendszerű képzések.**

A szakgimnázium **fő célja** a tehetség kibontakoztatása mellett a teljesítmény növelésére történő ösztönzés, további cél, hogy a tanulók számára értékálló és a kor igényeinek megfelelő tudást nyújtson.

A szakgimnázium öt évfolyammal működő, művészeti, **pedagógiai**, illetve közművelődési szakmai képzést folytató nevelés-oktatási intézmény, amelyből négy évfolyamon közismereti oktatás mellett szakmai képzés, az ötödik évfolyamon szakmai képzés folyik.

A **programkövetelmény** alapján készített kerettanterv további egy évfolyamot határozhat meg. A szakmai kerettantervek között a további 1 évfolyamra szóló kerettantervek többnyire a I.-es jelzéssel ellátottak. A szakgimnázium az érettségi végzettség és szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, valamint szakirányú munkába állásra készít fel.

Az **érettségi végzettséggel rendelkező** tanulók részére a szakgimnáziumban az érettségi végzettséghez kötött szakgimnáziumi szakképesítésre felkészítő **évfolyamok száma kettő**. Ebben az esetben a szakgimnázium a képesítő vizsgára történő felkészítést a tizenharmadik-tizennegyedik évfolyamon szervezi meg. A programkövetelmény alapján készített kerettanterv további egy évfolyamot határozhat meg (I.). Ebben a képzési formában kizárólag a szakmai kerettantervet kell használni, amely a szakképesítés megnevezése szerinti külön dokumentumban található.

A szakgimnáziumban olyan öt évfolyammal működő nevelés-oktatás is folyhat, ahol három, szakképesítés megszerzéséhez szükséges közismereti oktatást és szakmai képzést magában foglaló, szakképesítésre felkészítő évfolyam működik. Ebben az esetben a közismereti nevelés-oktatás a szakképző iskolai kerettanterv szerint folyik.

A szakgimnáziumban az iskolai nevelés-oktatásnak a szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának **tartalmi követelményeit** az adott szakképesítés **programkövetelménye** és az annak alapján kiadott **kerettanterv** határozza meg, amelyet az oktatásért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján jogszabályban meghatározott módon tesz közzé.

A **programkövetelmény** alapján készített kerettanterv további egy évfolyamot határozhat meg. A szakmai kerettantervek között a további 1 évfolyamra szóló kerettantervek többnyire a I.-es jelzéssel ellátottak. A szakgimnázium az érettségi végzettség és szakképesítés megszerzésére, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, valamint szakirányú munkába állásra készít fel.

A **pedagógiai asszisztens és a gyógypedagógiai asszisztens szakképesítés programkövetelmény modulja, tantárgyai, témakörei a Helyi tantervben található, míg az egyes modulok konkrét szakmai tartalma a Szakmai programban került elhelyezésre.**

Iskolánk működése, **felnőttoktatási** osztályaink szervezése szempontjából lényeges jogszabályi kiegészítés, hogy **érettségi végzettséggel rendelkező** tanulók részére a szakgimnáziumban az érettségi végzettséghez kötött szakgimnáziumi szakképesítésre **felkészítő évfolyamok száma kettő**. Ebben az esetben a szakgimnázium a képesítő vizsgára történő felkészítést a

tizenharmadik-tizennegyedik évfolyamon szervezi meg. A programkövetelmény alapján készített **kerettanterv** további egy évfolyamot határozhat meg.

A szakgimnáziumban az iskolai nevelés-oktatásnak a szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszának **tartalmi követelményeit** az adott szakképesítés programkövetelménye és az annak alapján kiadott **kerettanterv** határozza meg, amelyet az **oktatásért felelős miniszter** az általa vezetett minisztérium honlapján tesz közzé. **Az új NAT** szerint a szakképző intézmény, szakgimnázium közismereti és szakképzési kerettanterveit úgy kell elkészíteni, hogy azok együttesen alkalmazva biztosítsák az iskolai nevelés-oktatás Nat-ban meghatározott pedagógiai tartalmának feldolgozását.

Az Szvr. előírásai alapján a szakmai képzés **képzési programja** tartalmazza

- a megtanítandó és elsajátítandó témaköröket, az ehhez szükséges foglalkozások megnevezését, számát, valamint
- a képzésben részt vevő személy tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit.

A jogszabály előírja, hogy a szakmai képzés képzési programját a szakképző intézmény a programkövetelményhez igazodóan **dolgozza ki**, és honlapján **közzéteszi**.

A szakirányú oktatás

- a tanítási évben teljesítendő oktatásból és a tanítási éven kívüli egybefüggő gyakorlatból vagy
- a szakképzési munkaszerződés hatálya alatt teljesítendő oktatásból és gyakorlatból áll.

A szakirányú oktatásban való részvétel **kötelező**.

A szakmai vizsga állami vizsga, amely a szakirányú oktatás során megtanult, a képzési és kimeneti követelményekben az adott szakmára speciálisan előírt szakmai ismeretek elsajátítását országosan egységes eljárás keretében méri.

A szakmai vizsgára történő **felkészítés** a szakképző intézmény feladata, amely a **kötelező foglalkozások** keretében történik. A szakmai vizsgára történő felkészülést a szakképző intézmény választható foglalkozások biztosításával is segítheti.

A **2025. december 31-éig** a szakképző intézményben szervezett szakmai vizsga lefolytatásával kapcsolatos jogszabálysértés megállapítására és jogkövetkezményeinek alkalmazására a régi Szt-nak az új Szt. hatálybalépését megelőző napon hatályos 17. §-át kell alkalmazni azzal, hogy a hivatal helyett a szakképzésért felelős miniszter jár el.

A felmenő rendszerű szakgimnáziumi képzés pedagógiai, oktatásszervezési előírásai

1. Tanulói jogviszony keletkezése; felvételi, átvételi szabályok:

- A tanulói jogviszony
 - felvétellel vagy
 - átvétellel

jön létre. A felvétel és az átvétel jelentkezés alapján történik, amelyről az igazgató dönt. A tanulói jogviszony a beíratás napján jön létre, a tanulói jogviszonyon alapuló jogok és kötelességek ettől az időponttól kezdve illetik meg és terhelik a tanulókat. Jogsabály és a házirend egyes jogok gyakorlását az első tanév megkezdéséhez kötheti.

- A szakképző intézményben, a köznevelési intézményben és a felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokat az adott szakmára előírt - megegyező tartalmú - követelmények teljesítésébe be kell számítani,
- A szakképzés megkezdése előtt foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban eltöltött szakirányú gyakorlati időt a szakirányú oktatás idejébe be kell számítani,
- A tanulmányi követelmények az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesíthetők.

2. A szakképzési kerettantervi tartalmak feldolgozása; oktatásszervezés

A szakképző intézményben a szakmai oktatást azokon az évfolyamokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, a nappali rendszer szerint az egyéni és csoportos foglalkozások keretében kell megszervezni. **A foglalkozás** lehet

- kötelező és szabadon választható foglalkozás, illetve
- egyéb foglalkozás.

3. A közismereti és a szakirányú oktatás tankönyvellátása

- A tankönyvrendelés, a tanulók (szülők) tájékoztatása és a tankönyvellátás gyakorlati megvalósításának folyamatában intézményünk maradéktalanul megvalósítja a **20/2012. (VIII.30.) EMMI rendelet** 184/B, 184/C, 184/F és 184/I §-aiban foglalt előírásokat.

4.2. A felnőttoktatásra vonatkozó rendelkezések

Az iskolai rendszerű szakképzés a jelen alcímben foglalt eltérésekkel **felnőttoktatás** keretében is folyhat, amelynek **általános érvényű** – így a **szakképzés** terén is kötelező - **előírásait a Helyi tanterv bevezetésében** rögzítettük, annak ismétlésétől ezen a helyen eltekintünk. A felnőttoktatás keretében folyó szakképzés a részt vevő tanuló sajátos elfoglaltságához, egyedi életkörülményeihez igazodó képzési forma, amely képzési-szervezési formától függően a nappali, az esti, a levelező oktatás munkarendjében és az oktatás egyéb sajátos munkarendjében folyhat.

A felnőttoktatás keretében folyó szakképzést a **szakképzési kerettanterv** alapján kell megszervezni.

Az **esti oktatás** munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a gyakorlati képzés jelenléti óraszám legalább a nappali rendszerű képzésre meghatározott gyakorlati óraszám hatvan százaléka. Az elméleti képzés jelenléti óraszám az esti oktatás munkarendje szerint megszervezett felnőttoktatás keretében a nappali rendszerű képzésre meghatározott elméleti óraszám legalább tíz százaléka azzal, hogy az összes kötelező jelenléti óraszám eléri a nemzeti köznevelésről szóló törvényben az esti oktatás munkarendjére meghatározott óraszámot.

A **szakképzési kerettanterv** alapján az iskola a pedagógiai program részét képező helyi tantervében és szakmai programjában meghatározza a felnőttoktatás keretében oktatott szakmai tantárgyak óraszámait az előző bekezdésben meghatározottak alapján.

Az **esti** munkarend szerinti felnőttoktatás keretében folyó teljes gyakorlati képzésre is köthető együttműködési megállapodás, azon gyakorlati képzést folytató gazdálkodó szervezettel vagy egyéb szervvel, szervezettel, amellyel az adott szakképesítés gyakorlati képzésére tanulószereződés köthető.

A tanuló - a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló kivételével - második szakképesítés megszerzésére irányuló képzést **kizárólag felnőttoktatásban** kezdhet.

Fentiekre tekintettel szakmai programunk alapja az adott ágazati, illetve szakképesítésre kiadott **szakgimnáziumi** központi szakképzési kerettanterv, illetve a szakmai és vizsgakövetelményekben rögzített feltételek. Ennek alapján állítottuk össze szakképzési óraterveinket.

A pedagógiai program **3.9.1.** részfejezetében rögzített, a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzésére, értékelésére irányuló elvi és gyakorlati szabályozókat a **felnőttoktatásban** is érvényesítjük, illetve az alábbiak szerint egészítjük ki:

- az **év végi osztályzatok** megállapítása a tanulók évközi érdemjegyeinek és a félévi osztályzatának mérlegelése alapján történik; ebből a célból külön vizsgát nem szervezünk,
- **magasabb évfolyamra lépésük** feltétele a szakképzési kerettantervekben előírt minimumfeltételek (legalább elégséges osztályzat) teljesítése,
- szükség esetén a program 2.9. fejezetében részletezett **tanulmányok alatti vizsgák** előírásai szerint járunk el; ennek egyik eseteként
- amennyiben a tanuló az iskola két évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt teljesíti, **osztályozó vizsgát** szervezünk, amelyre a kormányhivatal vizsgabiztost rendel ki (közreműködésének részletes szabályozása: Nevelési program 2.9.1.).

Ellenőrző tevékenységünk nem csak a tanulmányi teljesítmény megítélésére, hanem a felnőttoktatásba bevont tanulók tanórai jelenlétére is kiterjed. Ilyen vonatkozásban maradéktalanul érvényesítjük az alábbi jogszabályi előírásokat:

- megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya, ha a szorgalmi időszakban harminc tanóránál többet mulasztott igazolatlanul, illetve
- ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és év végén minden esetben **osztályozó** vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható. Az osztályozó vizsga helyéről és időpontjáról értesíteni kell a kormányhivatalt (részletes szabályozás: Nevelési program 2.9.1. részfejezet).

Ezeket a kritériumokat az iskola Házirendjében is megjelenítjük.

4.3.A szakképzés megkezdésének néhány feltétele

- A szakképzés megkezdésére csak a Pedagógiai program részeként kidolgozott Szakmai programmal rendelkező, nyilvántartásba vett intézmény jogosult.
- A szakképesítésre történő felkészítés akkor szervezhető, ha a szakmai tantárgy, tananyagegység (modul) szakmai kerettantervében foglaltak végrehajtása biztosított, illetőleg a képzés során fejlesztéssel biztosítható.
- A szakirányú oktatás követelményeire való felkészítéshez szükséges tárgyi eszközöket és személyi feltételeket a szakirányú oktatást folytató szervezet biztosítja.
- Iskolarendszerű szakképzésben oktatóként csak olyan személy vehet részt, aki a köznevelési, valamint a szakképzési törvényben előírt iskolai végzettséggel, szakmai képesítéssel és szakmai gyakorlattal rendelkezik.

• Két éves, nappali rendszerű szakgimnáziumi képzés óratervi táblázata

Tantárgyak	1/13. évf. óra/hét	2/14. évf. óra/hét	Összes óraszám
Szakmai idegen nyelv	4	4	268
Érettségire épülő szakmai órák	31	31	2077
Rendelkezésre álló órakeret	35	35	2345

• Két éves, esti oktatás munkarendje szerinti szakgimnáziumi képzés óratervi táblázata

Tantárgyak	1/13. évf. óra/hét	2/14. évf. óra/hét	Összes óraszám
Szakmai idegen nyelv	2	2	134

Érettségire épülő szakmai órák	15,5	15,5	1038,5
Rendelkezésre álló órakeret	17,5	17,5	1172,5

4.4. Az intézmény szakképesítésre felkészítő képzései

Szakgimnáziumi szakképesítés megszerzésére irányuló képzés

A szakképesítés azonosító száma: 40119 01

A szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs

A szakirány megnevezése: Pedagógiai asszisztens

Tanulmányi terület: Pedagógia

Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év

Szakmai óraszámok

13. évfolyam

Pedagógia: heti óraszám 7

Témakörök

Általános pedagógiai

A pedagógia tárgya, célja, feladata

A pedagógia a tudományok rendszerében

A tudományosság kritériumai

A pedagógia területei

A nevelés folyamata

A nevelés fogalma, célja, feladata

A nevelés folyamata

A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatása

Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma.

A nevelési cél és a nevelés eszközrendszere

Az érték és norma a nevelés folyamatában.

A nevelés feladat- és eszközrendszere

A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei

A nevelés módszerei

A nevelési módszer fogalma, típusai

Az egyes módszerek szerepe a nevelés folyamatában

A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai

A nevelő, mint modell.

A vezetési stílusok.

Konfliktus helyzetek a pedagógiai folyamatban

A gyermek fő tevékenységformái

A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás

A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái

A játék fogalma, fajtái, feltételei

A különböző életkorok jellemző játéktevékenységei

A játék szerepe a gyermek személyiségfejlődésében

A gyermekmunka, mint a személyiségfejlesztés eszköze

Munkajellegű tevékenységek a nevelési intézményekben

A játék és a gyermekmunka kapcsolata

A nevelés színterei

A szocializáció fogalma, színterei

A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszer

A kortársak szerepe a szocializációban

A család, a családi nevelés

A család, a család szerkezete, funkciója, típusait

A nevelési intézmények szocializációban betöltött szerepe

A köznevelés intézményei

A köznevelési intézmények működését meghatározó fontosabb dokumentumok

A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái

A közművelődési intézmények szerepe a személyiségfejlesztésben

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

Nehezen nevelhetőség megnyilvánulási formái

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek

SNI fogalma

BTM fogalma

Integráció, inklúzió, Szegregáció

A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai

HH fogalma

HHH fogalma

Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Együttműködés a családdal, szakemberekkel

Szabadidő-pedagógia

A szabadidő fogalma, típusai

A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek

A köznevelés intézményeinek nevelési feladatai a szabadidő kapcsán

A rendezvények, ünnepélyek jelentősége a gyermek/tanuló és a közösség kapcsolatában

Az intézményeken belüli és kívüli programok tervezése, szervezése

Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben

Pszichológia heti óraszám 7

Témakörök

Általános pszichológia

A pszichológia fogalma, tárgya, feladata, a pszichológia ágai

A pszichológia vizsgálati módszerei

A pszichológia helye a tudományok rendszerében

A megismerő folyamatok (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás képzelet, tanulás)

A megismerési folyamatok (motiváció, érzelem,)

Szociálpszichológia

A szociálpszichológia fogalma

A szociálpszichológia tárgya, területei, vizsgálati módszerei

A szociálpszichológia alapfogalmai:

A csoport fogalma, típusai és szerveződésük alapja

A csoportfejlődés szakaszai

A szerep és a státusz

Az előítélet és a sztereotípiák fogalma és működése

Az előítélet és a sztereotípiák összefüggései

A deviancia fogalma, típusai

A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái

A konfliktuskezelési stratégiák

Személyiség-lélektan

A személyiség-lélektan fogalma

A személyiség fogalma

A személyiség fejlődését befolyásoló tényezők

Az érés, a tanulás és a nevelés kölcsönhatásai

Az emberi szükségletek rendszere

Pedagógiai szociológia heti 6 óra

Témakörök

Családtani alapismeretek

Család és társadalom

A család fogalma

A fejlődési családmodell

A család szerkezete

A család biológiai, szocializációs és gazdasági funkciói

A család fejlődési életciklusai

A család rendszerelméletű modellje

A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás

Krízishelyzetek a családban

Családi szerepek és szerepkonfliktusok

Családi konfliktusok típusai

Családi konfliktusok feloldása

A család elégtelen működése

Az elhanyagolás fogalmai, területek, mutatói –teendők az intézmény részéről

A veszélyeztetettség fogalma, területei, jellemzői- teendők az intézmény részéről

A krízis fogalma

A családon belüli krízishelyzetek formái

Az iskolakerülés és a családi reakciók

Fiatalkorú bűnöző a családban

A büntethetőség jogi kérdései

A büntetés pszichés hatásai a fiatalkorú egyénre

Devianciák megjelenése a családban

A gyermekszegénység kérdései

Szabadidő szervezés heti óraszám 6

Szabadidő fogalma, funkciói, csoportosítása

A szabadidős tevékenységek tartalmi lehetőségei, tevékenységei és színterei

A szabadidő szervezés célja, feladata, pedagógiai kérdései

A szabadidő szervezést befolyásoló tényezők

A szabadidő szervezés elvei

A szabadidő, mint személyiségfejlesztő tevékenység

A szabadidő szemléletformáló hatása

Kötött és kötetlen szabadidő az óvodában és az általános iskolában

Intézményen belüli és kívüli szabadidős tevékenységek

Irodalmi szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Manuális, kézműves tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Zenei szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Mozgás és sporttevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

A rendezvény fogalma, fajtái a nevelési intézményekben

A rendezvényszervezés főbb lépései
Ünnepélyek, megemlékezések az óvodában, általános iskolában
Ünnepekhez kapcsolódó népszokások, hagyományok, néprajzi értékeink
Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben, kapcsolatuk a köznevelési intézményekkel
Kulturális programok az óvodában, általános iskolában
Óvodai, iskolai kirándulás, erdei iskola, tábor előkészítése, szervezése, lebonyolítása
Szülői értekezletek, fogadó órák, nyílt napok jelentősége, szervezése
Munkadélutánok jelentősége, szervezése

Kommunikáció heti 5 óra

Témakörök

A kommunikáció folyamata

A kommunikáció fogalma, jelentősége
A közvetlen emberi kommunikáció csatornái
A verbális kommunikáció
A nonverbális kommunikáció
A külső megjelenés, mint metakommunikáció
A tér, a térköz
Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége
A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők

A kommunikáció zavarai

A hatékony kommunikációt gátló tényezők
Kommunikációs gátak
A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái.
A konfliktuskezelési stratégiák.
Az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása

Kommunikáció a pedagógiai folyamatban

Kapcsolatteremtés szabályai
Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai
Bemutatkozás illemtana – az első benyomás jelentősége
Köszönési formák, megszólítás, telefonálás illemtana
Írásbeli, szóbeli közlések illemtana
A meggyőző kommunikáció
Az eredményes közlésfolyamata feltételei
4É a kommunikációban (érthető, értelmes, érdekes, értékes)
Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége
A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők
A hatékony kommunikációt gátló tényezők
Kommunikációs gátak

14. évfolyam

Pedagógia tantárgy: heti 7 óra

Didaktika heti 2 óra

A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség és a képesség fogalma.

A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata

Az oktatás célja, tartalma

Az oktatás tartalmát meghatározó dokumentumok

Az oktatási módszerei, alkalmazási lehetőségei a pedagógiai folyamatban

Az oktatás módszer kiválasztásának szempontjai

Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei, ezek használati lehetősége

Az oktatás szervezeti és munkaformái

Családpedagógiai alapismeretek heti 3 óra

Mentálhigiéné alapismeretek

A mentálhigiéné fogalma

Az emberi szükségletek rendszere

Az emberi szükségletek sérülése

A mentális egészség fogalma

A mentális egészség tényezői

A mentálhigiéné területei

A lelki egészségvédelem feladatkörei

A mentálhigiéné modelljei

A mentálhigiéné szerepe az óvodai, iskolai prevenciós munkában

A mentálhigiéné szemléletű nevelők

A mentálhigiéné beavatkozások lehetőségei az óvodai, iskolai nevelőmunkában.

Családi mentálhigiéné

A család, mint a mentálhigiéné tárgya

A család lelki egészségének tényezői

A család elégtelen, hibás működése

A túlkötés problémái

Az elhanyagolás

A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

A konfliktus fogalma, típusai

Konfliktuskezelés stratégiák
Krónikus konfliktusok, veszélyeztetett családok
A krízis fogalma
Krízishelyzetek a családban
Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei
Együttműködés a családdal, szakemberekkel
A mentálhigiéné illetékességi határai
A segítőszerep.

Játékpédagógia heti 2 óra

A játékok általános jellemzői
A játéktevékenység fejlődése a különböző életkori szakaszokban
A játék célja, szerepe az óvodások és az iskolások életében
A biztonságos játék – a játék biztonsága
A játék „öngyógyító” szerepe
Az életkori sajátosságoknak megfelelő szerepjátékok
Mesék, versek feldolgozása szerepjátékkal
A játékvezető feladatai, a vele szemben támasztott elvárások
Játék – oktatás – szabadidő összefüggései
Konstrukciós játékok
Korunk játécai: fantasy-játékok, virtuális játékok – veszélyei, előnyei

Gondozás és egészségnevelés heti 7 óra

Egészségvédelem heti 2 óra

Az egészség fogalma
Az egészségvédelem fogalma, célja, feladata
Az egészségvédelem és a nevelés kapcsolata
Az egészségnevelés fogalma, célja
Az egészségnevelés feladatai, területei a különböző életszakaszokban
A gyermek, a tanuló testi szükségletei
A táplálkozás egészségtana, a pszichés hatások jelentősége az étkezésben
A helyes életritmus
A pihenés és a mozgás szerepe
Az aktív és passzív pihenés jelentősége

Személyi gondozás heti 2 óra

A személyi gondozás fogalma, területei
A gondozás szerepe a nevelési folyamatban
A higiénés szokások kialakításának területei
Higiénés szokások kialakítása az étkezések előtt, közben és az étkezést követően

A kulturált étkezési szokások kialakítása

Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek személyi gondozásának kérdései

A gondozási folyamatban elvárt magatartás, kommunikáció

A beteg gyermek gondozása heti 3 óra

A beteg gyermek ellátása, elhelyezése

A nevelő feladata a beteg gyermek ellátása során

Kapcsolatfelvétel szülővel, orvossal, szükség szerint mentőszolgálattal

A tartós beteg gyermek ellátása intézményi körülmények között

A baleset szenvedett gyermek ellátása, elsősegélynyújtás

Pszichológia tantárgy heti 7 óra

Fejlődéslélektan heti 3 óra

A fejlődéslélektan tárgya, módszerei, a pszichikus fejlődés feltételei

A fejlődést befolyásoló tényezők

Az érés, a tanulás, a fejlődés fogalma, jellemzői

A fejlődés törvényszerűségei, fejlődési szakaszok

Az életkori szakaszok (újszülöttkor, csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, serdülőkor)

A kötődés, a korai anya-gyermek kapcsolat

Harlow kísérletei

Az én felfedezése

A hospitalizmus

Az Ainsworth és az „Idegen helyzet kísérlet”

A kötődés mintázatai

Pedagógiai pszichológia heti 2 óra

A pedagógiai pszichológia fogalma

A pedagógiai pszichológia tárgya és vizsgálati módszerei

A kortárs csoportok kapcsolatainak feltérképezése - a szociometria

A vezetési, nevelési stílusok fogalma és fajtái

A nevelési attitűd fogalma, típusai

Alkalmazott pszichológia heti 2 óra

Tömegkommunikáció

Reklámpszichológia

Művészet pszichológia

Internetpszichológia

Kommunikáció heti 2 óra

Kommunikáció a családokkal

A szülővel történő kapcsolatfelvétel formái, szabályai
A kapcsolattartás jelentősége
A családlátogatás, előkészítése
A családlátogatás szerepe, gyakorisága, a felkészülés és a lebonyolítás lépései
A családlátogatás megfigyelési szempontjai, jegyzőkönyve
A szülői értekezletek, szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései
A fogadó óra szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései
A nyílt napok szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései
Munkadélutánok szerepe, gyakorisága, a felkészülés, és lebonyolítás lépései
Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége
Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége
A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők
A hatékony kommunikációt gátló tényezők
Kommunikációs gátak
Írásbeli és szóbeli közlés műfajai, alkalmazásának szabályai
A családdal való kapcsolattartás formái (szülői értekezlet, fogadó óra, családlátogatás, nyílt napok)

Pedagógiai gyakorlat heti 8 órában

A gyermek megismerésének lehetőségei

A gyermek megismerésének módjai, a megfigyelés, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.

Szociometria, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.

A gyermek rajz-ábrázolás tevékenységének fejlődése, rajzok alapján a gyermek fejlettségének mutatói.

A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.

A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése

A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség

A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői

A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata

A gyermek játéktevékenységének alakulása, játéktevékenység irányítása

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése

A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége

Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége

Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása

Gondozási tevékenység elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján

A gondozás szerepe a nevelési folyamatban

Az egészséges életmódra nevelés területei: a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet feltételei

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése (ajánlás)

A gyermekirodalom, az ének zene jelentősége a gyermek személyiségének fejlődésében: mondóka, gyermekvers, mese, meseregény, ifjúsági regény

A mesemondás, bábozás, dramatizálás

A manuális tevékenységek szerepe a gyermek személyiségfejlődésében: vizuális technikák megismerése

Dekoráció, ajándék- és játékkészítés lehetőségei

Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái.

Oktatástechnikai eszközök használata

Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben

A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Konfliktuskezelés stratégiák

Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei

Együttműködés a családdal, szakemberekkel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...), családlátogatás

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek.

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése.

A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem.

A köznevelési intézmények prevenciós munkája

Intézményen belüli és kívüli programok

Az intézmény napirendje, a csoport/osztály tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés

Részvétel tanórán kívüli programok tervezésében, irányításában, szervezési feladataiban
Ünnepélyek, rendezvények szerepe az egyén és a közösség szempontjából
Az intézményen kívüli programok lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása
A hagyományörzés lehetőségei a köznevelés és a közművelődés intézményeiben

Szakköznevelési szakképesítés megszerzésére irányuló képzés

A szakképesítés azonosító száma: 40119 01

A szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs

A szakirány megnevezése: Gyógypedagógiai asszisztens

Tanulmányi terület: Pedagógia

Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: 2 év

Szakmai program

Gyógypedagógiai asszisztens

Pedagógiai, pszichológiai feladatok

megnevezésű

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

Pedagógiai, pszichológiai feladatok megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Pedagógia	Pszichológia	Pedagógiai gyakorlat
FELADATOK			
Tiszteletben tartja a gyermekek, tanulók, valamint családtagjaik értékeit, autonómiáját	x	x	x
Munkáját előítélet-mentesen, és a titoktartás szabályai szerint végzi	x	x	x
Betartja szakmai kompetenciahatárait	x	x	x
Együttműködik társ-szakemberekkel	x	x	x
Ismeri a csoportjába, osztályába járó gyermek, tanuló fejlődésének sajátosságait	x	x	x
Ismeri, értelmezi a csoportjába, osztályába járó gyermekek, tanulók egyéni sajátosságait	x	x	x
Felismeri a differenciált bánásmód szükségességét, jelentőségét	x	x	x
Igyekszik kielégíteni a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló speciális igényeit	x	x	x
Részt vállal az óvoda szakmai tevékenységein, az iskolában pedig a tanítási órákon	x	x	x
Segít a tevékenységek, tanórák előkészületében, a szükséges eszközök kiválasztásában, előkészítésében	x	x	x
Segíti a gyermeket, a tanulót a tevékenységek, tanórák alatt és tanórán kívül	x	x	x
Ismeri a csoportjába, osztályába járó gyermek, tanuló megismerésének módjait, lehetőségeit	x	x	x
Tájékoztatja a pedagógust a gyermek, tanuló tevékenységéről	x	x	x
Ügyeletet lát el	x	x	x
Észleli és jelzi a gyermek, tanuló pszichés állapotának változásait, problémafeltárást javasol	x	x	x
Figyelemmel kíséri a család és az intézmény közötti kapcsolatot, segíti az együttműködésüket	x	x	x
Részt vesz az intézmény rendezvényeinek szervezésében, lebonyolításában	x	x	x
Tevékenyen részt vesz a gyermekek, tanulók személyi és környezeti higiénés szokásainak kialakításában, és ellenőrzi is azt	x	x	x

Felügyeli, segíti a tanulót a szabadidős tevékenységekben	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK			
A pedagógia fogalma, célja, tárgya, feladata, területei	x		
A nevelés fogalma, jellemzői, szinterei, módszerei, folyamata	x		
A szocializáció fogalma, szinterei	x		
A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei	x		
A szociometria	x		
A didaktika fogalma, tárgya és helye a tudományok rendszerében	x		
Az oktatás célja, módszerei, a módszer kiválasztásának szempontjai	x		
Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei	x		
Az oktatás szervezeti és munkaformái	x		
A játékpedagógia, pszichológia alapjai	x		
A gyógypedagógia alapfogalmai, különleges bánásmód, SNI, inklúzió, integráció, szegregáció	x		
A pszichológia fogalma, tárgya, feladata, vizsgálati módszerei, a pszichológia helye a tudományok rendszerében		x	
A személyiség-lélektan fogalma		x	
A személyiség fogalma és a személyiség fejlődését befolyásoló tényezők		x	
Az emberi szükségletek rendszere		x	
Fejődéslélektan fogalma, tárgya		x	
A fejlődés fogalma, jellemzői		x	
Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége, a hospitalizáció		x	
A kötődés fogalma, kötődési típusok		x	
A biztonságos kötődés fogalma, és szerepe a gyermeki személyiség alakulásában		x	
Az életkori szakaszok és általános jellemzői		x	
Fejődéslélektan fogalma, tárgya		x	
A biztonságos kötődés és szerepe a gyermeki személyiség alakulásában		x	
Az életkori szakaszok és általános jellemzői		x	
A szociálpszichológia fogalma		x	
A szociálpszichológia alapfogalmai: csoport, szerep, státusz, előítélet, deviancia		x	
A pedagógus személyisége, attitűdje, vezetési stílusa			x

1. Pedagógia tantárgy

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy korszerű pedagógiai ismeretek elsajátításával készítse fel a tanulókat a nevelő, oktató munkában történő tudatos és hatékony közreműködésre.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Pedagógiai tantárgy kapcsolódik a kommunikáció-magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. Általános pedagógiai

- A pedagógia tárgya, célja, feladata
- A pedagógia a tudományok rendszerében
- A tudományosság kritériumai
- A pedagógia területei

1.3.2. A nevelés folyamata

- A nevelés fogalma, célja, feladata
- A nevelés folyamata
- A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatása
- Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma.
- A nevelési cél és a nevelés eszközrendszere
- Az érték és norma a nevelés folyamatában.
- A nevelés feladat- és eszközrendszere
- A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei

1.3.3. A nevelés módszerei

- A nevelési módszer fogalma, típusai
- Az egyes módszerek szerepe a nevelés folyamatában
- A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai
- A nevelő, mint modell.
- A vezetési stílusok.
- Konfliktus helyzetek a pedagógiai folyamatban

1.3.4. A gyermek fő tevékenységformái

- A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás
- A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái
- A játék fogalma, fajtái, feltételei

A különböző életkorok jellemző játéktevékenységei
A játék szerepe a gyermek személyiségfejlődésében
A gyermekmunka, mint a személyiségfejlesztés eszköze
Munkajellegű tevékenységek a nevelési intézményekben
A játék és a gyermekmunka kapcsolata

1.3.5. A nevelés szinterei

A szocializáció fogalma, szinterei
A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszere
A kortársak szerepe a szocializációban
A család, a családi nevelés
A család, a család szerkezete, funkciója, típusait
A nevelési intézmények szocializációban betöltött szerepe
A köznevelés intézményei
A köznevelési intézmények működését meghatározó fontosabb dokumentumok
A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái
A közművelődési intézmények szerepe a személyiségfejlesztésben

1.3.6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

Nehezen nevelhetőség megnyilvánulási formái
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek
SNI fogalma
BTM fogalma
Integráció, inklúzió, Szegregáció
A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai
HH fogalma
HHH fogalma
Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
Együttműködés a családdal, szakemberekkel

1.3.7. Szabadidő-pedagógia

A szabadidő fogalma, típusai
A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek
A köznevelés intézményeinek nevelési feladatai a szabadidő kapcsán
A rendezvények, ünnepélyek jelentősége a gyermek/tanuló és a közösség kapcsolatában
Az intézményeken belüli és kívüli programok tervezése, szervezése
Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben

1.3.8. Didaktika

A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség és a képesség fogalma.
A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata
Az oktatás célja, tartalma
Az oktatás tartalmát meghatározó dokumentumok
Az oktatási módszerei, alkalmazási lehetőségei a pedagógiai folyamatban

Az oktatás módszer kiválasztásának szempontjai
Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei, ezek használati lehetősége
Az oktatás szervezeti és munkaformái

2. Pszichológia tantárgy

2.1. A tantárgy tanításának célja

A pszichológia tantárgy oktatásának célja, olyan általános, személyiség-lélektani, szociálpszichológiai, fejlődéspszichológiai és pedagógiai pszichológiai ismeretanyag átadása, mely hozzásegíti a tanulókat önmaguk és mások megismeréséhez, a szocializációs folyamatok értelmezéséhez, a családi és társadalmi helyzetek elemzéséhez.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pszichológia tantárgy kapcsolódik a kommunikáció-magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

A Pszichológia tantárgy valamennyi témakörének szakmai tartalma kapcsolódik pedagógia témaköreinek szakmai tartalmához.

2.3. Témakörök

2.3.1. Általános pszichológia

A pszichológia fogalma, tárgya, feladata, a pszichológia ágai

A pszichológia vizsgálati módszerei

A pszichológia helye a tudományok rendszerében

A megismerő folyamatok (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, képzelet, tanulás)

A megismerési folyamatok (motiváció, érzelem)

2.3.2. Szociálpszichológia

A szociálpszichológia fogalma

A szociálpszichológia tárgya, területei, vizsgálati módszerei

A szociálpszichológia alapfogalmai:

A csoport fogalma, típusai és szerveződésük alapja

A csoportfejlődés szakaszai

A szerep és a státusz

Az előítélet és a sztereotípiák fogalma és működése

Az előítélet és a sztereotípiák összefüggései

A deviancia fogalma, típusai

A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái

A konfliktuskezelési stratégiák

2.3.3. Fejlődéslélektan

A fejlődéslélektan tárgya, módszerei, a pszichikus fejlődés feltételei

A fejlődést befolyásoló tényezők
Az érés, a tanulás, a fejlődés fogalma, jellemzői
A fejlődés törvényszerűségei, fejlődési szakaszok
Az életkori szakaszok (újszülöttkor, csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, serdülőkor)
A kötődés, a korai anya-gyermek kapcsolat
Harlow kísérletei
Az én felfedezése
A hospitalizmus
Az Ainsworth és az „Idegen helyzet kísérlet”
A kötődés mintázatai
A gyermek és gondozója közötti kapcsolat

2.3.4. Személyiség-lélektan

A személyiség-lélektan fogalma
A személyiség fogalma
A személyiség fejlődését befolyásoló tényezők
Az érés, a tanulás és a nevelés kölcsönhatásai
Az emberi szükségletek rendszere

2.3.5. Pedagógiai pszichológia

A pedagógiai pszichológia fogalma
A pedagógiai pszichológia tárgya és vizsgálati módszerei
A kortárs csoportok kapcsolatainak feltérképezése - a szociometria
A vezetési, nevelési stílusok fogalma és fajtái
A nevelési attitűd fogalma, típusai

2.3.6. Alkalmazott pszichológia (ajánlás)

Tömegkommunikáció
Reklámpszichológia
Művészet pszichológia
Internetpszichológia

3. Pedagógiai gyakorlat tantárgy

3.1. A tantárgy tanításának célja

A pedagógiai gyakorlat célja, hogy a tanulók betekintést nyerjenek az óvodák és iskolák szakmai munkájába, megismerjék a nevelés- és oktatás különböző színtereit. Legyenek tájékozottak az itt végzendő pedagógiai munka jellegével, az alkalmazott módszerekkel. A megszerzett tapasztalatokat el tudják helyezni a személyiségfejlesztés rendszerében, a megismert új elemekkel szélesítsék pedagógiai tudásukat.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pedagógiai gyakorlat tantárgy kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek

közismereti tartalmaihoz, továbbá a nevelés elméleti, a didaktikai és a fejlődés-lélektani szakmai tartalmakhoz.

3.3. Témakörök

3.3.1. A gyermek megismerésének lehetőségei

A gyermek megismerésének módjai, a megfigyelés, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.

Szociometria, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.

A gyermek rajz-ábrázolás tevékenységének fejlődése, rajzok alapján a gyermek fejlettségének mutatói.

A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.

3.3.2. A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése

A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség

A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői

A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata

A gyermek játéktevékenységének alakulása, játéktevékenység irányítása

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése

A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége

Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége

3.3.3. Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása

Gondozási tevékenység elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján

A gondozás szerepe a nevelési folyamatban

Az egészséges életmódra nevelés területei: a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet feltételei

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

3.3.4. Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése (ajánlás)

A gyermekirodalom, az ének zene jelentősége a gyermek személyiségének fejlődésében: mondóka, gyermekvers, mese, meseregény, ifjúsági regény

A mesemondás, bábozás, dramatizálás

A manuális tevékenységek szerepe a gyermek személyiségfejlődésében: vizuális technikák megismerése

Dekoráció, ajándék- és játékkészítés lehetőségei

Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái.

Oktatástechnikai eszközök használata

3.3.5. Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben

A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában

Konfliktuskezelés stratégiák

Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei

Együttműködés a családdal, szakemberekkel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...), családlátogatás

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek.

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése.

A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem.

A köznevelési intézmények prevenció munkája

3.3.6. Intézményen belüli és kívüli programok

Az intézmény napirendje, a csoport/osztály tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés

Részvétel tanórán kívüli programok tervezésében, irányításában, szervezési feladataiban

Ünnepélyek, rendezvények szerepe az egyén és a közösség szempontjából

Az intézményen kívüli programok lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása

A hagyományörzés lehetőségei a köznevelés és a közművelődés intézményeiben

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A szakmai gyakorlat helyszíne: iskolai tanterem; a köznevelés intézményei, kiemelten óvoda vagy általános iskola. A szorgalmi időszakban lebonyolításra kerülő szakmai gyakorlat: részben iskolai keretben, részben külső intézményben: lehetőség szerint heti, kétheti vagy havi tömbösítéssel történik, a gyakorlati hellyel egyeztetett időpontban. A gyakorlat helyszínét az iskola maga választhatja meg. A szakmai gyakorlat lebonyolítása az iskola által elkészített beosztás alapján csoportosan és egyénileg történhet. A tanulók a szaktanár, az oktató elméleti előkészítése után a kijelölt intézményben hospitálnak, illetve a gyermekek tanulók körében gyakorlati tevékenységet folytatnak. A megadott szempontok alapján feljegyzéseket készítenek, melynek tartalmaznia kell az adott intézmény struktúrájáról, ellátási formáiról, a foglalkozások/tanórák megfigyeléséből, fejlesztési, módjairól, a szakértői munkáról szerzett elméleti és gyakorlati ismereteket is. A tanulók tapasztalataikat a foglalkozásokat vezető pedagógus bevonásával elemzik, a látottakat megbeszélik. A

szakképzés utolsó évfolyamán a tanuló ismerkedjen meg az intézmény prevenciós munkájával, ismerkedjen meg az intézményben dolgozó segítő szakemberek (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...) munkájával; lehetőség szerint vegyen részt a családdal való kapcsolattartás eseményein.

**Általános gyógypedagógiai ismeretek
megnevezésű**

programkövetelmény modul

tantárgyai, témakörei

Általános gyógypedagógiai ismeretek megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gyógypedagógiai alapismeretek	Gyógypedagógiai gyakorlat
FELADATOK		
Betartja szakmai kompetenciahatárait	x	x
Együttműködik más szakemberekkel	x	x
Közreműködik a tanórai és tanórán kívüli rehabilitációs, rehabilitációs, terápiás foglalkozásokon	x	x
Közreműködik a kulturális, sport, játék és munkatevékenység tervezésében, lebonyolításában	x	x
Ellátja a sérült gyermek, felnőtt személyes gondozásával kapcsolatos teendőket	x	x
Tevékenyen részt vesz a sérült gyermek, felnőtt önkiszolgálási szokásainak kialakításában	x	x
Közreműködik a tanórai és tanórán kívüli rehabilitációs, rehabilitációs, terápiás foglalkozásokon	x	x
Közreműködik a kulturális, sport, játék és munkatevékenység tervezésében, lebonyolításában	x	x
A gyógypedagógus útmutatásai alapján a nevelő-oktató munkában használatos szemléltető eszközöket készít	x	x
Tevékenyen részt vesz a sérült gyermek, felnőtt önkiszolgálási szokásainak kialakításában	x	x
SZAKMAI ISMERETEK		
A gyógypedagógia fogalma, tárgya, célja, helye a tudományok rendszerében	x	x
Az SNI, fogalma	x	x
Integráció, inklúzió, szegregáció	x	x
A fogyatékoságok okai	x	x
Gyógypedagógiai diagnózis felállítása	x	x
A korai gondozás fogalma, tartalma, intézményrendszere	x	x
A tanulási akadályozottság és az értelmi akadályozottság fogalma, okai, jellemzői	x	x
A látásfogyatékoság fogalma, okai, jellemzői	x	x
A hallásfogyatékoság fogalma, okai, jellemzői	x	x
A mozgáskorlátozottság fogalma, okai, jellemzői	x	x
A beszéd fogyatékoság fogalma, okai, jellemzői	x	x

Az autizmus spektrumzavar fogalma, okai, jellemzői	x	x
A súlyos halmozott fogyatékoság fogalma, okai, jellemzői	x	x
A dislexia, disgráfia, és a discalculia fogalma, okai, jellemzői	x	x
A hiperaktivitás fogalma, okai, jellemzői	x	x
A figyelemzavar fogalma, okai, jellemzői	x	x
A magatartási zavar fogalma, okai, jellemzői	x	x

4. Gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy

4.1. A tantárgy tanításának célja

Az általános gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg a gyógypedagógia alapfogalmait, a sérülések típusait, valamint képesek legyenek eligazodni a gyógypedagógia intézményrendszerében.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az általános gyógypedagógia a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pedagógia és pszichológia tárgyak elméleti tartalmakhoz.

4.3. Témakörök

4.3.1. Bevezetés a gyógypedagógiába

A gyógypedagógia fogalma, tárgya, célja, helye a tudományok rendszerében

A különleges gondozáshoz való jog

Az SNI fogalma

Integráció, inklúzió, szegregáció

A fogyatékoságok okai

A környezeti ártalmak, veszélyeztető tényezők

A szakértői bizottságok feladata

Szakemberek feladata a szakértői bizottságokban

A szakértői vélemény tartalma

Gyógypedagógiai diagnózis felállítása

A korai gondozás fogalma, tartalma, intézményrendszere

Fogyatékos gyermek a családban

4.3.2. A gyógypedagógia területei

A tanulási akadályozottság és az értelmi akadályozottság fogalma, okai, jellemzői

A látásfogyatékoság fogalma, jellemzői

A hallásfogyatékoság fogalma, jellemzői

A mozgáskorlátozottság fogalma, jellemzői

A beszéd fogyatékoság fogalma, jellemzői

Az autizmus spektrumzavar fogalma, jellemzői

A súlyos halmozott fogyatékoság fogalma, jellemzői

A dislexia, disgráfia, és a discalculia fogalma, jellemzői

Az SH fogyatékos fogalma, jellemzői

Az ADHD fogalma, okai, jellemzői

5. Gyógypedagógiai gyakorlat tantárgy

5.1. A tantárgy tanításának célja

A gyógypedagógiai gyakorlat célja, hogy a tanulók vegyenek részt a fogyatékos gyermekek mindennapjaiban, igazodjanak el a sérülteket gondozó, nevelő, oktató intézményrendszerben, alakítsanak ki partneri együttműködési viszonyt a fogyatékos személyek nevelésében, rehabilitációjában közreműködő szakemberekkel.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az tantárgy kapcsolódik a Gyógypedagógiai alapismeretek, a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pedagógia és pszichológia tárgyak és a Speciális gyógypedagógiai ismeretek modul tantárgyainak elméleti tartalmához.

5.3. Témakörök

5.3.1. A sérült gyermek tevékenységének megfigyelése, elemzése, irányítása

A sérült gyermek(felnőtt) tevékenységének pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.

A sérült gyermek(felnőtt) fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség.

Megfigyelés/bekapcsolódás a sérült gyermek (felnőtt) motiválásába.

Megfigyelés/bekapcsolódás a sérült gyermeket (felnőttet) gondozó intézmény napirendjébe, a csoport/osztály tevékenységébe, csoportfoglalkozásokba, tanórák rendjébe, bekapcsolódás a szervezési feladatokba, előkészületbe, lebonyolításba, ellenőrzésbe, értékelésbe, speciális eszközök használatába, speciális módszerek alkalmazásába.

A szabadidős programok megfigyelése, bekapcsolódás a programba.

Szemléltető eszközök készítése.

Részvétel az intézményen kívüli programokban, a program szervezésében, előkészületben, lebonyolításban.

A sérült gyermek viselkedésének megfigyelése, kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek, elemzése.

A sérült gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése, a konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem megfigyelése.

A pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége.

Kapcsolattartás a szülővel.

5.3.2. A gondozási tevékenységek sérülés-specifikuskérdései

Kapcsolatfelvétel, együttműködés az intézmény gyógypedagógusaival, nevelőivel, gondozóival.

Az intézmény működése, jellege, cél, feladatrendszere, működésének személyi és tárgyi feltételei.

Az intézmény által gondozott/nevelt/oktatott személyek megfigyelése, kapcsolatfelvétel a személlyel.

Gondozási tevékenység megfigyelése, elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján.

Speciális módszerek, eszközök, eljárások megfigyelése.

A sérült személy testi szükségleteinek megfigyelése, bekapcsolódás a szükségletek kielégítésébe.

A sérült személy mozgásigényének megfigyelése, bekapcsolódás az összerendezett mozgás fejlődésének elősegítésébe.

A sérült személy higiénés szokásrendszerének megfigyelése, bekapcsolódás a higiénés szokásrendszer kialakításába.

A sérült személy önkiszolgáló folyamatainak megfigyelése, bekapcsolódás az önkiszolgálás folyamatában.

**Speciális gyógypedagógiai ismeretek
megnevezésű
programkövetelmény modul
tantárgyai, témakörei**

Speciális gyógypedagógiai ismeretek megnevezésű programkövetelmény modulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gyógypedagógiai pszichológia	Gyógypedagógiai tantárgy-pedagógiák	Gyógypedagógiai egészségtan
FELADATOK			
A gyógypedagógus útmutatása alapján segít a tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott gyermek, tanuló, felnőtt óvodai, iskolai, intézményi foglalkozásain, tanóráin, tanórán kívüli, intézményen kívüli tevékenységében	x	x	x
A gyógypedagógussal együttműködve segít a súlyosan halmozottan fogyatékos gyermek, tanuló, felnőtt óvodai, iskolai, intézményi fejlesztő foglalkozásain, a fejlesztő foglalkozáson kívüli és az intézményen kívüli tevékenységében.	x	x	x
A gyógypedagógus útmutatása alapján segít a látássérült gyermek, tanuló, felnőtt óvodai, iskolai, intézményi foglalkozásain, tanóráin, tanórán kívüli és az intézményen kívüli tevékenységében	x	x	x
A gyógypedagógus útmutatása alapján segít a hallássérült gyermek, tanuló, felnőtt óvodai, iskolai, intézményi foglalkozásain, tanóráin, tanórán kívüli és az intézményen kívüli tevékenységében	x	x	x
A gyógypedagógus útmutatása alapján segít a mozgáskorlátozott gyermek, tanuló, felnőtt óvodai, iskolai, intézményi foglalkozásain, tanóráin, tanórán kívüli, intézményen kívüli tevékenységében	x	x	x
A gyógypedagógus útmutatásai alapján segít a beszéd fogyatékos gyermek, tanuló, felnőtt óvodai, iskolai, intézményi foglalkozásain, tanóráin, tanórán kívüli és az intézményen kívüli tevékenységében.	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK			
A tanulásban akadályozottak és értelmileg akadályozottak nevelése, oktatása, fejlesztése.	x	x	x
A tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott gyermekek önkiszolgálásra nevelésének, kérdései, az önálló életvitel lehetőségei	x	x	x
A súlyosan és halmozottan sérült személyek gondozása, higiénés feladatai, fejlesztésük kiemelt területei, az önálló			x

életvitel lehetőségei			
A látássérültek nevelés, oktatása, fejlesztése	x	x	
A látásfogyatékoság hatása a gyermek személyiségfejlődésére	x		x
A vakok verbalizmusa	x		x
A vakok lereagáló mozgása	x		x
A látásfogyatékos gyermek önkiszolgálásra nevelésének, higiéniés szokásainak sajátosságai	x	x	x
A látássérültek speciális taneszközei, eszközei		x	
A hallássérültek nevelés, oktatása, fejlesztése		x	
A hallássérült gyermek önkiszolgálásra nevelésének, higiéniés szokásainak sajátosságai	x	x	x
A hallásfogyatékoság hatása a gyermek személyiségfejlődésére	x		x
A mozgássérültek nevelése, oktatása, fejlesztése	x	x	x
A mozgáskorlátozottak speciális taneszközei, eszközei	x	x	x
A mozgáskorlátozottak gyógyászati és rehabilitációs eszközei	x	x	x
A mozgáskorlátozottság hatása a személyiség fejlődésére	x		x
A beszédhiba, beszédzavar fogalma, típusai		x	
A beszédfogyatékoság hatása a személyiség fejlődésére	x		x
Az autizmus spektrumzavarral élő személyek nevelése, oktatása, fejlesztése,	x	x	x
A protetikus környezet fogalma, fajtái	x	x	x
A dislexiás, disgráfiás, discalculiás gyermekek fejlesztése		x	
A Meixner módszer sajátosságai	x	x	
A beszédhiba, beszédzavar fogalma, típusai	x	x	x
A beszédfogyatékoság hatása a személyiség fejlődésére	x	x	
Az autizmus spektrumzavarral élő személyek nevelése, oktatása, fejlesztése	x	x	x
Az ADHD sajátosságai			

6. Gyógypedagógiai pszichológia tantárgy

6.1. A tantárgy tanításának célja

A gyógypedagógiai pszichológia tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg a sérült ember személyiségfejlődésének pszichológiai sajátosságait, ezzel hozzájárulva az ember lelki működésének teljesebb megértéséhez.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az gyógypedagógiai pszichológia a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pedagógia és pszichológia és általános gyógypedagógiai tárgyak elméleti tartalmakhoz

6.3. Témakörök

6.3.1. A gyógypedagógiai pszichológia alapjai

A gyógypedagógiai lélektan fogalma, célja, feladatai helye a tudományok rendszerében.

A fejlődés gyógypedagógiai kérdései, a fejlődés tempójának zavarai

Az intelligencia fogalma, megjelenési formái

6.3.2. Az egyes gyógypedagógiai területek pszichológiája

A tanulásban akadályozott és az értelmileg akadályozott gyermek fejlődése, az érzékelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás sajátosságai

Az analízátorok sérülésének sajátosságai

A vakok nyelvi fejlődése

A verbalizmus

A vakok lereagáló mozgása

A hallássérültek észlelése, érzékelése, figyelem, emlékezet jellemzői

A hallássérültek beszéde a jelbeszéd jelentősége

A mozgássérültek pszichés sajátosságai

A beszédsérülés hatása a személyiségfejlődésre

Az autista egyén beilleszkedésének problémája

A fejlődés kompenzatórikus jellege

A társadalmi beilleszkedés sajátosságai

SH fogyatékos gyermek a családban

7. Gyógypedagógiai tantárgy-pedagógiák tantárgy

7.1. A tantárgy tanításának célja

A gyógypedagógiai tantárgy-pedagógiák tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg a sérülés specifikus oktatás, - nevelés sajátosságait, a gyógypedagógia speciális eszközrendszerét, ezáltal hatékony és szakszerű segítségnyújtásra legyenek képesek.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az gyógypedagógiai pszichológia a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pedagógia és pszichológia és általános gyógypedagógiai tárgyak elméleti tartalmakhoz.

7.3. Témakörök

7.3.1. A nevelés, oktatás, fejlesztés speciális kérdései

A tanulásban akadályozottak nevelése, oktatása, fejlesztése

A tanulásban akadályozottak speciális taneszközei, eszközei

A tanulásban akadályozott, egyén életútja

Az értelmileg akadályozott gyermek, tanuló nevelés, oktatása, fejlesztése

Az értelmileg akadályozott, egyén életútja

A látássérültek nevelés, oktatása, fejlesztése

A látássérültek speciális taneszközei, eszközei
A hallássérültek nevelés, oktatása, fejlesztése
A hallássérültek speciális taneszközei, eszközei
A mozgássérültek nevelése, oktatása, fejlesztése
A mozgáskorlátozottak speciális taneszközei, eszközei
A beszéd fogyatékosok nevelése, oktatása, fejlesztése
A beszéd fogyatékosok speciális taneszközei, eszközei
Az autizmus spektrumzavarral élő személyek nevelése, oktatása, fejlesztése
A protetikus környezet fogalma, fajtái
A dislexiás gyermek nevelése, oktatása, fejlesztése
A disgráfias gyermek nevelése, oktatása, fejlesztése
A diszcalculiás gyermek nevelése, oktatása, fejlesztése
A Meixner módszer sajátosságai
Az ADHD-s gyermek, tanuló nevelése, oktatása, fejlesztése
Az SH fogyatékos nevelés, fejlesztése
Sérültek a munka világában

8. Gyógypedagógiai egészségtan tantárgy

8.1. A tantárgy tanításának célja

A gyógypedagógiai egészségtan tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg a sérült gyermek/felnőtt gondozásának, intézményi ellátásának sajátosságait, valamint a speciális higiénés szokásrendszer kialakításának feltételrendszerét.

8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az gyógypedagógiai egészségtan a természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pedagógia és pszichológia tárgyak, valamint az általános gyógypedagógiai elméleti tartalmakhoz kapcsolódik

8.3. Témakörök

8.3.1. Gyógypedagógiai gondozás

A gyógypedagógiai egészségtan fogalma, célja, feladata
A sérült gyermek testi fejlődésének sajátosságai
A tanulásban akadályozott egyén speciális egészségтана
Az értelmileg akadályozott egyén speciális egészségтана
A hallássérültek speciális egészségтана
A látássérültek speciális egészségтана
A mozgássérültek speciális egészségтана, gyógyászati segédeszközök
A logopédiai munka higiénéje
Az autizmus spektrumzavar speciális egészségтана
A fogyatékos gyermek pályaválasztásának egészségteni vonatkozása
A SH fogyatékosok speciális egészségтана

5. Legitimációs záradék

Ez a pedagógiai program a 2023/2024. tanévtől hatályos.

A pedagógiai program tervezett felülvizsgálati időpontja 2024. április 30.

A pedagógiai programot 2023. május 11-én az iskola nevelőtestülete megismerte, véleményezte és elfogadta.

A pedagógiai programot az igazgató jóváhagyta.

Debrecen, 2023. május 12.

Fenntartói határozat

A pedagógiai programot 2023. május 15-én a Sirius Oktatási Egyesület mint fenntartó a 2/2023. (V. 15.) számú közgyűlési határozatával elfogadta.

Budapest, 2023. május 15.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Gy. Suda &".

SIRIUS Oktatási Egyesület
elnök 1191 Budapest, József A. u. 57-63/A 3.53.
Adószám: 18256677-1-43
11600006-00000000-17825960

6. A Pedagógiai Program melléklete

A közismereti érettségi vizsgatantárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as NAT-ra épülő vizsgakövetelmények) esetében a következő szerkezet érvényesül:

Részletes vizsgakövetelmények

- A) Kompetenciák
- B) Ismeretkörök/témakörök

Valamennyi tantárgynál egymás mellett jelennek meg az adott ismeret- vagy témakörhöz rendelt középszintű és emelt szintű követelmények

Az egyes tantárgyi vizsgakövetelményeket elektronikus információhordozón csatoljuk a Pedagógiai Programhoz.